

๑๖/๒๐๖๓
๕/๒๐๖๓ ๑ ๖๖๖

18 ส.ค. 2563

รายงานการวิจัย

การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑
(บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

The Awareness on Problem of Hemorrhagic Fever to Students at 1st
Municipal School (Ban Kao Kaew) by process of Creative Drama.

นางสาว วิภาดา นนทกุล ภาควิชา ๑๓๓
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ดลดาตา สมพงศ์

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณกองทุนวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. ๒๕๖๐

ชื่องานวิจัย การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

ผู้วิจัย ตถาตา สมพงศ์

คณะ คณะศิลปกรรมศาสตร์

ปี ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์และเพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไปกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีกลุ่มประชากรผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน ๔ กลุ่มคือ ๑) เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขาแก้ว) จำนวน ๔ คน 2) ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา จำนวน ๙ คน 3) ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓ คน ๔) ผู้ชมการแสดงละคร จำนวนประมาณ ๓๒๐ คน ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชนเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓ ปี เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์ที่นำมาทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ๗ ครั้ง คือ การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ในชั้นเรียนตามวัตถุประสงค์ของกระบวนการในแต่ละครั้ง จำนวน ๕ ครั้ง และการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๑ และ ๒ จำนวน ๒ ครั้ง จากการประเมินผลหลังจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากขึ้น ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเอง ซึ่งนักเรียนสามารถบอกสาเหตุของปัญหา ผลกระทบของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหาได้ นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับชุมชนของตนเอง นำไปสู่การร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยมีครู เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้าง และผู้ปกครองเป็นผู้รับรู้ปัญหาในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และมีการก่อตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนขึ้นเพื่อให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป

คำสำคัญ ละครสร้างสรรค์ ไข้เลือดออก กระบวนการ

เลข Bib#.....	MA5036.....
วันที่.....	13 ส.ค. 2563.....
เลขเรียกหนังสือ.....	๗๙๐.๑๙๒๒.....
	๐๑๑๑๑

Research Title	The Awareness on Problem of Dengue Hemorrhagic Fever to Students at 1 st Municipal School (Ban Kao Kaew) by Process of Creative Drama.
Researcher	Tathata Sompong
Faculty	Fine Arts
Year	2020

Abstract

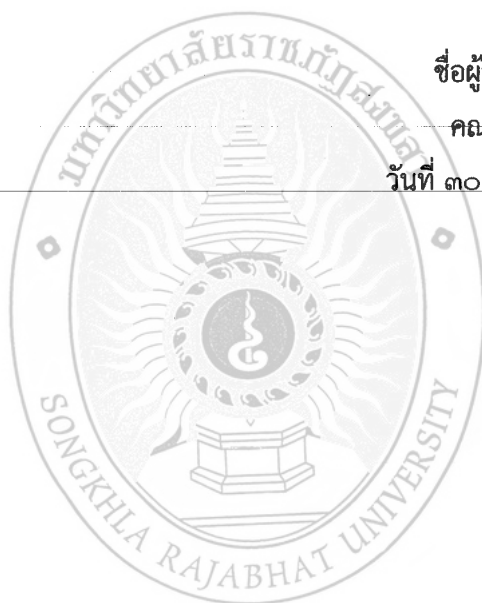
The aim of this research was to raise awareness of Hemorrhaging due to Dengue Fever for Students at 1st Municipal School (Ban Kao Kaew) through the Process of Creative Drama. The target group was students of year four and year six at The 1st Municipal School (Ban Kao Kaew). This process made us of Qualitative Research. The research tools were The Participant Observation, The responses to the Interviewing Form and The Process of Creative Drama. The groups interviewed were 1) The Officers, four people, at Sub-district Hospital of Koa Roob Chang Field 2 (Koa Kaew) 2) General population in the community, amounting to 10 people 3) Three teachers in The 1st Municipal School (Ban Kao Kaew) 4) Eighty one students in The 1st Municipal School (Ban Kao Kaew). As the researcher, I collected data on problem of Dengue Hemorrhagic Fever through observation of participants, interviews, and face-to-face interaction with people. I also examined statistical data from three prior years of patient numbers affected by Dengue Hemorrhagic Fever at Ban Koa Kaew, Koa Roop Chang Sub-district, Maung District, Songkhla Province. As the researcher I created a Creative Drama process to be used with the following aim. The Creative Drama Process was used in a classroom once a week for seven weeks. The Process was to teach Basic Acting and provide techniques in Creating a Drama Workshop and finally presenting a Drama Performance to the public. The result of this research was that the target group has chosen the characters they appreciated from the Drama Performance. The characters described actions that helped to solve the problem of Dengue Hemorrhagic Fever in their community. And through the drama process they could connect directly with and solve problem situations in their own community.

Keywords: Creative Drama, Dengue Hemorrhagic Fever, Facilitator

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์เงินทุนสนับสนุนการวิจัย จากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการวิจัย และตรวจสอบข้อบกพร่องของการสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ประโยชน์อันใด ที่เกิดจากงานวิจัยนี้ ย่อมเป็นผลมาจากผู้มีพระคุณข้างต้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ชื่อผู้วิจัย ตลิตา สมพงศ์

คณะศิลปกรรมศาสตร์

วันที่ ๓๐ เดือนมกราคม ปี ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๔
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๔
๑.๔ วิธีการดำเนินงาน	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้เลือดออก	๗
๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนการสอน	๒๐
๒.๓ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก	๒๗
๒.๔ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น	๓๕
๒.๕ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับละคร	๓๖
๒.๖ ละครสร้างสรรค์	๓๘
๒.๗ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและการศึกษาในชุมชน	๔๑
สรุปบท	๔๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๙
๓.๑ แผนการดำเนินการวิจัย	๔๙
๓.๒ แหล่งข้อมูลในการศึกษา	๕๐
๓.๓ กระบวนการศึกษา	๕๑
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา	๕๓
๓.๕ การเสนอผลการศึกษา	๕๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปบท	๕๕
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๕๖
๔.๑ สรุปปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วจากการสัมภาษณ์	๕๗
๔.๒ การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการ แก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)	๖๓
๔.๓ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) หลังจากเข้าร่วมกระบวนการละครสร้างสรรค์	๑๐๖
๔.๔ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของครูผู้สังเกตการณ์ กระบวนการละครสร้างสรรค์	๑๐๖
๔.๕ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของผู้ชมละครเวทีที่ได้ จากกระบวนการละครสร้างสรรค์	๑๐๙
สรุปบท	๑๑๒
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๑๔
๕.๑ สรุปผลการศึกษา	๑๑๔
๕.๒ อภิปรายผลการศึกษา	๑๑๕
๕.๓ ปัญหาและอุปสรรค	๑๒๑
๕.๔ ข้อเสนอแนะ	๑๒๑
บรรณานุกรม	๑๒๓
ภาคผนวก	๑๒๖
ประวัติผู้วิจัย	๒๔๗

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๓.๑
ตารางที่ ๔.๑
ตารางที่ ๔.๒

หน้า
๕๐
๖๔
๑๐๐

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๔.๑	๕๘
ภาพที่ ๔.๒	๕๙
ภาพที่ ๔.๓	๕๙
ภาพที่ ๔.๔	๖๐
ภาพที่ ๔.๕	๖๐
ภาพที่ ๔.๖	๖๑
ภาพที่ ๔.๗	๖๒
ภาพที่ ๔.๘	๖๓
ภาพที่ ๔.๙	๖๗
ภาพที่ ๔.๑๐	๖๘
ภาพที่ ๔.๑๑	๖๘
ภาพที่ ๔.๑๒	๖๙
ภาพที่ ๔.๑๓	๗๑
ภาพที่ ๔.๑๔	๗๒
ภาพที่ ๔.๑๕	๗๒
ภาพที่ ๔.๑๖	๗๓
ภาพที่ ๔.๑๗	๗๓
ภาพที่ ๔.๑๘	๗๔
ภาพที่ ๔.๑๙	๗๔
ภาพที่ ๔.๒๐	๗๖
ภาพที่ ๔.๒๑	๗๗
ภาพที่ ๔.๒๒	๗๗
ภาพที่ ๔.๒๓	๗๘
ภาพที่ ๔.๒๔	๗๘
ภาพที่ ๔.๒๕	๗๙
ภาพที่ ๔.๒๖	๘๓
ภาพที่ ๔.๒๗	๘๔
ภาพที่ ๔.๒๘	๘๔
ภาพที่ ๔.๒๙	๘๕
ภาพที่ ๔.๓๐	๘๕
ภาพที่ ๔.๓๑	๘๖

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๔.๓๒	๘๖
ภาพที่ ๔.๓๓	๘๗
ภาพที่ ๔.๓๔	๘๗
ภาพที่ ๔.๓๕	๘๘
ภาพที่ ๔.๓๖	๘๘
ภาพที่ ๔.๓๗	๘๙
ภาพที่ ๔.๓๘	๘๙
ภาพที่ ๔.๓๙	๙๐
ภาพที่ ๔.๔๐	๙๐
ภาพที่ ๔.๔๑	๙๑
ภาพที่ ๔.๔๒	๙๑
ภาพที่ ๔.๔๓	๙๒
ภาพที่ ๔.๔๔	๙๒
ภาพที่ ๔.๔๕	๙๓
ภาพที่ ๔.๔๖	๙๓
ภาพที่ ๔.๔๗	๙๕
ภาพที่ ๔.๔๘	๙๖
ภาพที่ ๔.๔๙	๙๖
ภาพที่ ๔.๕๐	๙๗
ภาพที่ ๔.๕๑	๙๗
ภาพที่ ๔.๕๒	๙๘
ภาพที่ ๔.๕๓	๙๘
ภาพที่ ๔.๕๔	๙๙
ภาพที่ ๔.๕๕	๙๙
ภาพที่ ๔.๕๖	๑๐๐
ภาพที่ ๔.๕๗	๑๐๒
ภาพที่ ๔.๕๘	๑๐๓
ภาพที่ ๔.๕๙	๑๐๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคไข้เลือดออกคือโรคติดเชื้อซึ่งมีสาเหตุมาจาก ไวรัสเดงกี (Dengue virus) อาการของโรคนี้ในระยะแรกจะเหมือนอาการไข้หวัดธรรมดา จึงทำให้ผู้ป่วยเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าตนเป็นเพียงไข้หวัด และไม่ยอมไปรับการรักษาที่ถูกต้องในทันที ซึ่งโรคไข้เลือดออกมีความรุนแรงของโรคหลายระดับ ตั้งแต่อาการเล็กน้อยไปจนถึงเกิดภาวะช็อก อันเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตได้

โรคไข้เลือดออกมี ๔ ชนิด คือ เดงกี ๑ เดงกี ๒ เดงกี ๓ และเดงกี ๔ ทั้ง ๔ ชนิดนี้ต้องอาศัย ยุงลายเป็นพาหะนำโรค เมื่อยุงลายกัดกินเลือดของผู้ป่วยที่ติดมีเชื้อไวรัส เชื้อไวรัสจะเข้าสู่ระบบทางเดินอาหารของยุงลาย แล้วแบ่งตัวเพิ่ม ย้ายมาที่ต่อมน้ำลายของยุงลาย ซึ่งไวรัสเดงกีที่เจริญเติบโตในยุงลายพร้อมจะแพร่กระจายไปยังการกัดกินครั้งต่อไปของยุงลายใช้เวลาประมาณ ๖-๘ วัน เป็นเหตุให้ผู้ที่ถูกยุงลายกัดครั้งต่อไปป่วยเป็นไข้เลือดออก โรคไข้เลือดออกที่พบในประเทศไทย และประเทศในใกล้เคียงในเอเชียอาคเนย์เกิดจากไวรัส (Dengue) ชื่อของโรคนี้นี้จึงชื่อว่า Dengue Hemorrhagic Fever (DHF) ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญทางการแพทย์ เนื่องจากมีผู้ป่วยต่อปีเป็นจำนวนมาก และหากผู้ป่วยไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้องและทันเวลาอาจทำให้ผู้ป่วยช็อกและเสียชีวิตได้ โดยการศึกษาข้อมูลจากหนังสือที่เกี่ยวกับไข้เลือดออกพบว่าการระบาดครั้งแรกของโรคเริ่มที่ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ และระบาดครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ (สมศักดิ์ โล่เลขา และคณะ, ๒๕๓๑)

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขาก ๒ ทำให้ทราบว่าโรคไข้เลือดออกเป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งของอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งติดต่อโดยยุงลายเป็นพาหะนำโรค ที่ผ่านมากกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน สถานการณ์การเกิดโรคไข้เลือดออกยังคงระบาดทุกปี ซึ่งพบมากในกลุ่มอายุ ๕-๑๔ ปี ร้อยละ ๗๐ และในกลุ่มประชากรอายุ ๑๕-๒๔ ปี มีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้นจึงต้องดำเนินการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นทั้งสถานที่ส่วนบุคคลและสถานที่สาธารณะ เช่น บ้าน โรงเรียน ชุมชน

และศาสนสถาน ซึ่งถือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่นำโรคไข้เลือดออก โดยเฉพาะโรงเรียนซึ่งเป็นที่ที่เด็กกลุ่มอายุดังกล่าวใช้เวลาส่วนใหญ่เรียนและทำกิจกรรมมากกว่าอยู่ที่บ้าน ประกอบกับการออกหากินของยุงลายซึ่งเป็นสัตว์นำโรคก็ใช้เวลากลางวันในการหากินและแพร่เชื้อ และจากรายงานระบาดวิทยาของเครือข่ายสุขภาพโรงพยาบาลสงขลา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (๑ ม.ค.-๒๙ ม.ค. พ.ศ. ๒๕๕๙) พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน ๗๙๖ ราย อัตราป่วยเท่ากับ ๔๖๑.๙๖ ต่อแสนประชากร พบกระจายอยู่ทุกตำบล ตำบลที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ตำบลพะวง ตำบลเขารูปช้าง ตำบลบ่อยาง ตำบลทุ่งหวัง ตำบลเกาะยอ และตำบลเกาะแก้ว ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ ๔๘๕.๙๙, ๔๓๑.๖๐, ๔๒๒.๘๘, ๒๒๑.๐๖, ๑๕๔.๗๗ และ ๒๐๑.๓๗ ต่อแสนประชากร ตามลำดับ และพบว่าสัดส่วนที่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายมากที่สุด คือ วัดและโรงเรียน ร้อยละ ๔๕ รองลงมาคือบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ร้อยละ ๔๐ และหน่วยงานราชการ สถานประกอบการและอื่นๆ อีกร้อยละ ๑๕ ประกอบกับโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีอนามัยเขารูปช้าง สาขา ๒ (เขาแก้ว) มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกทุกๆปี ปิยะมากรณ์ กลิ่นนารี (๒๕๖๒, ๓ มกราคม). ข้าราชการสถานีอนามัยตำบลเขารูปช้าง สาขา ๒ (เขาแก้ว) [บทสัมภาษณ์].

จากปัญหาการเกิดและแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในพื้นที่อย่างต่อเนื่องทำให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ ๆ เด็กและเยาวชนมาเรียนและทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงเวลากลางวัน และหากต้องการจะให้ความรู้เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาพร้อมกัน คือการให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนยังละเลยด้านการป้องกันโรคและการไม่เห็นความสำคัญเรื่องจิตสาธารณะ ซึ่งตนเองเป็นผู้เกี่ยวข้องเนื่องจากเป็นคนในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงต้องการนำกระบวนการละครสร้างสรรค์ที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนปลายนี้ เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้วโดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ และเพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป เนื่องจากละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) “ซึ่งหมายถึงละครที่ไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นจากการสมมุติบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้สถานการณ์สมมุติที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ” (ปาริชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์ ๒๕๔๗ : ๑๔) ดังนั้นละครสร้างสรรค์จึงเป็นละครที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการ (process) มากกว่าผลงาน (product) โดยมุ่งเน้นให้ผู้ร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ผ่านการปฏิบัติจริงเพื่อการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

โดยพื้นฐานแล้ว คำว่าละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) เป็นลักษณะของการใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงออก พัฒนาการของละครสร้างสรรค์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายๆ ประเทศ จนกระทั่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาเรียนในระบบการศึกษาของบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น สำหรับในประเทศไทยนั้นก็ได้เริ่มมีการสอน “ละครสร้างสรรค์” ในลักษณะของกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กตามสถาบันเอกชนบ้าง หรือเปิดสอนเป็นรายวิชาหนึ่งในระดับอุดมศึกษาบ้าง แต่ยังไม่มีการพัฒนาการใช้ “ละครสร้างสรรค์” ให้สามารถบูรณาการต่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) เริ่มจากแรงจูงใจอื่นๆ เช่น รูปภาพ วัตถุสิ่งของ เสียงต่างๆ ดนตรี บทเพลง บทกวี ปริศนาคำทาย หรือธรรมชาติรอบๆ ตัว ผู้นำกิจกรรมจะสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้ทำการสำรวจข้อมูล วินิจฉัยข้อมูล ตั้งคำถาม แสวงหาคำตอบ ทดลองสมมุติฐานด้วยประสบการณ์สมมติ แสดงออกทางความคิดด้วยกาย วาจา และความรู้สึก โดยมีผู้นำกิจกรรมหรือครูผู้เป็นเสมือนพี่เลี้ยงในการตั้งคำถามและให้ความสะดวกในการเรียนรู้สำหรับผู้ร่วมกิจกรรมซึ่งละครสร้างสรรค์สามารถสร้างประโยชน์ได้มากมาย ดังนี้ ละครสร้างสรรค์พัฒนาจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการคิด ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะของการสื่อสารกับผู้อื่น ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะสังคม ละครสร้างสรรค์พัฒนาการมองคุณค่าเชิงบวกในตัวเอง ละครสร้างสรรค์พัฒนาการรับรู้และสร้างความเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงในสังคม และช่วยให้ตระหนักถึงปัญหาที่มีอยู่ในสังคม ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะในการใช้ร่างกายและการใช้ภาษา ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการอ่าน ละครสร้างสรรค์เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่ความเข้าใจในศิลปะที่แท้ของการละคร ละครสร้างสรรค์พัฒนาจิตใจให้ละเอียดอ่อน สร้างเสริมจริยธรรมในจิตใจ ละครสร้างสรรค์เป็นเทคนิคการสอนได้ในวิชาอื่นๆ

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้ว โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยการใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อให้ความรู้ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกและสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนต่อไป โดยมีหัวใจสำคัญของการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์คือการให้เด็กนักเรียนรู้จักเชื่อมโยงตนเองกับ

ชุมชน ปัญหาของชุมชน เพื่อนำไปสู่การร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นและร่วมหาทางออกในการแก้ปัญหาดังกล่าวในที่สุด

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์
๒. เพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้เพื่อใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) ในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว
๒. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน ๘๑ คน

๑.๔ วิธีการดำเนินงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น ๒ ภาคคือ ภาคทฤษฎี และ ภาคสนาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารต่างๆ ดังนี้

- ๑.๑ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- ๑.๒ หอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา
- ๑.๓ สื่อสารสนเทศ

๒. สัมภาษณ์ข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

- ๒.๑ กลุ่มประชากรที่ ๑ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้าง สาขา ๒ (เขาแก้ว) จำนวน ๔ คน
- ๒.๒ กลุ่มประชากรที่ ๒ ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา จำนวน ๑๐ คน
- ๒.๓ กลุ่มประชากรที่ ๓ ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓ คน
- ๒.๔ กลุ่มประชากรที่ ๔ นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน

๓. ดำเนินการแยกแยะข้อมูล วิเคราะห์ รวบรวมวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการคือ การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขากว้โดยการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๑ ๒ และ ๓ นำข้อมูลปัญหาดังกล่าวมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๘๑ คน ซึ่งคือกลุ่มประชากรที่ ๔ โดยการจัดกระบวนการอาทิตย์ละครั้ง จำนวน ๕ ครั้ง และการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างละครละคร จำนวน ๒ ครั้ง เพื่อนำไปสู่การจัดแสดงละครในโรงเรียน ซึ่งละครที่จัดแสดงดังกล่าวได้มาจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำเสนอออกสู่สาธารณชนและประเมินความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) ปารีชาติ จิงวิวัฒนาการณ์ ได้ให้ความหมายของละครสร้างสรรค์ไว้ว่า หมายถึง ละครที่ไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นจากการสมมุติบทบาทของผู้เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้สถานการณ์สมมุติที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งละครสร้างสรรค์เน้นกระบวนการมากกว่าผลงาน

๒. โรคไข้เลือดออก สมศักดิ์ โล่เลขาและคณะ ได้ให้ความหมายของโรคไข้เลือดออกไว้ว่า หมายถึง เชื้อโรคชนิดหนึ่ง รูปร่างกลม มีขนาดเล็กมาก เล็กกว่ากระดุมขนาด ๑ เซนติเมตร ประมาณ ๕ ล้านเท่า ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เรียกสิ่งมีชีวิตเล็กพวกนี้ว่า “ไวรัส” ไวรัสไข้เลือดออกในเมืองไทยชื่อว่า “ไวรัสเดงกี” มี ๔ ประเภท คือ ไวรัสเดงกี ๑ ไวรัสเดงกี ๒ ไวรัสเดงกี ๓ และไวรัสเดงกี ๔ ทั้ง ๔ ประเภทนี้ต้องอาศัยยุงลายเป็นพาหะนำโรค

๓. กระบวนกร (Facilitator) หมายถึง ผู้เอื้ออำนวยกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดแก่ผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งอาจมีหน้าที่ตั้งแต่การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ทำให้เกิดการไว้วางใจต่อกัน การชี้ให้เห็นและเข้าใจในกระบวนการที่กำลังดำเนินการอยู่ และการพยายามสร้างการมีส่วนร่วมให้กับทุกคนในกิจกรรม

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขากว้) มีความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออก

๒. เกิดกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาในชุมชนสืบเนื่องต่อไป

บทที่ ๒

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์จัดทำขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการละครสร้างสรรค์ ออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออกให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๘๑ คน และเพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้เลือดออก

๒.๑.๑ ความหมายและประเภทของโรคไข้เลือดออก (Dengue Haemorrhagic Fever หรือ DHF)

๒.๑.๒ การแพร่กระจายของโรคไข้เลือดออก

๒.๑.๓ อาการและการรักษาโรคไข้เลือดออก

๒.๑.๔ วิธีการกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายด้วยตนเอง

๒.๑.๕ การรณรงค์ควบคุมไข้เลือดออก

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนการสอน

๒.๒.๑ ความหมายและความสำคัญของจิตวิทยาการศึกษา

๒.๒.๒ คุณลักษณะของพัฒนาการในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

๒.๓ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก

๒.๓.๑ บทบาทของนันทนาการและนันทนาการบันเทิง

๒.๓.๒ ตัวอย่างกิจกรรมและกระบวนการ

๒.๔ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น

๒.๔.๑ ความหมายของเด็กและวัยรุ่น

๒.๔.๒ พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่น

๒.๕ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับละคร

๒.๕.๑ ความหมายของละครเวที

๒.๕.๒ ประวัติความเป็นมาของศิลปะการละครตะวันตก

๒.๕.๓ องค์ประกอบของบทละคร

๒.๕.๔ ประเภทของละคร

๒.๖ ละครสร้างสรรค์

๒.๖.๑ ประวัติความเป็นมาของละครสร้างสรรค์

๒.๖.๒ ประโยชน์ของละครสร้างสรรค์

๒.๗ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและการศึกษาในชุมชน

๒.๗.๑ ความหมายและความสำคัญของชุมชน

๒.๗.๒ การศึกษาและการพัฒนาชุมชน

สรุปบท

๒.๑ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้เลือดออก

๒.๑.๑ ความหมายและประเภทของโรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออก (Dengue Haemorrhagic Fever หรือ DHF) เกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue virus) ซึ่งเป็น RNA virus มี ๔ สายพันธุ์ (serotypes) ได้แก่ เดงกี ๑ เดงกี ๒ เดงกี ๓ และ เดงกี ๔ ผู้ป่วยจึงมีโอกาสเป็นไข้เลือดออกได้หลายครั้ง เชื้อนี้มีอยู่หลายเป็นพาหะ และเป็นปัญหาของ ประเทศเกือบทั่วโลก ทั้งในทวีปแอฟริกา เอเชีย อเมริกากลาง หมู่เกาะแคริบเบียน หมู่เกาะใน มหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ ยุโรป และทางตอนเหนือของทวีปออสเตรเลีย (อุซาวตี ถาวร, จิตติ จันทร แสง, วรรณภา สุวรรณเกิด, จักรวาล ชมภูศรี, อภิวิภู ธวัชสิน & กสิน ศุภปฐม. ๒๕๔๘) มีการพบ DHF ครั้งแรกที่ประเทศฟิลิปปินส์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ต่อมาได้ระบาดเข้ามาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ โดยเริ่มต้นระบาดที่กรุงเทพมหานคร แล้วกระจายไปยังจังหวัดต่างๆ มีการรายงานจำนวน ผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เท่ากับ ๑๗๔,๒๘๕ คน รองลงมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผู้ป่วยจำนวน ๑๒๗,๑๘๙ คน ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ มีผู้ป่วยจำนวน ๑๑๒,๙๖๗ คน นับเป็นโรคที่ยังเป็นปัญหาสาธารณสุข เนื่องจากยังไม่มียาที่จะกำจัดเชื้อไวรัสเดงกีได้ การรักษาจึงต้องเป็นไปตามอาการเท่านั้น ในขณะที่ วัคซีนสำหรับป้องกันโรคไข้เลือดออกกำลังอยู่ระหว่างการทดลอง คาดว่าต้องใช้ระยะเวลาอีกสักพักจึง จะทราบว่าสามารถป้องกันโรคไข้เลือดออกได้หรือไม่ ดังนั้น ความสำคัญในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกจึงอยู่ที่การควบคุมยุงพาหะเป็นมาตรการหลัก

การควบคุมยุงลายที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกต้องดำเนินการทั้งสองชนิด ได้แก่ ยุงลาย บ้าน Aedes aegypti ซึ่งเป็นพาหะสำคัญในเอเชียแต่มีถิ่นกำเนิดในทวีปแอฟริกา และยุงลายสวน Aedes albopictus ซึ่งเป็นพาหะรองลงมาและมีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชีย

วงจรชีวิตของยุงลายมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเป็นแบบสมบูรณ์ (complete metamorphosis) การเจริญเติบโตของยุงลายแบ่งเป็น ๔ ระยะ ได้แก่ ไข่ (egg) ลูกน้ำ (larva) ตัว โม่่ง (pupa) และตัวเต็มวัย (adult) แต่ละระยะรูปร่างและอายุแตกต่างกัน ระยะเวลาที่ใช้ในการ

เจริญเติบโตขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ อาหาร ความหนาแน่น ฯลฯ และขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของยุงลาย เช่น ยุงลายสายพันธุ์ไทย หรือสายพันธุ์จีน หรือสายพันธุ์อินโดนีเซีย ซึ่งในภูมิภาคของประเทศไทยมีอุณหภูมิประมาณ ๒๘-๓๕ องศา ยุงลายใช้เวลาในการเจริญเติบโตจากระยะไข่จนถึงตัวเต็มวัยประมาณ ๙-๑๔ วัน ยุงลายจึงขยายพันธุ์ได้เร็วมาก โดยมีรายละเอียดของวงจรชีวิตยุงลายดังนี้

ไข่ยุงลาย

ไข่ยุงลายมีลักษณะยาวรี เป็นฟองเดี่ยว ขนาดประมาณ ๑ มม. ตอนออกมาใหม่ๆ มีสีขาว ส่วนใหญ่จะติดอยู่ที่ข้างภาชนะเหนือระดับน้ำเล็กน้อย ไข่จะเปลี่ยนเป็นสีดำภายในเวลา ๑๒-๒๔ ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ไข่ยุงลายสามารถมีชีวิตอยู่ในสภาพแห้งได้เป็นปีและจะฟักออกมาอย่างรวดเร็วภายในเวลาไม่กี่นาทีเมื่อมีน้ำท่วมไข่ แต่อัตรการฟักของไข่ลดลงตามระยะเวลาที่นานขึ้น ยุงลายตัวหนึ่งวางไข่ได้ประมาณ ๕๐-๑๕๐ ฟองต่อครั้ง ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของแม่พันธุ์ยุงลาย และปริมาณเลือดที่ได้รับ แม่ยุงลายจะไม่วางไข่พร้อมกันทั้งหมด แต่จะวางไข่ครั้งละ ๑๐-๑๐๐ ฟอง ซึ่งตลอดชีวิตของแม่ยุงลายสามารถวางไข่ได้ถึง ๗ ครั้ง

ลูกน้ำยุงลาย

ลูกน้ำยุงลายมีการเจริญเติบโต ๔ ระยะ ระยะที่ ๑ มีขนาดประมาณ ๑ มม. เมื่อเติบโตเต็มที่กลายเป็นระยะที่ ๔ จะมีขนาด ๖-๗ มม. โดยใช้เวลาประมาณ ๕-๗ วัน ในอุณหภูมิ ๒๘-๓๕ องศา ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิและอาหาร อาหารของลูกน้ำได้แก่ ตะไคร่น้ำ อินทรีย์สารต่างๆ และจุลินทรีย์เล็กๆ ในตม่น้ำ

(อยู่ระหว่างการดำเนินงาน)

๒.๑.๒ การแพร่กระจายของโรคไข้เลือดออก

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกเดงกีในประเทศไทยตามที่กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์, ปรีชา เปรมปรี และ คำนวน อึ้งชูศักดิ์ ได้กล่าวไว้ประเทศไทยได้พบไข้เลือดออกตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ และระบาดใหญ่ในประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ในเขตกรุงเทพฯ-ธนบุรี ในครั้งนั้นมีรายงานผู้ป่วย ๒,๗๐๖ ราย ตาย ๒๙๖ ราย อัตราป่วยเท่ากับ ๑๐.๖ ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายเท่ากับ ๑๐.๙% ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๗ โรคได้แพร่กระจายไปยังชานเมืองและจังหวัดรอบๆ กรุงเทพฯ เช่น นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา เป็นต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ โรคได้แพร่กระจายไปยังจังหวัดต่างๆ ที่มีการคมนาคมจากกรุงเทพฯ สะดวก และโรคได้แพร่กระจายไปทั่วประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๔๘ อัตราป่วยยังมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นมา แนวโน้มที่สูงขึ้นนั้นเริ่มชะลอตัวลง อย่างไรก็ตามยังมีการระบาด

ของโรคที่ทำให้อัตราการป่วยสูงมากขึ้นในบางปี ลักษณะการระบาดของโรคตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๔๘ มีหลายลักษณะด้วยกันคือ

๑. ในช่วง ๒๐ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๒๐) มีลักษณะระบาดปีเว้นปี
๒. ใน ๒๔ ปีต่อมา (พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๔๔) มีลักษณะระบาดปีเว้น ๒ ปี หรือระบาด ๒ ปี เว้น ๒ ปี
๓. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา อัตราป่วยลดลงต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี พ.ศ. ๒๕๔๘

การระบาดครั้งใหญ่ที่สุดเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มีผู้ป่วยทั้งสิ้น ๑๗๔,๒๘๕ ราย อัตราป่วย ๓๒๕.๑๓ ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต ๑,๐๐๘ ราย อัตราป่วยตาย ๐.๕๘%

การกระจายของโรคตามกลุ่มอายุ

ส่วนใหญ่ของผู้ป่วยจะอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี โดยพบอัตราป่วยสูงสุดในกลุ่มนักเรียนวัยประถมอายุ ๕-๙ ปี รองลงมาคือ กลุ่มอายุ ๑๐-๑๔ ปี และวัยก่อนเรียน ๐-๔ ปี ตามลำดับแต่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และ พ.ศ. ๒๕๔๘ พบว่ากลุ่มอายุมีอัตราป่วยสูงสุดเป็นกลุ่มอายุ ๑๐-๑๔ ปี และมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ใหญ่ป่วยจากการติดเชื้อเด็งก็มากขึ้น โดยสรุปแล้วรูปแบบการเกิดไข้เลือดออกของประเทศไทยยังคงไม่เปลี่ยนแปลง เช่นลักษณะการเปลี่ยนแปลงยังเป็นไปตามฤดูกาล คือ มีผู้ป่วยมากในช่วงฤดูฝน กลุ่มบุคคลที่ยังเสี่ยง คงเป็นกลุ่มอายุ ๐-๑๔ ปี แต่ในกลุ่มอายุ ๑๐ ปีขึ้นไปมีอัตราป่วยสูงขึ้น การเกิดโรครยังพบกระจายทั่วทุกจังหวัด โดยเฉพาะภาคกลางและภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีอัตราป่วยสูงและต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากมีแนวโน้มการเกิดโรคสูงขึ้นโดยเฉพาะภาคใต้ สำหรับแนวโน้มการเกิดโรคไข้เลือดออกของประเทศไทยโดยรวมยังมีแนวโน้มสูงขึ้นและยังเป็นประเทศที่มีสภาวะพร้อมที่จะเกิดการติดเชื้อซ้ำของประชากรได้สูง เนื่องจากมีเชื้อเด็งก็ไวรัส หลายซีโรทัยป์แพร่กระจายอยู่ในเวลาเดียวกัน ขณะเดียวกันความชุกชุมของยุงลายในประเทศไทยยังอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไข้เลือดออกมีมากขึ้น

มาตรการสำคัญที่จะช่วยป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออกเด็งก็ จึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังต้องมีระบบเฝ้าระวังและสอบสวนที่เข้มแข็ง มีความไวในการค้นหาผู้ป่วย ตรวจจับความผิดปกติและพยากรณ์สถานการณ์หรือการระบาดได้ ทั้งนี้จะต้องอาศัยความตั้งใจและความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและประชาชนในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างจริงจัง

๒.๑.๓ อาการและการรักษาโรคไข้เลือดออก

อาการของโรคไข้เลือดออก

ในระยะแรกผู้ป่วยจะมีไข้ขึ้นฉับพลัน ไข้สูงลอย และอาจมีอาการต่างๆ ดังนี้

- ๑) ถ้ากินยาลดไข้ อาการไข้จะทุเลาลงเพียงเล็กน้อยแต่ไม่หาย
- ๒) ผู้ป่วยอาจมีอาการปวดศีรษะ ปวดท้อง ปวดตามกล้ามเนื้อ บางรายอาจมีอาการเจ็บคอร่วมด้วย ต่อมามีอาการเบื่ออาหาร อาเจียน
- ๓) ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีอาการท้องผูก แต่ในบางรายจะมีการถ่ายอุจจาระเหลวร่วมด้วย
- ๔) ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะไม่มีอาการนำมูกไหลและไอ นอกจากจะเป็นมาก่อน

อาการของผู้ป่วยในระยะ ๓-๔ วันแรก คือ มีไข้สูง ชีพ หน้าแดง เปลือกตาแดง กระจกน้ำคัลิ้นใสอาเจียน ปวดท้อง ต่อมา อาการในระยะเวลา ๔-๕ วันต่อมา คือ มีเลือดกำเดาไหล เลือดออกตามไรฟัน อาเจียนเป็นเลือด ถ่ายเป็นเลือด ปัสสาวะออกน้อย ตัวเย็น เหงื่อออก ชีพกระสับกระส่าย มีจุดแดงจ้ำเขียวๆ ขึ้นตามตัว ชีพจรเบาเร็ว ความดันเลือดต่ำ ในวันที่ ๒-๓ ของระยะที่มีไข้ ผู้ป่วยมักจะซึมลง หน้าตาแดง และอาจจะมีจุดเลือดออกเล็กๆ ตามผิวหนัง บางรายมีเลือดกำเดาไหล ระยะไข้สูงนี้จะอยู่นานประมาณ ๓-๖ วัน จากนั้นไข้จะลดลงและเข้าสู่ระยะซ็อก

ในระยะซ็อก ผู้ป่วยจะมีอาการต่างๆ ดังนี้

- ๑) กระสับกระส่าย มือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเร็ว
- ๒) ผู้ป่วยจะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียนมากขึ้น เวียนศีรษะ ปวดท้อง ตับโต ขับปัสสาวะออกน้อย
- ๓) ผู้ป่วยบางรายมีอาการอาเจียนเป็นเลือด ถ่ายเป็นเลือด หรือมีเลือดออกในอวัยวะต่างๆ
- ๔) ถ้าผู้ป่วยพ้นจากระยะซ็อก ซึ่งจะเป็นอยู่นานประมาณ ๑-๒ วัน ไปได้ ก็จะเริ่มมีอาการดีขึ้น

ทุกอย่างจะเริ่มกลับเป็นปกติภายในเวลา ๒-๓ วัน โดยจะเริ่มกินอาหารได้ เริ่มลุกขึ้นนั่งได้ ในระยะนี้ บางคนจะมีผื่นขึ้นตามแขนขา ทั้งนี้ความรุนแรงของไข้เลือดออกมักไม่แน่นอน ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีอาการน้อยหรือปานกลาง สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรงอาจจะแค่มีไข้และเบื่ออาหาร เมื่ออาการไข้ลดลงอาจมีชีพจรเต้นเร็วขึ้น ชีพ เหงื่อออก มือเท้าเย็นเล็กน้อย ต่อจากนั้นอาการก็จะดีขึ้น

อาการในระยะแรกๆ ของไข้เลือดออกคล้ายกับโรคติดเชื้อไวรัสทั่วไปคือ มีแต่ไข้และเบื่ออาหาร การวินิจฉัยโรคในช่วงแรกจึงยาก เนื่องจากการตรวจเลือดในวันแรกก็ยังวินิจฉัยโรคได้ไม่แน่นอน แพทย์อาจจะให้การวินิจฉัยโรคโดยใช้สายยาง หรือใช้เครื่องวัดความดันเลือดรัดแขนผู้ป่วย โดยให้ความแรงของการรัดอยู่ระหว่างกลางของค่าความดันเลือดสูงสุดและต่ำสุด ประมาณ ๔-๕ นาที ซึ่งเรียกว่า “การทดสอบทอร์นิเกตต์” (Tourniquet test) เพื่อดูว่ามีจุดเลือดออกที่แขนที่รัดไว้หรือไม่ ถ้าเป็นไข้เลือดออกมักจะมีจุดเลือดออกจุดเล็กๆ ขึ้นที่บริเวณแขนต่ำกว่าจุดที่รัดไว้ จำนวนจุดที่ขึ้นมักมีมากกว่า ๒๐ จุดต่อหนึ่งตารางนิ้วจึงจะเรียกว่าผลบวก การรัดแขนนี้จะให้ผลบวกในวันที่ ๓-๔ ของระยะที่มีไข้

การทดสอบทูร์นิคต์นี้อาจจะให้ผลบวกในโรคติดเชื้อไวรัสชนิดอื่นๆ ได้อีก ไม่เจาะจงเฉพาะ ไข้เลือดออกเท่านั้น การรััดแขนที่ใช้ความแรงมากกว่าค่ามาตรฐานก็อาจให้ผลบวกเทียมก็ได้ ดังนั้น การรััดแขนหรือการทดสอบทูร์นิคต์นี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบการวินิจฉัยเท่านั้น การตรวจเลือด ในวันที่ ๔-๕ หลังจากเริ่มป่วยมักจะบอกการวินิจฉัยโรคได้แน่นอนมากขึ้น เพราะผู้ป่วยไข้เลือดออก ส่วนใหญ่จะมีเม็ดเลือดขาวต่ำ มีเกล็ดเลือดต่ำ และมีเลือดข้นขึ้น

อันตรายที่เกิดจากโรคไข้เลือดออก

โดยทั่วไปแล้วอันตรายที่เกิดจากไข้เลือดออกเป็นผลมาจากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

- ๑) น้ำเหลืองซึมออกนอกเส้นเลือดไปอยู่ตามเนื้อเยื่อต่างๆ ตามช่องปอดและช่องท้อง ทำให้น้ำ ในเส้นเลือดลดน้อยลง เป็นผลให้ผู้ป่วยมีอาการวิงเวียนศีรษะและช็อกได้
- ๒) ภาวะเลือดออกง่ายเนื่องจากเกล็ดเลือดของผู้ป่วยมีจำนวนลดลง และมีความผิดปกติในการ แข็งตัวของเลือด ผู้ป่วยอาจมีอาการอาเจียน หรือถ่ายอุจจาระเป็นเลือด มีเลือดออกตาม ผิวหนังหรือเลือดออกในอวัยวะอื่นๆ เช่น สมอง ได้
- ๓) โรคแทรกซ้อนจากภาวะช็อกที่ปล่อยให้เกิดเป็นเวลานาน หรือโรคแทรกซ้อนจากการรักษาตัว ในโรงพยาบาล

การปฏิบัติของผู้ป่วยไข้เลือดออก

ผู้ป่วยไข้เลือดออกส่วนใหญ่อาการจะไม่รุนแรงและหายได้เอง สามารถให้การรักษาที่บ้านได้ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีอาการรุนแรง อันตรายของโรคไข้เลือดออกในระยะแรกคือ การขาดน้ำ เนื่องจากน้ำเหลืองซึมออกนอกเส้นเลือดและเลือดออก ผู้ปกครองของเด็กที่สงสัยว่าอาจเป็น ไข้เลือดออกจึงควรปฏิบัติต่อลูกหลานดังนี้

- ๑) ป้องกันการขาดน้ำ

คุณสามารถป้องกันการขาดน้ำได้โดยการดื่มน้ำมากๆ โดยให้ดื่มน้ำน้อย แต่ดื่มน้อยๆ ถ้าดื่ม ครั้งละมากๆ จะอาเจียนได้ง่าย น้ำที่ดื่มอาจจะเป็นน้ำเปล่า น้ำเกลือที่ผสมจากผงน้ำตาล เกลือแร่ (ที่ใช้รักษาโรคอุจจาระร่วง) น้ำผลไม้ หรือน้ำอัดลมที่เขย่าฟองออกเพื่อไม่ให้ท้องอืดก็ได้ ในกรณี ที่อาเจียนออกมาควรหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มที่มีสีแดง หรือดำ เพื่อไม่ให้สับสนกับการมีเลือดออกใน กระเพาะอาหาร เนื่องจากช่วงนี้จะเปื้ออาหารอย่างมาก น้ำที่เย็นและมีรสหวานจะทำให้ดื่มได้ดี ขึ้น ไม่จำเป็นต้องคอยยื่นคยอให้กินอาหาร เมื่อผู้ป่วยดีขึ้นจะกินอาหารได้เอง ผู้ป่วยที่ดื่มน้ำได้ดี มักจะไม่มีปัญหา สามารถพักรักษาตัวที่บ้านได้ ส่วนผู้ป่วยที่มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน กินอาหาร ไม่ได้ มักมีโอกาสช็อกได้มากกว่าผู้ป่วยรายอื่น ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ

- ๒) ลดไข้

เนื่องจากไข้สูงจะทำให้ผู้ป่วยเบื่ออาหารและขาดน้ำเพิ่มขึ้น จึงควรช่วยลดไข้โดยการเช็ดตัว ซึ่งเป็นวิธีลดไข้ที่ดีที่สุด น้ำที่ใช้เช็ดตัวอาจจะใช้น้ำประปาไม่จำเป็นต้องใช้น้ำเย็นหรือแอลกอฮอล์

เพราะอาจจะทำให้หนาวสะท้อ กล้ามเนื้อเกร็ง ยิ่งสร้างพลังงานความร้อนเพิ่มขึ้น ควรใช้ผ้าชุบน้ำ
 ถูตัวแรงๆ ตามบริเวณซอกคอและซอกแขนที่มีเส้นเลือดใหญ่ เพื่อให้เส้นเลือดใหญ่ได้ขยายตัวพา
 ความร้อนมาระบายได้มาก การเช็ดตัวนี้ไม่ใช่เพื่อทำความสะอาด จึงไม่ควรบิดผ้าจนแห้ง แต่ควร
 จะต้องให้โชกน้ำพอควร เพื่อว่าน้ำที่ระเหยจะพาความร้อนแผ่ออกจากร่างกายได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ นอกจากนี้การพักผ่อนจะเป็นการลดการเผาผลาญพลังงานอีกทางหนึ่ง หากเช็ดตัว
 พักผ่อนและดื่มน้ำแล้ว ไข้ยังไม่ลดหรือสูงกว่า ๓๘.๓ องศาเซลเซียสเมื่อวัดทางทวารหนัก หรือ
 ๓๗.๘ องศาเซลเซียส โดยการอมปรอทวัดไข้ทางปาก ๓-๕ นาที อาจจะไข้ยาลดไข้ ซึ่งตาม
 ธรรมชาติของโรคไข้เลือดออกไข้มักจะไม่ลดลงถึงระดับปกติ ไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ใน ๔-๕ วันแรก
 ดังนั้น หากผู้ป่วยมีไข้แต่ไม่ซึ่มมาก ก็ไม่จำเป็นต้องไข้ยาลดไข้ หากจะไข้ยาลดไข้ควรหลีกเลี่ยงยา
 ลดไข้กลุ่มแอสไพริน (aspirin) เนื่องจากยากลุ่มนี้มีฤทธิ์ต้านการรวมตัวของเกล็ดเลือด และทำให้
 เป็นแผลในกระเพาะอาหาร ซึ่งจะส่งเสริมภาวะเกล็ดเลือดต่ำจากไข้เลือดออกเอง ทำให้เลือดออก
 ง่ายขึ้น ยาลดไข้ที่แนะนำคือ ยากลุ่มพาราเซตามอล (paracetamol) ควรให้ยาผู้ป่วยคิดเป็น
 ขนาดตัวยาต่อน้ำหนักตัวของผู้ป่วย เช่น เด็กอายุ ๑ ปี น้ำหนัก ๑๒ กิโลกรัม ควรให้ยาพาราเซตา
 มอล ๑๐ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม ฉะนั้นเด็กคนนี้ควรได้ยา ๑๒๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑ ครั้ง
 และในการให้ยาลดไข้ ควรให้ทุก ๔ ชั่วโมงเท่านั้น ในระหว่างนั้นหากไข้ยังไม่ลด ไม่ควรให้ยาซ้ำ
 แต่ควรลดไข้ด้วยวิธีอื่น เช่น การเช็ดตัว เป็นต้น ไม่ควรให้ยาลดไข้พร่ำเพรื่อ เพราะอาจทำให้
 ได้รับยาเกินขนาดและเกิดพิษต่อดับได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ซึ่งจะส่งผล
 ทำให้ตับผิดปกติและขาดน้ำได้

อาการของโรคไข้เลือดออกที่ควรนำไปพบแพทย์ก่อนกำหนด คือ

- ๑) เบื่ออาหารมาก ไม่ดื่มน้ำ หรืออาเจียนมาก
- ๒) มีอาการขาดน้ำ ซึ่งสามารถสังเกตได้ง่ายๆ จาก อาการเหล่านี้ ปากแห้งมาก ลิ้นแห้ง ไม่มี
 น้ำลาย ไม่มีน้ำตา กระบอกตาลึก ในเด็กเล็กจะพบว่ากระหม่อมบวมลง ซึ่มมาก หรือ
 กระสับกระส่าย ปัสสาวะออกน้อยลง มีอาการของการช็อก นอกจากอาการที่กล่าว
 มาแล้ว ตัวจะเป็นชืด และกลายเป็นจ้ำๆ ซึ่งจะต้องแยกจากคนที่ตัวลายจากไข้สูง โดยใช้
 ระดับการรู้ตัวช่วย ในกลุ่มที่ช็อกมักจะซึ่มและกระสับกระส่าย ซึ่มจะเบาและเร็ว
- ๓) มีเลือดออก เช่น เลือดกำเดาไหล อาเจียนมีเลือดสด (สีแดง) หรือ เลือดเก่า (สีโคล่า)
 ถ่ายอุจจาระดำ ปัสสาวะมีสีแดง ในกรณีนี้ควรนำไปพบแพทย์ทันที และเพื่อเป็นตัวช่วย
 ในการวินิจฉัยโรคและอาการของโรค ควรนำสาร สิ่งของที่คิดว่ามีเลือดปนไปด้วย จะทำ
 ให้แพทย์วินิจฉัยได้เร็วขึ้น ข้อแนะนำในการห้ามเลือด กรณีที่เลือดกำเดาไหล ให้ผู้ป่วยใช้
 นิ้วบีบจมูกแล้วหายใจทางปากแทน หากมีเลือดไหลลงคอให้บ้วนออก พยายามอย่ากลืน

เพราะถ้ากลิ่นลงกระเพาะจะระคายกระเพาะ เมื่ออาเจียนออกมาจะทำให้เข้าใจผิดคิดว่า มีเลือดออกในกระเพาะอาหาร

- ๔) มีอาการทางสมอง เช่น ซึมมาก กระสับกระส่าย เอะอะไว้วาย หรือจำบุคคล เวลา และ สถานที่ที่เคยจำได้ ไม่ได้ หากพบอาการเหล่านี้ ต้องรีบนำไปพบแพทย์ทันที เนื่องจากใน ระยะหลังมานี้พบผู้ป่วยไข้เลือดออกที่มีอาการทางสมองมากขึ้น ซึ่งเป็นอาการที่รุนแรง
- ๕) มีอาการตาเหลือง ตัวเหลือง แสดงว่าตับทำงานผิดปกติ ต้องรีบนำไปพบแพทย์ทันที

๒.๑.๔ วิธีการกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายด้วยตนเอง

วิธีการกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายด้วยตนเองเป็นการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกที่ต้นเหตุ เพราะหากไม่มียุงลายก็จะมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ซึ่งในการจำกัดจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับ วงจรชีวิตยุงลายและมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันและการกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายด้วยตนเอง ดังนี้

๑) วิธีป้องกันไม่ให้คนป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก

วิธีป้องกันคือ ไม่ให้ยุงลายกัดกินเลือด หรือทำให้บ้านและชุมชนไม่มียุงลาย แต่การ ป้องกันนี้ค่อนข้างยาก เพราะต้องระมัดระวังตลอดระยะเวลาในช่วงกลางวัน โดยเฉพาะเด็ก เล็กๆ ซึ่งต้องอยู่บ้านและนอนกลางวัน ดังนั้นจึงควรกำจัดยุงลายให้หมดไป ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

๒) วิธีการตรวจดูว่ามีลูกน้ำยุงลายในภาชนะใส่น้ำหรือไม่

หากเราหมั่นสังเกตดูภาชนะใส่น้ำ หรือภาชนะที่มีน้ำขังในบริเวณบ้าน จะสังเกตพบ ลูกน้ำในภาชนะเหล่านั้นได้ไม่ยากนัก และเชื่อได้เลยว่าลูกน้ำที่อยู่ในภาชนะใส่น้ำเหล่านั้น เป็นลูกน้ำยุงลายเกือบทั้งสิ้น ซึ่งมีวิธีตรวจหรือสังเกตง่ายๆ โดยใช้ไฟฉายส่องลงไปใ้ในภาชนะ ใส่น้ำหรือภาชนะที่มีน้ำขังดังกล่าว วิธีการนี้จะทำให้เห็นลูกน้ำได้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะใน ห้องน้ำ หรือในที่ๆ แสงสว่างไม่เพียงพอที่อื่นๆ การใช้ไฟฉายส่อง ควรกวาดลำแสงจากไฟฉาย ไปรอบๆ บริเวณของผิวน้ำด้านในของภาชนะใส่น้ำนั้นๆ ซ้ำๆ แล้วค่อยๆ ส่องลึกลงไปเรื่อยๆ จนถึงก้นภาชนะนั้นๆ และเมื่อพบลูกน้ำในภาชนะดังกล่าว ไม่ว่าจะกี่ตัวก็ตาม ต้องหาวิธีการกำจัด ลูกน้ำด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งทันที ไม่เช่นนั้นลูกน้ำจะกลายเป็นตัวยุงลายแล้วมากัดกินเลือดของคน ในครอบครัว และอาจทำให้เป็นไข้เลือดออกได้

๓) การกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายด้วยตนเอง

๓.๑ กำจัดตัวยุงลายโดยตรง

เราอาจใช้ยาฆ่ายุงที่มีขายตามท้องตลาดทั้งที่เป็นชนิดน้ำ หรือชนิดกระป๋องสเปรย์ ใช้พ่นไปที่ตัวยุงลาย ซึ่งบินวนเวียนภายในบ้าน และใช้ฉีดพ่นไปตามแหล่งที่ยุงเกาะพัก ซึ่งมักจะเป็น

ห้องที่อับลม เสื้อผ้า มุ้งที่แขวน รวมถึงด้านหลังของเฟอร์นิเจอร์ด้วย การพ่นฆ่ายุงจะทำให้ยุงตายในเวลาอันรวดเร็ว วิธีการนี้ช่วยให้โรคไข้เลือดออกที่กำลังระบาดอยู่สงบลงได้

๓.๒ กำจัดลูกน้ำยุงลาย

เราจะต้องสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งภายในและภายนอกบริเวณบ้านให้ทั่วถึง ทำเป็นประจำอย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง โดยใช้ไฟฉายส่องดูลูกน้ำในภาชนะใส่น้ำต่างๆ เช่น โถงน้ำใช้ โถงน้ำดื่ม น้ำหล่อชาตู้กับข้าว ถังซิเมนต์ในห้องน้ำ อ่างล้างเท้า จานรองกระถางต้นไม้ แจกันใส่ดอกไม้ ไห ยางรถยนต์ที่ไม่ใช้แล้ว หรือภาชนะใส่น้ำอื่นๆ เป็นต้น เมื่อตรวจพบลูกน้ำในภาชนะใส่น้ำแล้ว ต้องทำการกำจัดลูกน้ำยุงลายโดยวิธีต่างๆ ดังนี้ คือ

(ก) ใช้สารเคมี ได้แก่ การใช้ทรายอะเบต ที่มีขายตามท้องตลาด ราคาประมาณ ๑๕ บาทต่อ ๑ ซอง (๑๐๐ กรัม) เททรายอะเบตลงในภาชนะที่มีน้ำขังในขนาด ๑ ซอนโตะต่อภาชนะใส่น้ำ ๘ ปี๊บ ลดหรือเพิ่มขนาดของทรายอะเบตตามขนาดของภาชนะที่พบลูกน้ำยุงลาย หรือใช้ตามคำอธิบายข้างของทรายอะเบตที่ได้มา จะต้องใส่ทรายอะเบตทุกครั้งที่ตรวจพบลูกน้ำ และไม่ว่าจะพบลูกน้ำหรือไม่ก็ ควรใส่ทรายอะเบตอย่างน้อย ๓ เดือนต่อ ๑ ครั้ง เนื่องจากทรายอะเบตไม่เป็นอันตรายแก่คน สามารถใส่ในตุ่มน้ำดื่มมาใช้ได้ แต่อาจทำให้น้ำมีกลิ่น ควรเปิดฝภาชนะไว้ ๑ - ๒ วัน กลิ่นจะหายไป สำหรับภาชนะบางอย่าง เช่น ชาตู้กับข้าว อาจเลี้ยงไปใช้เกลือแกง ๓-๔ ซอนชาต่อหนึ่งชาโตะก็ได้

(ข) ขัด ถู ล้างภายในของภาชนะใส่น้ำทุกชนิด ที่พบลูกน้ำยุงลาย ซึ่งต้องทำทุก ๗ วัน เมื่อขัด ถู ล้าง เสร็จแล้วจะต้องนำที่มีลูกน้ำยุงลายลงบนพื้นดินแห้งๆ เท่านั้น มิเช่นนั้น ลูกน้ำยุงลายอาจไปดำรงชีวิตอยู่ในแอ่งน้ำ คู คลอง หรือท่อระบายน้ำโสโครกที่เราเหทิ้งไปได้ หลังจากทำความสะอาดภาชนะแล้วให้ปิดฝภาชนะนั้นๆ ให้มิดชิด

(ค) การใช้น้ำเดือด เหมาะสำหรับภาชนะบางอย่าง เช่น ชารองตู้กับข้าว เป็นต้น

(ง) การใช้ตะแกรงกรองลูกน้ำ หรือใช้สวิงช้อนลูกน้ำออก วิธีการนี้เหมาะที่จะใช้กับโถงน้ำดื่ม เพราะมักจะพบลูกน้ำยุงลายจำนวนน้อย สามารถช้อนลูกน้ำยุงลายออกจากภาชนะให้หมดได้

(จ) การปล่อยปลากินลูกน้ำในภาชนะใส่น้ำ ภาชนะละ ๑ - ๒ ตัว ซึ่งมีปลาหลายชนิดที่สามารถนำไปปล่อยได้โดยไม่มีผลเสีย เช่น ปลาหางนกยูง ปลาหัวตะกั่ว ฯลฯ วิธีนี้สามารถกำจัดลูกน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ต้องหมั่นตรวจดูปลาอย่างสม่ำเสมอ

๓.๓ ป้องกันไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลาย

การป้องกันไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลายในภาชนะต่างๆ มีวิธีการดังนี้

- (ก) ทำลายหรือลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ควรคว่ำหรือทำลาย ขุดหลุมฝังภาชนะต่างๆ ที่ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โถ กะลา โอ่ง ยางรถยนต์ เทานี้ก็จะสามารถลดแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลาย และช่วยลดจำนวนยุงลายลงได้ นอกจากนี้ควรเปลี่ยนมาใช้น้ำมันเครื่องในการหล่อชาดักกับข้าวเพื่อป้องกันมด เช่น น้ำมันเครื่องดีเซล หรือน้ำมันพืชที่ใช้หลังปรุงอาหาร หรือใช้ซีढ़้าจากพินหรือถ่านใส่แทน ก็จะสามารถช่วยลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้เช่นกัน
- (ข) ป้องกันไม่ให้ยุงลายไซในภาชนะใส่น้ำ เช่น โอ่งน้ำดื่ม โอ่งน้ำใช้ ควรปิดฝาให้มิดชิดตลอดเวลา ส่วนโอ่งหรือถังซีเมนต์ขนาดใหญ่ให้ใช้ตะแกรงมุ้งลวดครอบไว้ชั้นหนึ่งแล้วใช้ฝาปิดอีกอีกทีหนึ่ง
- (ค) การใช้ทรายอะเบต มีผลไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลายขึ้นในภาชนะนั้นๆ ด้วย
- (ง) แนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านให้ดำเนินการป้องกันและกำจัดลูกน้ำยุงลายและยุงลายแบบเดียวกับที่เราทำ มิเช่นนั้น ยุงจากที่อื่นๆ จะบินมากัดกินเลือดคนในบ้าน และอาจทำให้มีผู้ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกได้เช่นเดิม

๒.๑.๕ การรณรงค์ควบคุมไข้เลือดออก

จากการศึกษาวรรณกรรมเรื่องความรู้เรื่องไข้เลือดสำหรับชาวบ้าน โดยศาสตราจารย์ นายแพทย์สมศักดิ์ โล่ห์เลขาและคณะ ได้ข้อมูลความรู้เรื่องวิธีการป้องกันไข้เลือดออกสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การป้องกันไม่ให้ยุงกัด การกำจัดและควบคุมยุงลาย การใช้วัคซีน (ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นตอนของการทดลอง ยังไม่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันโรคได้) วิธีการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดขณะนี้ ได้แก่ การกำจัดและควบคุมยุงลาย ตั้งแต่เกิดโรคไข้เลือดในประเทศไทย ก็มีการกำจัดและควบคุมยุงลายมาตลอด แต่ก็ยังปรากฏว่ามีเด็กป่วยและตายจากโรคไข้เลือดออกเป็นประจำ ซึ่งปัญหาที่ทุกคนอยากรู้คือ ต้องทำอย่างไรจึงจะสามารถควบคุมโรคไข้เลือดออกนี้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และสามารถป้องกันไม่ให้เป็นโรคได้อย่างจริงจัง วิธีการกำจัดลูกน้ำยุงลายที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นไปในทางที่หน่วยงานราชการเป็นผู้ดำเนินการให้ทั้งสิ้น โดยมีมาตรการการกำจัดยุงลายด้วยการพ่นสารเคมี และมีการแจกทรายอะเบตให้กับประชาชนในเขตที่มีการระบาด ให้นำไปใส่ในภาชนะใส่น้ำต่างๆ เพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย ร่วมกับการให้ข้อมูลความรู้ด้านสุขศึกษาแก่ประชาชน การดำเนินงานโดยวิธีการดังกล่าวได้ผลน้อยเนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น สารเคมีที่จะใช้พ่นเพื่อกำจัดยุงลายมีไม่เพียงพอ วิธีการพ่นสารเคมีไม่ถูกต้อง ทรายอะเบตมีจำนวนจำกัด จำนวนบุคลากรในการกำจัดยุงลายไม่เพียงพอ หรือแม้แต่ประชากรไม่เข้าใจและไม่ยอมรับในวิธีการที่ทางหน่วยงานราชการ

ดำเนินการให้ เช่น ไม่ยอมรับการปนสารเคมีเนื่องจากมีกลิ่นเหม็น และกลัวอันตรายจากสารเคมี เป็นต้น ทำให้การกำจัดและควบคุมยุงลายนี้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร

จากการสำรวจยุงลายและแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในระยะหลังๆ พบว่ามีจำนวนยุงลายและลูกยุงลายเกือบทุกที่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นในชนบทที่ห่างไกล ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ในแหล่งชุมชนแออัดเขตเมือง หรือแม้แต่ในหมู่บ้านจัดสรรขนาดใหญ่ก็ตาม ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกในที่ สามารถพบผู้ป่วยไข้เลือดออกได้ทุกแห่งในประเทศไทย เนื่องจากในบ้านเมืองเรามียุงหลายชนิด ทั้งยุงรำคาญ ยุงลาย ยุงก้นปล่อง ฯลฯ ซึ่งยุงแต่ละชนิดมีนิสัยและชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน “ยุงลาย” เป็นยุงที่ชอบอยู่กับคน ยุงลายตัวเมียเท่านั้นที่กัดกินเลือดคน ยุงลายชอบเกาะตรงที่อับลมและมีดของบริเวณบ้าน ไม่ชอบหากินไกลจากที่เกิด ไม่ชอบบินไกลๆ และออกไขในน้ำนิ่งและค่อนข้างใส สถานที่ที่ยุงลายชอบวางไข่มากที่สุดก็คือภาชนะต่างๆ ที่ใส่น้ำในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นตุ่มน้ำกินหรือตุ่มน้ำใช้ (ไม่ว่าจะขนาดไหนก็ตาม) แทงค์ซีเมนต์ในห้องน้ำ ขารองตู้กับข้าว แจกัน ไท กะลา ยางรถยนต์เก่าที่มีน้ำขัง ฯลฯ จะเห็นได้ว่ายุงลายดำรงชีวิตอยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากๆ ผู้รู้บางคนถึงกับเรียกยุงลายว่าเป็น “human made” หรือยุงที่คนเป็นผู้สร้าง

คนส่วนใหญ่ไม่เล็งเห็นความสำคัญของการกำจัดยุงลาย ประกอบกับความไม่รู้ว่ากำจัดยุงลายได้อย่างไร ทำให้จำนวนยุงลายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างรวดเร็ว จนก่อให้เกิดปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออกอย่างเป็นในปัจจุบัน หากไม่มีการควบคุมและกำจัดยุงลายอย่างมีประสิทธิภาพเสียแต่ตอนนี้ ปัญหาโรคไข้เลือดออกจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนยุงลายที่เพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน มาตรการที่ควรเพิ่มเติมและให้มีการรณรงค์อย่างจริงจัง คือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดและควบคุมยุงลายด้วยตนเอง และมีการรณรงค์กันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยใช้วิธีการง่ายๆ ที่สามารถทำได้ด้วยตนเองและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก แนวความคิดนี้มีความเป็นไปได้ เนื่องจากได้มีตัวอย่างในประเทศอื่นๆ มาแล้ว เช่น ประเทศคิวบา ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ ประเทศต่างๆ เหล่านี้มีวิธีการที่แตกต่างกันและประสบผลสำเร็จในระดับที่ต่างกันด้วย แต่มีพื้นฐานของวิธีการที่คล้ายคลึงกัน คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำจัดและควบคุมยุงลายเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก นอกจากนี้ในส่วนของการราชการเองก็ควรปรับปรุงเทคนิคและวิธีการที่สามารถประยุกต์ใช้กับท้องถิ่น สามารถแนะนำให้ประชาชนเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมได้ด้วย เช่น การแนะนำให้ชาวบ้านในชนบทปล่อยปลาหางนกยูงหรือปลาหัวตะกั่วลงในตุ่มน้ำใช้ เพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย เป็นต้น

หลักเบื้องต้น ๔ ประการที่ควรได้รับการรณรงค์ ได้แก่

๑. การถูกยุงลายกัดไม่ใช่เรื่องเล็ก

คนส่วนใหญ่เคยชินกับการที่ถูกยุงลายกัดกินเลือดในเวลากลางวันและเห็นเป็นเรื่องธรรมดาบ่อยครั้งที่ผู้ปกครองนำลูกหลานที่ป่วยเป็นไข้เลือดออกมารับการรักษาและต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็น

จำนวนมาก แต่ไม่ได้สนใจกับการกำจัดยุงลายเพื่อป้องกันไข้เลือดออกเลย ทั้งๆ ที่รู้ว่ายุงลายเป็นสาเหตุของโรคไข้เลือดออก ในการสำรวจชุมชนที่เกิดโรคไข้เลือดออกมักพบว่าคนในบ้านไม่สามารถนั่งอาศัยในบ้านเวลากลางวันได้ ต้องออกมานั่งนอกบ้านเนื่องจากยุงลายรบกวนมาก ในการณรงค์เพื่อกำจัดและควบคุมยุงลายต้องเน้นให้ทราบถึงอันตรายของยุงลายให้มากๆ และต้องชี้แจงให้เห็นว่ายุงลายแตกต่างจากยุงชนิดอื่นๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการนำโรคไข้เลือดออกมาสู่คน ต้องเน้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการกำจัดยุงลายและสำนึกถึงมหันตภัยจากยุงลายอย่างชัดเจน

๒. สามารถกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายได้เอง

เมื่อประชาชนเห็นความสำคัญของการกำจัดยุงลายแล้ว สิ่งที่ต้องทำต่อไปคือ การให้ความรู้ที่ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายได้ด้วยตนเอง เนื่องจากยุงลายเป็นยุงที่ใกล้ชิดกับคนมาก หากคนรู้จักวงจรชีวิตและอุปนิสัยของยุงลายได้ดีพอ คนก็จะสามารถควบคุมและกำจัดยุงลายได้ โดยทั่วไปแล้วชาวบ้านธรรมดาสามารถกำจัดยุงลายและป้องกันไม่ให้มีลูกน้ำยุงลายได้ด้วยตนเอง โดยวิธีต่างๆ ดังนี้

๒.๑ กำจัดตัวยุงลายโดยตรง

การกำจัดตัวยุงลายโดยตรงอาจใช้ยาฆ่ายุงที่มีขายตามท้องตลาดทั้งที่เป็นชนิดน้ำหรือชนิดกระป๋องสเปรย์ ฉีดพ่นไปที่ตัวยุงลายซึ่งบินวนเวียนรอบตัวเรา และพ่นยาไปตามแหล่งที่ยุงเกาะพัก ซึ่งมักเป็นห้องที่อับลม เสื้อผ้า มุ้งที่แขวนหรือกองไว้ในห้อง รวมทั้งด้านหลังเฟอร์นิเจอร์ด้วยการพ่นยาฆ่ายุงจะทำให้ยุงลายตายในเวลารวดเร็ว วิธีการนี้จะช่วยให้โรคไข้เลือดออกที่กำลังระบาดอยู่สงบลงได้หากมีวิธีการที่ดีพอ

๒.๒ กำจัดลูกน้ำยุงลาย

เราต้องสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งภายในและภายนอกบริเวณบ้านอย่างทั่วถึง ทำอย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง โดยใช้ไฟฉายส่องดูลูกน้ำในภาชนะใส่น้ำต่างๆ เช่น โอ่งน้ำใช้ โอ่งน้ำดื่ม น้ำหล่อชาตู้กับข้าว ถังซีเมนต์ในห้องน้ำ อ่างล้างเท้า จานรองกระถางต้นไม้ แจกันดอกไม้ ไท ยางรถยนต์ที่ไม่ได้ใช้งาน หรือภาชนะชนิดอื่นๆ ที่สามารถมีน้ำขังได้ เป็นต้น เมื่อพบลูกน้ำยุงลายในภาชนะใส่น้ำแล้ว จะต้องทำการกำจัดลูกน้ำยุงลายโดยวิธีต่างๆ ดังนี้คือ

- (ก) ใช้สารเคมี ได้แก่ การใช้ทรายอะเบต ที่มีขายตามท้องตลาด ราคาประมาณ ๑๕ บาทต่อ ๑ ของ (๑๐๐ กรัม) ใส่ลงในภาชนะใส่น้ำทุกชนิดในขนาด ๑ ขอนโต๊ะต่อภาชนะใส่น้ำ ๘ ปี๊บ ลดหรือเพิ่มขนาดของทรายอะเบตตามขนาดของภาชนะที่พบลูกน้ำ หรือทำตามคำอธิบายข้างของทรายอะเบต จะต้องใส่ทรายอะเบตทุกครั้งที่ตรวจพบลูกน้ำ ถ้าไม่พบลูกน้ำควรใส่ทรายอะเบตอย่างน้อย ๓ เดือนต่อ ๑ ครั้ง ทรายอะเบตไม่เป็นอันตรายต่อคนสามารถใส่น้ำดื่ม น้ำใช้ได้ แต่อาจทำให้น้ำมีกลิ่น ควรเปิดฝาภาชนะไว้ ๑-๒ วัน

กลิ่นจะหายไป สำหรับภาชนะบางอย่าง เช่น ขารองตู้กับข้าวอาจจะเสี่ยงไปใช้เกลือแกง ๓-๔ ช้อนชาต่อชาก็ได้

- (ข) ซัด ถู ล้างภายในของภาชนะใส่น้ำทุกชนิดที่พบลูกน้ำยุงลาย ซึ่งจะต้องทำทุกๆ ๗ วัน เมื่อล้าง ซัด ถู เสร็จแล้ว ต้องเทน้ำที่มีลูกน้ำยุงลายลงบนพื้นดินแห้งๆ เท่านั้น มิเช่นนั้น ลูกน้ำยุงลายอาจไปดำรงอยู่ใน แอ่งน้ำ คู คลอง หรือท่อระบายน้ำโสโครกที่เราเททิ้งไปได้ หลังจากนั้นต้องปิดฝาภาชนะนั้นๆ ให้มิดชิด
- (ค) การใช้น้ำเดือด เหมาะสำหรับภาชนะบางอย่าง เช่น ขารองตู้กับข้าว
- (ง) การใช้ตะแกรงกรองลูกน้ำ หรือใช้สวิงช้อนลูกน้ำออก วิธีการนี้เหมาะที่จะใช้ในโอ่งน้ำดื่ม เพราะมักจะพบลูกน้ำยุงลายจำนวนน้อย สามารถช้อนลูกน้ำออกให้หมดได้
- (จ) การปล่อยปลากินลูกน้ำในภาชนะใส่น้ำ ภาชนะละ ๑-๒ ตัว มีปลาหลายชนิดที่สามารถปล่อยลงในภาชนะใส่น้ำกินได้โดยไม่มีผลเสีย เช่น ปลาหางนกยูง ปลาหัวตะกั่ว ฯ วิธีนี้สามารถกำจัดลูกน้ำยุงลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ต้องหมั่นดูปลาเสมอ

๒.๓ ป้องกันไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลาย

การป้องกันไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลายในภาชนะต่างๆ มีวิธีดังนี้

- (ก) ทำลายหรือลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ภาชนะต่างๆ ที่ไม่จำเป็นต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โห่ ภาชนะ โอ่ง ยางรถยนต์ที่ไม่ได้ใช้ ควรจะคว่ำ ทำลาย ขุดหลุมฝัง จะสามารถลดจำนวนแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและช่วยลดจำนวนยุงลายลงได้ นอกจากนี้ ขารองตู้กับข้าวก็อาจเปลี่ยนมาใช้น้ำมันพืช หรือน้ำมันเครื่องแทนน้ำเปล่า ก็จะช่วยลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายไปได้มาก
- (ข) ป้องกันไม่ให้ยุงลายวางไข่ในภาชนะใส่น้ำ เช่น โอ่งน้ำดื่ม โอ่งน้ำใช้ ควรปิดฝาให้มิดชิดตลอดเวลา โอ่งซีเมนต์ขนาดใหญ่ควรใช้ตะแกรงมุ้งลวดหรือตะแกรงพลาสติกครอบปาก โอ่งไว้ชั้นหนึ่ง แล้วใช้ฝาปิดให้มิดชิดอีกครั้งหนึ่ง
- (ค) การใช้ทรายอะเบต มีผลในการป้องกันไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลายขึ้นในภาชนะนั้นๆ ด้วย
- (ง) หลังจากที่ได้สำรวจและทำลายยุงลายให้หมดไปจากบ้านแล้ว ควรแนะนำหรือชักชวนให้เพื่อนบ้านดำเนินการแบบเดียวกันด้วย มิเช่นนั้น ยุงลายจะบินจากบ้านอื่นๆ เข้ามากัดกินเลือดหรือแพร่พันธุ์ในบ้านเราได้อีก และเราอาจจะเป็นผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจากยุงลายที่บินมาจากบ้านคนอื่นๆ ได้

นอกจากนี้ควรแจ้งให้ประชาชนทราบถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองในการกำจัดยุงลายตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับการกำจัดยุงลายนี้ด้วย

๓. ต้องทำกันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

การระบาดของโรคไข้เลือดออกมักจะมีลักษณะการระบาดปีเว้นปีหรือปีเว้นสองปี และมักมีผู้ป่วยมากในฤดูฝน เมื่อถึงฤดูหนาวจำนวนผู้ป่วยจะลดลง แต่การควบคุมและกำจัดยุงลายนั้นไม่ควรทำเฉพาะในช่วงที่มีการระบาดของโรคเท่านั้น ผู้ที่มีหน้าที่ในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกต้องระลึกอยู่เสมอว่า ตัวการที่ทำให้เกิดไข้เลือดออกคือยุงลาย ซึ่งมีชุกชุมตลอดทั้งปี และเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นการควบคุมและกำจัดยุงลายเพื่อป้องกันไข้เลือดออกควรทำต่อเนื่องตลอดทั้งปี ในระยะที่ยังไม่มีการระบาดของโรคนั้น ควรเน้นที่การป้องกันไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลายขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้จำนวนยุงลดลง เมื่อมาถึงช่วงฤดูฝนที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออก อาจเพิ่มมาตรการกำจัดยุงลายโดยวิธีการพ่นสารเคมีในชุมชนด้วยเพื่อเป็นการสกัดการแพร่ระบาดของโรค นอกจากนี้ควรมีการสำรวจจำนวนยุงลายและแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี เพื่อวัดผลของการทำงานและเป็นหลักประกันว่าจะไม่เกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกได้อย่างจริงจัง

มาตรการต่างๆ ที่ดำเนินการในชุมชนควรเป็นมาตรการที่ประชาชนในชุมชนสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง โดยหน่วยงานราชการเป็นผู้แนะนำและเสนอเทคนิคต่างๆ ที่เหมาะสม เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาการระบาดของโรค การใช้ปลาหางนกยูงและปลาหัวตะกั่วใส่ในตุ่มน้ำ การจัดสัปดาห์กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การประกาศเขตชุมชนปลอดยุงลายและปลอดไข้เลือดออก หรือแม้กระทั่งการพ่นสารเคมีกำจัดยุงลายโดยใช้เครื่องพ่นสารเคมีในการเกษตรที่ชาวบ้านมีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม การควบคุมและกำจัดยุงลายในระยะที่ไม่มีการระบาดของโรคนั้นเป็นมาตรการที่ดีกว่าและประหยัดกว่าการควบคุมและกำจัดยุงลายหลังจากที่เกิดการระบาดแล้ว

๔. ต้องพร้อมใจกันควบคุมและกำจัดยุงลายกันทั้งชุมชน

เนื่องจากยุงลายเป็นสัตว์ที่ใกล้ชิดกับมนุษย์และสามารถเกิดได้ทุกบ้าน ดังนั้นหากมีแค่บางครอบครัวที่ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก การป้องกันโรคไข้เลือดออกในชุมชนก็จะเป็นผลในต่างประเทศมีวิธีการที่ช่วยให้เกิดความพร้อมใจกันหลายวิธี เช่น การใช้อาสาสมัคร การออกกฎหมายบังคับ แต่สำหรับประเทศไทย วิธีการที่เหมาะสมในปัจจุบันควรเป็นวิธีการทางสาธารณสุขมูลฐาน โดยการกระตุ้นให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออก การควบคุมและกำจัดยุงลายด้วยตนเอง ใช้วิธีการที่สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ผสมผสานกับมาตรการของหน่วยงานราชการ ซึ่งต้องมีการติดตามผลทั้งทางด้านความชุกชุมของยุงลายและจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมในด้านอื่นๆ ร่วมด้วย การรณรงค์ให้ประชาชนสนใจการควบคุม กำจัดยุงลายเพื่อป้องกันไข้เลือดออกด้วยตนเองนี้ เป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพและเสียค่าใช้จ่ายของประเทศน้อยกว่าวิธีการอื่นๆ มีการประมาณการว่าถ้าจะพยายามควบคุมยุงลายทั้งประเทศ โดยใช้วิธีใช้สารเคมีเป็นหลัก เช่นที่ได้ปฏิบัติมานั้น จะต้องใช้เงินสำหรับค่าสารเคมีเพียงอย่างเดียวไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐๐ ล้านบาท ซึ่งแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยสำหรับภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย

การณรงคโดยใชกลวิธีทางสาธาณสุขมูลฐานนั้นเป็นไปได้สูงกววิธีอื่นๆ เนื่องจากเจ้าหน้าที่และประชาชนมีประสบการณทางด้านนี้มาพอสมควร และมาตรการเช่นนี้จะเพิ่มคุณภาพของประชาชนในชาติอีกด้วย ปัจจุบันนี้เริ่มมีการทดลองให้ประชาชนกำจัดและควบคุมยุงลายด้วยตนเองมากขึ้นในหลายๆ พื้นที่ ถึงแม้จะประสบปัญหาในด้านการไม่ให้ความร่วมมือจากชุมชนบ้าง แต่ก็สามารถคาดหวังถึงความสำเร็จในอนาคตได้ เนื่องจากปัญหาโรคไข้เลือดออกต้องใชความร่วมมือจากคนในชุมชนและต้องการการดูแลป้องกันอย่างต่อเนื่องสืบเนื่อง จึงจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้จริง

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนการสอน

๒.๒.๑ ความหมายและวัตถุประสงค์ของจิตวิทยาการศึกษา

๑) ความหมายของจิตวิทยาการศึกษา

จากพจนานุกรมทางจิตวิทยา โดย Horace B. English & Ava C. English (1970) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “จิตวิทยาเป็นสาขาหนึ่งของวิทยาศาสตร์ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavior) การกระทำ (acts) หรือกระบวนการคิด (mental process) ไปพร้อมๆ กับการศึกษาเรื่องสติปัญญา ความคิด ความเข้าใจ การใช้เหตุผล (mind) เรื่องของตนเอง (self) หรือเรื่องราวของบุคคล (person) ของผู้ซึ่งแสดงพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น”

การศึกษาพยายามช่วยเหลือคนให้ปรับตัวได้อย่างดีที่สุด และจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่คำนึงถึงการปรับตัวของคน จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology) จึงเป็นการนำความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวของคนไปปฏิบัติจริงเพื่อช่วยเหลือในการปรับตัวของคน ดังนั้น หน้าที่สำคัญอันดับแรกของจิตวิทยาการศึกษาคือ การจัดการเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการรวบรวมเรื่องราวทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อันได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีพัฒนาการ โดยทั่วไปเราจะคำนึงถึงจิตวิทยาการศึกษาเป็นจิตวิทยาประยุกต์ ซึ่งหมายถึงการนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการศึกษา แต่จากการให้ความหมายของคำว่า จิตวิทยาการศึกษา ของ Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms (1970) ได้ให้ความหมายไว้ ๒ ลักษณะ ดังนี้คือ

- (๑) จิตวิทยาการศึกษาเป็นการประยุกต์จิตวิทยาไปใช้ในการศึกษา ซึ่งความคิดนี้ถ้าสมัยไปเสียแล้ว

- (๒) จิตวิทยาการศึกษาเป็นสาขาหนึ่งของจิตวิทยา ซึ่งศึกษาสำรวจปัญหาทางการศึกษา โดยใช้วิธีการและหลักการทางจิตวิทยา ส่วนใหญ่แล้วจะออกแบบเพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ตามความคิดเดิม มองว่า งานของจิตวิทยาการศึกษานั้นเป็นเพียงการนำผลของการค้นพบทางจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาไปใช้ แต่สำหรับความคิดใหม่จะมองว่างานของจิตวิทยาการศึกษานั้นไม่ใช่แค่การนำผลของการค้นพบทางจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาไปใช้เท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างหลักการทางจิตวิทยาเพื่อศึกษา สำรวจปัญหาทางการศึกษาโดยเฉพาะเพิ่มขึ้นอีกด้วย

๒) วัตถุประสงค์ของจิตวิทยาการศึกษา

Goodwin and Klausmeier (1975) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของจิตวิทยาการศึกษาว่า มีอยู่ ๒ ประการคือ

- (๑) เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของคน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ และจัดรวบรวมอย่างเป็นระบบเข้าเป็นทฤษฎี หลักการ และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะนี้จิตวิทยาการศึกษาเป็นศาสตร์ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ (behavioral science) ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในสภาพของการจัดการเรียนการสอน จิตวิทยาการศึกษาจะเป็นตั้งศาสตร์ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์อื่นๆ คือ จะมีเนื้อหาและระเบียบวิธีการ ในส่วนที่เป็นเนื้อหาจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้และพัฒนาการ เนื้อหาที่เด็กจะเรียน ผลของการเรียน สภาพของเด็ก และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ตลอดจนการวัดผล อีกแง่หนึ่งคือ ให้ความสำคัญอย่างยิ่งว่าเด็กจะเรียนอะไรและอย่างไร ในโรงเรียน ในส่วนที่เป็นระเบียบวิธีการ รวมถึงการวิจัยต่างๆ และพัฒนาการซึ่งทำกับเด็กในห้องทดลองกับเด็กในวัยเรียน หรือสามารถนำไปทดลองใช้ในโรงเรียน โดยตรงก็ได้
- (๒) เป็นการนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และเกี่ยวกับนักเรียนมาจัดเป็นรูปแบบ เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ การนำหลักการทางจิตวิทยาหรือทฤษฎีไม่สามารถนำมาใช้ได้โดยตรง แต่ต้องนำมาหาความเชื่อมั่นในโรงเรียนเสียก่อน นักจิตวิทยาการศึกษาจะต้องเป็นผู้สำรวจว่า

วัสดุอุปกรณ์ในการสอน หลักการสอน และกิจกรรมของนักเรียนจะช่วยเด็กในการเรียนได้อย่างไร เนื่องจากการปรับปรุงการศึกษาต้องการวัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการใหม่ๆ ดังนั้นนักจิตวิทยาการศึกษาจะต้องทำงานกับครูพร้อมกับการคำนึงถึงเนื้อหาไปด้วย ครูซึ่งมีหลักทางจิตวิทยาดีย่อมสามารถสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ Lesser (1971) เป็นหนึ่งในหลายคน ที่มองเห็นว่า ความก้าวหน้าในการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ จะต้องจัดให้ครูได้รับความรู้ หรือได้อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องหลักการทางพฤติกรรมศาสตร์และการนำไปใช้ในชั้นเรียน การให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาและสามารถนำไปใช้ได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน จิตวิทยากับการศึกษาจึงสัมพันธ์กัน และมีผลซึ่งกันและกัน การเรียนการสอนจะเปิดโอกาสให้นักจิตวิทยาการศึกษาได้ทดสอบสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้เพื่อนำผลไปปรับใช้ในครั้งต่อไปได้ Eson (1972) ได้จำแนกจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยคำนึงถึงเป้าหมายของการศึกษาและปัญหาการเรียนการสอนออกเป็น ๖ สาขาด้วยกัน คือ

- (ก) จิตวิทยาบุคลิกภาพ (Psychology of Personality)
- (ข) จิตวิทยาการเรียนรู้ (Psychology of Learning)
- (ค) จิตวิทยาเกี่ยวกับความคิดหรือความรู้ความเข้าใจ (Psychology of Thinking or Cognition)
- (ง) จิตวิทยาพัฒนาการ (Developmental Psychology)
- (จ) จิตวิทยาว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคล (Psychology of Individual Differences)
- (ฉ) จิตวิทยาสังคม (Social Psychology)

จิตวิทยาจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ไม่ใช่เรื่องที่ยู่ยากซับซ้อน หรือเข้าใจยาก แต่คนที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาจึงจำเป็นต้องนำความรู้ทางด้านนี้มาปรับใช้กับชีวิตจริงให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นคนที่มีความรู้ทางจิตวิทยาหรือไม่ ที่สำคัญที่เราจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนว่า มนุษย์ทุกคนต้องการร่วมกันคือ การยอมรับ ซึ่ง

หากใครสามารถสนองความต้องการนี้ได้ ก็ถือว่าเป็นผู้ใช้หลักจิตวิทยาเป็น แม้ว่าจะไม่ได้เรียนจิตวิทยามากก็ตาม

๒.๒.๒ คุณลักษณะของพัฒนาการในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้น ป.๔ - ป.๖ อายุ ๙ - ๑๒ ปี)

พัฒนาการทางจิต - สังคม (psychosocial development) อยู่ในขั้น industry VS. inferiority หรือความขยันหมั่นเพียร - ความต่ำต้อย สิ่งสำคัญในวัยนี้คือการกระตุ้นให้ทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม และพยายามหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่ดีและที่แย่

พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ (cognitive development) อยู่ในขั้น concrete operation เริ่มจะเข้าสู่ขั้น formal operation เด็กบางคนในระดับประถมปลายนี้มีความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม แต่เด็กในวัยนี้ส่วนใหญ่ยังแก้ปัญหาในลักษณะที่เป็นรูปธรรม

พัฒนาการทางจริยธรรม (moral development) พัฒนาจาก preconvention ไปสู่ convention สามารถทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อให้ได้ยอมรับว่าเป็น “เด็กดี”

สิ่งที่พึงจดจำเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ไป เด็กในวัยนี้จะมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนลดลง ถ้าสิ่งที่เรียนไม่มีอะไรแปลกใหม่ หรือน่าสนใจ แต่เด็กในวัยนี้จะเริ่มสนใจกับวิชาทักษะ เริ่มเห็นความแตกต่างได้ชัดเจนระหว่างนักเรียนที่เรียนเร็วและเรียนช้าในวิชาทักษะ เด็กในวัยนี้เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งจะตระหนักถึงบทบาททางเพศ

ลักษณะทางร่างกาย (Physical Characteristics)

- ๑) โดยทั่วไปเด็กหญิงในวัยนี้เติบโตเร็วกว่าเด็กชาย จึงจะเห็นได้ว่า เด็กหญิงอายุ ๑๑ - ๑๔ ปี มักสูงและหนักกว่าเด็กชาย เมื่อมีรูปร่างที่มีขนาดแตกต่างกันมาก เด็กผู้หญิงที่มีความคิดว่า ผู้หญิงจะต้องเล็ก บอบบาง ซื่อาย อาจจะรู้สึกไม่สบายใจ ครูจึงควรอธิบายให้ฟังว่า เด็กชายจะโตทันในไม่ช้า จึงจะทำให้เด็กหญิงเหล่านั้นสบายใจขึ้น
- ๒) เด็กหญิงส่วนใหญ่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น มีรูปร่างที่เปลี่ยนไป มีความสนใจทางเพศมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนี้รวดเร็วมาก เด็กต้องมีการปรับตัวทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เด็กจะมีความกังวลและในขณะเดียวกันมีความอยากรู้อยากเห็นสูง จึงควรให้คำแนะนำเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา ให้สอดคล้องกับนโยบายโรงเรียน เพราะบาง

โรงเรียนไม่ยอมให้พูดเรื่องเพศในชั้นเรียน หรือถ้าไม่สะดวกใจที่จะอธิบายให้เด็กฟังก็อาจจะเลือกใช้ภาพยนตร์หรือบทความ ซึ่งมีให้เลือกไม่น้อย หรืออาจให้พยาบาลประจำพื้นที่นั้นๆ เป็นผู้อธิบายให้เด็กฟังก็เป็นได้

- ๓) เด็กในวัยนี้สามารถทำงานที่มีความละเอียดได้ดีขึ้น จึงควรให้ทำงานที่ใช้วัตถุเล็กๆ เช่น งานศิลปกรรม งานหัตถกรรมต่างๆ รวมทั้งดนตรีก็ได้รับความนิยมมาก ควรสนับสนุนด้านนี้ เช่น การวาดรูป ระบายสี สร้างแบบจำลอง ทำเครื่องบินดินเผา ครูอาจสนับสนุนให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานศิลปะ หรือจัดหาสถานที่ในการเล่นดนตรีก็ได้
- ๔) เด็กจะมีความแข็งแรงขึ้นกว่าเมื่อก่อน แต่ยังมีท่าที่ไม่ค่อยสุภาพ เช่น การโยกเก้าอี้ เป็นต้น ครูอาจจะช่วยโดยการเตือนอย่างเป็นกันเองหรืออาจมีข้อตกลงกัน
- ๕) การเจริญเติบโตของเด็กในวัยนี้ยังไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถรับน้ำหนักได้ไ้มาก หากเด็กชายไม่ยอมทำอะไรที่ออกแรงมากๆ เช่น การชกต่อย ก็ควรแนะนำให้ทำในสิ่งที่ไม่เกินความสามารถ
- ๖) เด็กชายในวัยนี้ชอบเล่นรุนแรง ซึ่งอาจทำให้มีการบาดเจ็บได้ เช่น การเล่นชกต่อย ควรปล่อยให้เล่นถ้าเห็นว่าไม่รุนแรงและไม่ก่อให้เกิดอันตราย หรือบางทีอาจแข่งขันกัน ในทางที่ผิด เช่น การแข่งกันกลิ้งลมหายใจ ครูควรเตือนให้เห็นถึงความอันตรายและชักชวนให้หันมาเล่นกีฬาแทน

ลักษณะทางสังคม (Social Characteristics)

- ๑) ในวัยนี้เพื่อนมีอิทธิพลกับความประพฤติของเด็กมาก เด็กต้องการเป็นคนดังในหมู่เพื่อนมากกว่าเชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งจะแตกต่างจากเด็กในระดับประถมต้นที่เชื่อฟังครู ซึ่งเด็กผู้ชายในวัยนี้อาจพยายามทำตัวเด่นโดยการขัดคำสั่งครู เด็กอาจจะขัดแย้งกันระหว่างกลุ่ม ซึ่งอาจรบกวนชั้นเรียน เช่น การส่งโน้ตกันในชั้นเรียน ควรแก้ปัญหาโดยการจับเอาคนที่ขัดแย้งกันมาทำงานด้วยกัน และมีการควบคุมโดยครูอย่างใกล้ชิด เด็กในวัยนี้มักทำผิดจากแบบแผนของสังคม เช่น การขโมยของจากร้าน ในบางกรณีการกระทำเช่นนี้เป็นเพียงความต้องการที่จะท้าทายกฎข้อบังคับต่างๆ เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการเป็นอิสระ

หากครูพบพฤติกรรมดังกล่าว เช่น การขโมย หรือการพูดโต้แย้ง ควรคิดเสมอว่าเขากำลังอยู่ในวัยที่ต้องการอิสระ ควรให้ความสนใจมากกว่าการลงโทษ

- ๒) เด็กหญิงและเด็กชายจะมีความสนใจแตกต่างกันมาก อาจมีการโต้เถียง แข่งขันกันทั้งด้านการเรียนและกีฬา เป็นแบบนี้เพราะว่าเด็กเริ่มสังเกตเห็นบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายที่ต่างต่างกัน เด็กชายมักว่าเด็กหญิงต่างๆ เนื่องจากเด็กหญิงมักได้ติกว่า เพราะฉะนั้นครูจึงควรหลีกเลี่ยงการแข่งขันระหว่างเด็กหญิงกับเด็กชาย
- ๓) ในช่วงวัยนี้เด็กมีการรักพวกพ้องมากขึ้น ครูควรชักจูงให้เล่นร่วมกัน ซึ่งอาจมีการแบ่งพวกแปลกๆ กว่าที่ผ่านมา และเนื่องจากเด็กอยากรวมกลุ่มมาก ครูอาจต้องหากิจกรรมหรือกีฬาที่ไม่ต้องเปลี่ยนสมาชิกในกลุ่มบ่อยนัก
- ๔) เด็กในวัยนี้มีการติดใจแบบหวือหวาหรือการนิยมคนเก่ง อาจมีการติดใจครูหรือนักกีฬา เป็นต้น ครูควรลดความซาบซึ้งที่นักเรียนมีต่อตนเอง โดยการแสดงให้เห็นว่า ครูเองก็มีความผูกพันของตนเองอยู่แล้ว เช่น การพูดถึงลูก สามี หรือคู่รักของตน แต่ไม่ควรพูดเป็นเรื่องตลกขบขัน เพราะเด็กจะถือความนิยมนี้เป็นเรื่องจริงจังมาก อาจก่อให้เกิดผลเสียได้

ลักษณะทางอารมณ์ (Emotional Characteristics)

- ๑) เด็กในวัยนี้มีความขัดแย้งเกี่ยวกับข้อตกลงของกลุ่ม และกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ สิ่งเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดปัญหา รวมถึงปัญหาอายุอาชญากรได้ ครูสามารถวางระเบียบวินัยในการปกครองชั้นอย่างเหมาะสมและยุติธรรม เช่น ครูอาจจะเปิดโอกาสให้เด็กได้ตั้งกฎเกณฑ์เกี่ยวกับระเบียบวินัยในห้องเรียนของพวกเขาเอง วิธีการเหล่านี้อาจช่วยลดความขัดแย้งลงได้ แต่ถ้าครูพยายามทำอย่างดีแล้วปรากฏว่ายังมีปัญหาร้ายแรงเกิดขึ้น ครูจะต้องให้ความสนใจว่าเด็กในวัยนี้ต้องการการยอมรับจากกลุ่ม ฉะนั้นครูต้องให้ความเอาใจใส่ ให้การยอมรับเด็กประเภทนี้ จึงอาจจะช่วยลดเหตุการณ์ที่ร้ายแรงลงได้
- ๒) เด็กในวัยนี้สามารถมองทุกสิ่งทุกอย่างแบบกว้างขวางและมีเหตุผล ยอมรับกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัว มองเห็นสิ่งที่ควรเป็นไปได้หรือความเป็นไปไม่ได้ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่สัมพันธ์กัน เกี่ยวเนื่องกัน รู้จักการพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยความเป็นธรรมมากขึ้น ไม่ยึดเอาตนเองเป็นหลักเช่นในวัยเด็กที่ผ่านมา เช่น ถูกก็ต้องเป็นถูก อะไรที่ผิดก็ต้องผิด เป็นต้น ดังนั้น ในช่วงนี้ควรสอนเพื่อพัฒนาความคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

๗
790.1922
๗1Aก

ต่างๆ การให้เด็กได้ร่วมแสดงความคิดเห็น จะได้ประโยชน์มากกว่าการท่องจำ เช่น ครูอาจให้เด็กอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกันว่าทำไมเมื่อเจอกระเป๋าสาธิตตกอยู่ จึงต้องนำไปคืนเจ้าของ วิธีนี้จะได้ประโยชน์มากกว่าที่ครูให้เด็กท่องจำว่า ความซื่อสัตย์ เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต ดังนั้น ไม่ว่าจะสอนค่านิยมใดๆ ก็ควรใช้วิธีการร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเช่นนี้

เด็กในวัยนี้ควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องอารมณ์ คือ ควรเรียนรู้ที่จะยอมรับข้อขัดแย้งต่างๆ กับผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า

ลักษณะทางสติปัญญา (Cognitive Characteristics)

- ๑) เด็กในวัยนี้จะมีความอยากรู้อยากเห็นในทุกๆ เรื่อง และสนใจสิ่งของชั่วระยะเวลาสั้นๆ จะเห็นว่าเด็กจะทิ้งของอย่างหนึ่งไปเล่นอีกอย่างหนึ่ง ครูควรใช้ลักษณะเด่นนี้ให้เป็นประโยชน์ โดยการกระตุ้นให้เด็กหาคำตอบในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเองแทนการป้อนให้ และควรทำบ่อยๆ ในกรณีที่ครูไม่สามารถตอบคำถามของเด็กได้ ครูไม่ควรพูหรือดูเด็ก เพราะเด็กจะเสื่อมศรัทธาในตัวครูที่ครูพยายามปกปิดความไม่รู้เหล่านั้นด้วยการดู เพราะเด็กก็ไม่ได้หวังว่าครูต้องรู้ทุกเรื่องเช่นกัน ในกรณีที่เด็กรู้เรื่องเหล่านี้ดีกว่าครู ครูควรสนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กเล่าให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนฟังจะดีกว่า การที่เด็กเปลี่ยนความสนใจจากเรื่องหนึ่งไปยังอีกเรื่องหนึ่ง ไม่ได้แปลว่าเด็กมีความคิดสับสน และครูเองก็ไม่ควรบังคับเด็กให้ทำในเรื่องที่เด็กไม่ได้สนใจแล้ว ควรให้เด็กทำกิจกรรมหลายอย่าง แล้วให้เขาเลือกเองว่าชอบกิจกรรมไหนมากที่สุดเพราะหากครูใช้วิธีการบังคับ เด็กจะพาลไม่ทำกิจกรรมอื่นๆ ไปด้วย แต่การสอนให้รู้จักความมุมานะ หากเพียรก็เป็นสิ่งที่ดี ครูจึงต้องมีวิธีการที่ดี คือการคอยสนับสนุนให้กำลังใจเขาทำงานนั้นๆ ให้ได้ดีที่สุด โดยที่เขาไม่รู้สึกรว่านั่นเป็นการบังคับ
- ๒) เด็กในวัยนี้ส่วนใหญ่มักตั้งความตั้งใจกับงานที่ทำสูง เมื่อไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง หรือผิดหวังเด็กจะเกิดความคับข้องใจและรู้สึกท้อถอย ครูจึงต้องสอนให้เด็กพัฒนาไปถึงขีดความสามารถที่แท้จริงของเขา ซึ่งอาจมีวิธีการคือ ให้เด็กเริ่มทำตั้งแต่สิ่งที่ย่างๆ ไปก่อน แล้วค่อยๆ ยากขึ้นเรื่อยๆ ในการทำอย่างนี้ เด็กจะรู้ความสามารถของตนเอง และมีโอกาสประสบความสำเร็จด้วย ถึงแม้เด็กจะไม่สามารถทำงานได้ถึงระดับสูงตามที่

คาดหวังไว้ เด็กจะยอมรับความล้มเหลวนี้ด้วยเหตุผล เนื่องจากเขารู้ความสามารถและ
ข้อจำกัดของตนเองแล้ว ในกรณีที่เด็กมีความคาดหวังสูงจากแรงผลักดันของครอบครัว
ครูหรือนักจิตวิทยาประจำโรงเรียนมีบทบาทสำคัญคือควรรหาโอกาสปรับความเข้าใจกับ
ผู้ปกครองของเด็กเกี่ยวกับเรื่องนี้

- ๓) เด็กในวัยนี้ต้องการความเป็นอิสระ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการความช่วยเหลือ
สนับสนุนและการแนะนำแนวทาง ซึ่งลักษณะเหล่านี้เมื่อประกอบกันแล้วอาจทำให้เกิด
พฤติกรรมที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่เหมาะสมได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น ครูผู้สอนควรอดทนและ
พยายามเข้าใจให้มากที่สุด

เด็กในวัยนี้ควรเรียนรู้และได้รับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาต่างๆ เหล่านี้

- (ก) มีความพยายามพากเพียรที่จะเรียนให้สำเร็จ
- (ข) สามารถทำงานด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีคำแนะนำจากครู
- (ค) เด็กมีความพึงพอใจในการหาความรู้
- (ง) เด็กสามารถพัฒนาความสนใจของตนเองอยู่เสมอ

ในช่วงประถมศึกษาตอนปลาย เด็กจะเริ่มเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงที่โดย
เฉลี่ยจะสูงและมีน้ำหนักมากกว่าเด็กผู้ชาย จากการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนพบว่า
โดยเฉลี่ยแล้วเด็กผู้หญิงจะมีภาษีเหนือกว่าเด็กผู้ชาย เรื่องของทักษะทางภาษา ส่วนเด็กผู้ชายจะทำ
คะแนนได้ดีกว่าเด็กผู้หญิงในเรื่องคณิตศาสตร์และมิติสัมพันธ์ ส่วนความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่างๆ
นั้นไม่เกี่ยวกับเพศ การที่เด็กจะทำได้ ประสบผลสำเร็จแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของ
เด็กแต่ละคน เช่น เด็กบางคนมีลักษณะหุนหันพลันแล่น บางคนมีลักษณะถี่ถ้วน รอบคอบ เด็กบางคน
มีลักษณะการคิดวิเคราะห์ ส่วนบางคนคิดแบบสังเคราะห์ บางคนมีลักษณะชอบโต้แย้ง บางคนมี
ความจำดี ส่วนบางคนมีลักษณะชอบประเมิน เป็นต้น

๒.๓ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก

เด็กๆ เรียนรู้ได้ดีผ่านการเล่น สำหรับการเล่นของผู้ใหญ่อาจเรียกว่า “นันทนาการ”
(recreation) ซึ่งสามารถนำมาประกอบการเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัยของมนุษย์ โยเซฟ ลี (Joseph Lee)
ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา เสนอว่า “นันทนาการเป็นมรดก
ร่วมกันของมวลมนุษยชาติ กิจกรรมนันทนาการช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายในชีวิต

ช่วยให้มนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ได้รับความสุข ความสนุกสนาน ความพึงพอใจ อันเป็นคุณค่าเบื้องต้นที่ทำให้เกิดสมดุลแห่งชีวิต ซึ่งมีทั้งการทำงาน การพักผ่อนหย่อนใจ มีความรักความผูกพัน มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ”

๒.๓.๑ บทบาทของนันทนาการและนันทนาการบันดาลใจ

การเล่นเป็นประตูด่านแรกที่จะเปิดเพื่อพาผู้คนเข้าสู่การเรียนรู้ในสังคมของมนุษย์ การเล่นเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์ขยายพื้นที่ความสุขในตนเอง เมื่อมีความสุขคนก็จะเปิดรับเรื่องราวใหม่ๆ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ การเปิดใจพร้อมรับฟัง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นที่ไม่คุ้นเคย การนำการเล่นมาใช้ในกระบวนการการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความลื่นไหล เราเรียกว่า “นันทนาการ” คำว่า นันทนาการ (recreation) เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “recreare” แปลว่า สร้างทำให้เกิดขึ้นใหม่ รวมถึงการกระทำใดๆ ที่ทำให้ร่างกายสดชื่น แจ่มใส ในประเทศไทยคำว่า “recreation” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง กิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่าง เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียด

การดำเนินกิจกรรมนันทนาการ ต้องมีผู้นำกิจกรรมหรือกระบวนการ มาดำเนินกิจกรรมให้บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ อาจเป็นกิจกรรมที่ทั้งผ่อนคลายและให้ความรู้ ทักษะใหม่ๆ หรืออาจเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือสังคม ซึ่งกิจกรรมนันทนาการนั้นมีความหมายกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ หลายประเภท อาทิ ประเภทการฝีมือและศิลปหัตถกรรม ประเภทเกม กีฬา กรีฑา ประเภทดนตรีและร้องเพลง ประเภทการเดินป่า ประเภทงานอดิเรก ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเภทละคร ภาพยนตร์ โดยทั่วไปกิจกรรมนันทนาการมีความมุ่งหมาย ๔ ด้าน ดังนี้

- ๑) เพื่อพัฒนาด้านสุขภาพ (Health Development)
- ๒) เพื่อพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship)
- ๓) เพื่อการพัฒนาการเป็นพลเมืองดี (Civic Development)
- ๔) เพื่อพัฒนาตนเอง (Self - Development)

การนำกิจกรรมนันทนาการมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ จึงมีเป้าหมายหลักเพื่อการพัฒนา ด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ การทำให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้ทุกคนพร้อมที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะหากมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้ว จะทำให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้เปิดรับเรียนสิ่งใหม่ๆ เรื่องราว

ใหม่ๆ ทำให้เข้าใจเรื่องต่างๆ ได้ง่ายขึ้น เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมนันทนาการในกระบวนการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องใส่ใจรายละเอียดต่างๆ ทั้งในเรื่องของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกกิจกรรมมาใช้ ระยะเวลาและช่วงจังหวะที่เหมาะสม นอกจากนั้นยังต้องใส่ใจและทำความเข้าใจเรื่อง พื้นที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทำหน้าที่ ๓ ด้านประกอบกัน คือ ด้านกายภาพ ด้านจิตวิญญาณ และด้านสังคมหรือความสัมพันธ์ โดยพื้นที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ช่วยกระตุ้นผู้ร่วมเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมไปกับกระบวนการเรียนรู้อย่างตั้งใจและเต็มที่ ทำให้กระบวนการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ด้านกายภาพ การจัดสภาพแวดล้อมของพื้นที่ให้เหมาะสม มีส่วนช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องคำนึงถึง ดังนี้

- แสงสว่าง ควรจัดพื้นที่ให้มีแสงสว่างที่เหมาะสม ไม่มีจุดจนทำให้บรรยากาศชวนอึดอัดหรือวงนอน หรือก็ไม่ควรสว่างมากจนเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการเรียนรู้
- อุณหภูมิ ควรเลือกพื้นที่ที่สามารถควบคุมอุณหภูมิได้ ไม่ควรให้รู้สึกร้อนหรือหนาวเกินไป จะทำให้ผู้เข้าร่วมเสียสมาธิได้
- เสียง ควรเลือกพื้นที่ๆ ไม่มีเสียงรบกวน รวมถึงเครื่องขยายเสียง ต้องสามารถควบคุมระดับเสียงได้ เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- การจัดที่นั่ง ควรสร้างบรรยากาศแบบผ่อนคลาย เป็นกันเอง ไม่ควรจัดที่นั่งให้นั่งเผชิญหน้ากัน
- การสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ ควรตกแต่งสภาพแวดล้อม เช่น ภาพกิจกรรมที่ผ่านมา หรือผลงานของผู้เข้าร่วม เพื่อช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

๒) ด้านจิตวิญญาณ การออกแบบพื้นที่ในกระบวนการเรียนรู้สามารถสร้างจิตวิญญาณในการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมได้ ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่ได้เรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของผู้อื่นและตนเอง จนเกิดพันธะร่วมของการสร้างความเปลี่ยนแปลงหลังจบกระบวนการ นอกจากนี้บรรยากาศและพื้นที่ที่เหมาะสมยังช่วยให้เกิดการไตร่ตรอง ทบทวนตนเอง ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างลึก

๓) ด้านสังคมหรือความสัมพันธ์ กิจกรรมนันทนาการเป็นตัวช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของผู้เข้าร่วมเรียนรู้ร่วมกันได้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงไม่ใช่แค่การออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องสัมพันธ์กับการออกแบบเพื่อสร้างพื้นที่ให้สอดคล้องและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างพื้นที่ด้านสังคมหรือความสัมพันธ์

บทบาทของกระบวนการหรือนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการสามารถนำมาใช้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ๑) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เข้าร่วมเรียนรู้ และละลายพฤติกรรม
- ๒) เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมเรียนรู้ก่อนเริ่มกระบวนการเรียนรู้
- ๓) เพื่อช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
- ๔) เพื่อช่วยสร้างการเรียนรู้เรื่องการทำงานเป็นทีม

สำหรับบทบาทของนันทนาการแล้ว การเลือกกิจกรรมหรือเกมมาประกอบการเรียนรู้เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลย ดังนั้น การเลือกเกมมาใช้เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายจึงควรคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

- ๑) ต้องรู้จักกลุ่มผู้เข้าร่วมเรียนรู้ การรู้ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เข้าร่วมเรียนรู้ เช่น อายุ อาชีพ การศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่รับผิดชอบ เคยผ่านกิจกรรมนันทนาการมาบ้างหรือไม่ ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ไว้ก่อนเบื้องต้น ซึ่งเมื่อได้พบผู้เข้าร่วมแล้ว อาจปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือเกมได้ตามความเหมาะสม
- ๒) จัดเกมให้สอดคล้องกับเป้าหมายและช่วงเวลาที่ มี นันทนาการควรวางแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมายและช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น อาจเริ่มต้นเล่นเกมนันทนาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ต่อด้วยละลายพฤติกรรม สร้างความคุ้นเคย และจบด้วยการเตรียมความพร้อม
- ๓) ปรับเกมให้เหมาะสมตลอดเวลา แม้ว่าจะออกแบบการใช้เกมมาดี อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่กำลังเล่นเกมอยู่นั้น นันทนาการควรประเมินผู้เข้าร่วมเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอว่ามีส่วนร่วมหรือไม่ คล้อยตามหรือสนุกไปกับเกมหรือไม่ ให้ความร่วมมือดีหรือไม่ เคล็ดลับ

สำคัญคือ การเริ่มเล่นเมื่อพร้อมและการเลิกเล่นเมื่อผู้เข้าร่วมยังสนุกและยังอยากเล่นต่อ แต่ไม่ควรปล่อยให้เกมยืดเยื้อจนเกินไป

- ๔) เต็มที่กับทุกการเล่น เกม การใช้พลังอย่างเต็มที่ของนันทนาการ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้พร้อมเปิดใจมีส่วนร่วมกับการเล่นเกมอย่างเต็มที่เช่นกัน

๒.๓.๒ ตัวอย่างกิจกรรมและกระบวนการ

ตัวอย่างกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ละลายพฤติกรรมและเตรียมความพร้อม

เกมทำประจำตัว

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ละลายพฤติกรรมและเตรียมความพร้อม

จำนวนผู้เข้าร่วมเรียนรู้ : เหมาะสำหรับทุกกลุ่ม จำนวนไม่เกิน ๓๐ คน

ระยะเวลา : ๓๐ - ๔๐ นาที

การจัดกลุ่ม : ยืนล้อมเป็นวงกลม ๑ วง

ขั้นตอนการเล่น

- ๑) นันทนาการให้ผู้เข้าร่วมทุกคนยืนล้อมเป็นวงกลม ๑ วง โดยหันหน้าเข้าในวงกลม และให้ทุกคนคิดทำประจำตัวคนละ ๑ ทำ โดยมีเงื่อนไขว่าทำของแต่ละคนจะต้องไม่ซ้ำกัน
- ๒) นันทนาการให้ผู้เข้าร่วมแนะนำตัวทีละคน โดยขออาสาสมัครแนะนำตัวเป็นคนแรก ก้าวออกมาด้านหน้า ๑ ก้าว บอกชื่อเล่นและแสดงทำประจำตัวของตนเอง เสร็จแล้วถอยหลังกลับไปที่ยืนเดิม
- ๓) ผู้เข้าร่วมคนถัดไป ก้าวออกมาด้านหน้า ๑ ก้าว บอกชื่อเล่นของตน แสดงทำประจำตัวของตนก่อนหน้าและตามด้วยทำประจำตัวของตนเอง แล้วถอยหลังกลับไปยืนที่ยืนเดิม
- ๔) ผู้เข้าร่วมคนต่อๆ ไป บอกชื่อเล่นของตนเอง แสดงทำประจำตัวของทุกคนที่ได้ทำไปก่อนหน้านี้ตนเองตามลำดับ แล้วจึงแสดงทำประจำตัวของตนเอง โดยปฏิบัติตามกติกาข้างต้นจนถึงคนสุดท้าย ซึ่งได้แสดงทำประจำตัวของทุกคนปิดท้ายด้วยทำประจำตัวของตนเอง
- ๕) นันทนาการกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมสำหรับความร่วมมือ และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม

แนวทางการสรุป

เกมนี้เป็นแบบฝึกหัดที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในตนเองออกมา กิจกรรมจะเน้นให้เห็นว่าทุกคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เราควรเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น และเห็นคุณค่าในตนเอง รวมทั้งผู้เข้าร่วมยังได้ฝึกสติ เพราะต้องจดจ่อกับสิ่งที่ทำจึงจะทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ข้อควรระวัง

ผู้เข้าร่วมมีธรรมชาติของการแสดงออกที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด อาจมีบางคนกล้าแสดงท่าทาง ตลก โลกโปกฮา สร้างความสนุกสนานให้ผู้อื่น อย่างไรก็ตามนั้นหนทางการไม่ควรให้น้ำหนักความสนใจไปที่กลุ่มคนดังกล่าวมากนัก แต่ควรชื่นชมทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ที่สำคัญ หากมีผู้พิการ สตรีมีครรภ์ หรือคนชรา เป็นผู้เข้าร่วม นั้นหนทางการควรมีมาตรการไม่ให้การแสดงออกของกลุ่มคนเหล่านี้ กลายเป็นที่ตลกขบขันหรือถูกล้อเลียน

ตัวอย่างกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ละลายพฤติกรรม เตรียมความพร้อม และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

เกมรวมเลข

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ละลายพฤติกรรม เตรียมความพร้อม และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

จำนวนผู้เข้าร่วมเรียนรู้ : ๔๐ - ๘๐ คน

ระยะเวลา : ๑๕ นาที

การจัดกลุ่ม : ยืนล้อมเป็นวงกลม ๑ วง

อุปกรณ์ : บัตรหมายเลข ๐ - ๙ ตามจำนวนผู้เข้าร่วมเรียนรู้

ขั้นตอนการเล่น

- ๑) นันทนาการให้ผู้เข้าร่วมทุกคนยืนล้อมเป็นวงกลม ๑ วง โดยหันหน้าเข้าในวง จากนั้นแจกบัตรหมายเลขให้ผู้เข้าร่วมคนละ ๑ ใบ
- ๒) นันทนาการชี้แจงกติกาให้ผู้เข้าร่วมทุกคนเดินเป็นวงกลมตามเข็มนาฬิกา โดย นันทนาการจะบอกหมายเลขจำนวนหนึ่ง จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมรวมกลุ่มกันให้ได้ ตามจำนวนที่นันทนาการบอก เช่น ๑๐ - ๑๒ ดังนั้นคนที่ได้หมายเลข ๕ ๓ ๒ ซึ่งมีผลรวมเท่ากับ ๑๐ หรือ ๕ ๓ ๒ ๑ ๐ ซึ่งมีผลรวมเท่ากับ ๑๑ หรือ ๙ ๒ ๑ ซึ่งมีผลรวมเท่ากับ ๑๒ มารวมตัวกัน เป็นต้น
- ๓) นันทนาการนำเล่นเกม ๔ - ๕ รอบ หรือเมื่อเห็นสมควรว่าบรรยากาศในกลุ่มเริ่มเกิดความสนิทสนมและสนุกสนานระหว่างผู้เข้าร่วม จึงยุติการเล่นเกมลง กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมสำหรับความร่วมมือ และสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรม

แนวทางการสรุป

เกมนี้เป็นการฝึกทักษะในการคิดคำนวณ ได้ฝึกการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อีกทั้งยังกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวสำหรับการเรียนรู้ต่อไป โดยนันทนาการจะช่วยเน้นให้เห็นว่าการทำงานเป็นทีม และการช่วยกันแก้ปัญหา จะทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้

ตัวอย่างกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ละลายพฤติกรรม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเรียนรู้การทำงานเป็นทีม

เกมชิงพื้นที่

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ละลายพฤติกรรม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเรียนรู้การทำงานเป็นทีม

จำนวนผู้เข้าร่วมเรียนรู้ : ๓๐ - ๕๐ คน

ระยะเวลา : ๓๐ นาที

การจัดกลุ่ม : ยืนกระจายทั่วห้อง

อุปกรณ์ : กระจาดเฮลี (A4) เท่าจำนวนผู้เข้าร่วม และกระจาดสีขนาดเอห้า (A5)

ขั้นตอนการเล่น

- ๑) นันทนาการนำกระจาดเฮลี ตามจำนวนผู้เข้าร่วม มาวางกระจายทั่วห้อง จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมทุกคนเลือกยืนบนกระจาดเฮลีคนละ ๑ แผ่น
- ๒) นันทนาการชี้แจงกติการอบแรกว่า เมื่อผู้เข้าร่วมทุกคนเลือกยืนบนกระจาดเฮลีเรียบร้อยแล้ว นันทนาการจะนำกระจาดสีมาวางเพิ่มอีก ๑ แผ่น โดยกระจาดแผ่นใหม่นี้ต้องเป็นกระจาดที่ว่าง ซึ่งผู้เข้าร่วมทุกคนมีหน้าที่ช่วยกันป้องกันไม่ให้ นันทนาการเดินเข้าไปยืนบนกระจาดแผ่นนั้นได้ โดยมีเงื่อนไขในการเล่นคือ ผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถขยับตัวเองไปยังกระจาดแผ่นไหนในพื้นที่ตรงนี้ก็ได้ เพื่อป้องกันไม่ให้ นันทนาการเข้าไปยืนบนกระจาดแผ่นที่ว่างแผ่นนั้น แต่เมื่อใดก็ตามที่ก้าวเท้าออกจากกระจาดแผ่นใดแผ่นหนึ่งแล้ว ห้ามก้าวเท้ากลับไปยังกระจาดแผ่นเดิม ผู้เข้าร่วมยืนบนกระจาดได้ทีละ ๑ แผ่นเท่านั้น หากมีผู้เข้าร่วมยืนอยู่ในกระจาดแผ่นเดียวกันเท่ากับแพ้ หรือหากมีผู้เข้าร่วมยืนที่เดียวบนกระจาด ๒ แผ่น ก็เท่ากับแพ้เช่นกัน ห้ามไม่ให้ผู้เข้าร่วมกีดกัน ทำร้ายหรือถูกตัว นันทนาการระหว่างที่ทำหน้าที่เดินไปยังกระจาดแผ่นที่ว่างอยู่
- ๓) เมื่อนันทนาการออกเดินในจังหวะที่สม่ำเสมอ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป นันทนาการก็จับเวลาว่าผู้เข้าร่วมสามารถรักษากระจาดแผ่นที่ว่างไว้ได้นานเท่าใด เมื่อกระจาดถูกนันทนาการเข้าไปยืนเท่ากับเกมจบลง นันทนาการจึงหยุดการจับเวลาและแจ้งเวลาในรอบแรกให้ผู้เข้าร่วมรับรู้
- ๔) นันทนาการชี้แจงกติกาในรอบสองว่า ให้ผู้เข้าร่วมช่วยกันวางแผนป้องกันกระจาดว่างแผ่นนั้นไม่ให้ นันทนาการเข้าไปยืนได้ ไว้ให้ได้นานที่สุด เมื่อครบตามเวลาที่ นันทนาการกำหนดให้วางแผนแล้ว จึงเริ่มเกมอีกรอบ เมื่อเกมจบลงนันทนาการเปรียบเทียบเวลาที่เล่นระหว่างรอบแรกกับรอบสอง
- ๕) นันทนาการให้ผู้เข้าร่วมเล่นเกมประมาณ ๓ - ๔ รอบ และเปรียบเทียบเวลาแต่ละรอบ
- ๖) นันทนาการชักชวนผู้เข้าร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนในประเด็นว่า ในรอบที่ผู้เข้าร่วมสามารถรักษาแผ่นกระจาดว่างไว้ได้นานที่สุดมีสาเหตุมาจากอะไร และในรอบที่สามารถรักษาแผ่นกระจาดว่างไว้ได้เวลาน้อยที่สุด เป็นเพราะอะไร

๓) นันทนากรกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมสำหรับความร่วมมือ และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม

แนวทางการสรุป

เกมนี้เป็นแบบฝึกหัดหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการวางแผน การทำงานร่วมกันเป็นทีม และฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเกมนี้อย่างส่งเสริมความสามัคคีและสร้างพลังของทีมผ่านการทำงานร่วมกันอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยนันทนากรจะชี้ให้เห็นว่าการทำงานที่มีเป้าหมายเดียวกันย่อมสร้างพลังของทีมให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันได้ และพลังนี้จะเปลี่ยนมาเป็นแรงขับเคลื่อนในการทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จได้

๒.๔ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น

๒.๔.๑ ความหมายของเด็ก

Alison James and Adrian James (๒๗๑๒ : ๘) ได้ให้ความหมายของเด็กว่า ช่วงของการเริ่มต้นชีวิตมนุษย์ ทางชีวภาพ ทางกายภาพ และทางสังคม ซึ่งเด็กเป็นสมาชิกของรุ่น อ้างถึงผลรวมของผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ใหญ่เป็นผู้สร้างพื้นที่ทางสังคมสำหรับเด็ก Anthony D. Pellegrini, John Hoch and Frank J. Symons (๒๐๑๓ : ๕) ได้ให้ความหมายของเด็กว่า เป็นวัยที่เริ่มจากพัฒนาการขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างจากวัยผู้ใหญ่ทั้งทางชีวภาพ และทางสังคม ซึ่งการศึกษาพัฒนาการของวัยเด็กจะช่วยให้เข้าใจเด็ก กล่าวโดยสรุปคือ เด็กคือช่วงวัยเริ่มต้นของพัฒนาการ ทั้งทางด้านกายภาพ ชีวภาพและสังคม ซึ่งจะแตกต่างจากวัยผู้ใหญ่

๒.๔.๒ ความหมายของวัยรุ่น

เพ็ญนภา กุลนภาตล (๒๕๖๖ : ๘) ได้ให้ความหมายของคำว่าวัยรุ่นว่า การเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะโดยมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อมกัน ซึ่งเด็กแต่ละคนจะเข้าสู่ความมีวุฒิภาวะไม่พร้อมกัน John. W. Santrock (๒๐๑๔ : ๑๔) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าเป็นช่วงพัฒนาการของระหว่างวัยเด็กและผู้ใหญ่ตอนต้น วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพอย่างเห็นได้ชัดในส่วสูงและน้ำหนัก และพัฒนาการทางลักษณะทางเพศ สรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่

เจริญเติบโตระหว่างวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ โดยมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป

๒.๔.๓ พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่น

พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่นสามารถสรุปได้ดังนี้ เด็กประถมศึกษา ช่วงอายุ ๗ - ๑๒ ปี และเด็กอายุ ๑๓ - ๑๘ ปี เป็นเด็กระดับมัธยมศึกษา ทั้งสองกลุ่มนี้สามารถแบ่งพัฒนาการออกมาเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

๑) พัฒนาการและพฤติกรรมด้านร่างกาย (อยู่ระหว่างการดำเนินงาน)

๒.๕ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับละคร

๒.๕.๑ ความหมายของละครเวที

ละครเวที (Theatre Production) หมายถึงการแสดงละครหรือผลงานการแสดงอันเกิดจากการมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้ ๑) นักแสดง ๒) สถานที่ที่ทำให้เกิดการแสดง ๓) ผู้ชม และอาจมีองค์ประกอบทางศิลปะแขนงต่างๆ นับตั้งแต่การเขียนบทละคร หรือการตีความบทละครที่มีผู้อื่นเขียนไว้แล้ว การฝึกซ้อมการแสดง ตลอดจนการผลงานด้านการออกแบบ เช่น การออกแบบฉาก ออกแบบแสง ออกแบบเครื่องแต่งกาย แต่งหน้า ออกแบบเสียงและดนตรี การผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ เข้าด้วยกันก็เพื่อสื่อความหมายบางอย่างจากผู้สร้างสรรค์งานให้ออกไปสู่สายตาผู้ชม

๒.๕.๒ ประวัติความเป็นมาของศิลปะการละครตะวันตก

(อยู่ระหว่างการดำเนินงาน)

๒.๕.๓ องค์ประกอบของละคร

อริสโตเติล ปราชญ์ชาวกรีกในศตวรรษที่ ๔ ก่อนคริสต์ศักราช กล่าวว่าละครประกอบด้วยองค์ประกอบ ๖ ส่วน โดยเรียงตามความลำดับความสำคัญดังนี้ คือ โครงเรื่อง (plot) ตัวละคร (character) ความคิด (Thought) ภาษา (Diction) เพลง (Song) และภาพ (Spectacle)

๒.๕.๔ ประเภทของละคร

ประเภทของละครเวทีสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆในขั้นพื้นฐานดังนี้ คือ

๑. ละครประเภทโศกนาฏกรรมหรือที่เรียกว่า แทรเจดี (Tragedy) ละครประเภทโศกนาฏกรรมหรือแทรเจดี ถือกันว่าเป็นวรรณกรรมการละครที่เก่าแก่ที่สุดและมีคุณค่าสูงสุดในเชิงศิลปะและวรรณคดี ละครประเภทแทรเจดีถือกำเนิดขึ้นในประเทศกรีซ ลักษณะสำคัญของแทรเจดีทุกสมัยมีหลายประการที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้นว่า

๑.๑ ต้องเป็นเรื่องที่แสดงถึงความทุกข์ทรมานของมนุษย์ และจบลงด้วยความทายนะของตัวเอก

๑.๒ ตัวเอกของแทรเจดีจะต้องมีความยิ่งใหญ่เหนือคนธรรมดาทั่วไป แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาด ที่เป็นสาเหตุของความทายนะที่ได้รับ

๑.๓ ฉากต่างๆ ที่แสดงถึงความทรมานของมนุษย์ จะต้องมียุทธศาสตร์ให้เกิดความรู้สึกลึกลับและความกลัว อันจะนำผู้ชมไปสู่ความเข้าใจชีวิต

๑.๔ ความเป็นเลิศในเชิงศิลปะและวรรณคดี

๑.๕ ให้ความรู้สึกลึกลับอันสูงส่งหรือความรู้สึกล่องแล่วในจิตใจ และการชำระล้างจิตใจจนบริสุทธิ์

๒. ละครประเภทตลกขบขันหรือที่เรียกว่า ฟาร์ส (farce) และคอเมดี้ (comedy) ละครประเภทตลกขบขันมีมากมายหลายชนิดและแบ่งออกเป็นหลายระดับ ทำให้ยากแก่การแยกประเภทให้เด็ดขาด ตามหลักของทฤษฎีการละครที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน มักจะถือว่า ละครประเภทตลกขบขันแยกออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

๒.๑ ฟาร์ส (farce) เป็นละครตลกชนิดโปกฮา ให้ความตลกขบขันจากเรื่องราวเหตุการณ์ที่เหลือเชื่อตลอดจนการแสดงที่รวดเร็วและเอะอะตึงตัง

๒.๒ คอเมดี้ (comedy) ถือกันว่า คอเมดี้ เป็นละครตลกที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรม บางเรื่องเป็นวรรณคดีชั้นสูงของโลก เช่น สุขนาฏกรรม (romantic comedy) ของเชกสเปียร์ (shakespeare), ละครตลกประเภทเสียดสี (satiric comedy) ของโมลิแยร์ (molire) และตลกประเภทความคิด (comedy of ideas) ของ จอร์จ เบอร์นาร์ด ชอว์ (George Bernard Shaw) เป็นต้น

๓. ละครอิงนิยายหรือที่เรียกว่า โรมานซ์ (romance) เป็นละครที่มีเรื่องราวที่มนุษย์ใฝ่ฝันจะได้พบ มากกว่าที่จะพบในชีวิตประจำวัน ละครประเภทนี้มีลักษณะที่จะหนีหนีจากชีวิตจริงไปสู่ชีวิตในอุดมคติ ซึ่งอาจเป็นการหนีไปสู่เทพนิยาย อดีตที่รุ่งเรือง ดินแดนที่สวยงาม ซึ่งมีความสวยงามตามอุดมคติและความใฝ่ฝันของมนุษย์

๔. ละครประเภทเรจรมย์หรือที่เรียกว่าเมโลดรามมา (melodrama) ละครประเภทนี้จัดอยู่ในละครประเภทเรจรมย์ที่นักธุรกิจบันเทิงทั่วโลกจัดทำขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าเป็นสำคัญ ฉะนั้นละครประเภทนี้จึงได้รับการเผยแพร่มากที่สุด และมีอิทธิพลสูงสุดต่อบรรดาผู้ชมทั่วโลกในปัจจุบัน เพราะเป็นละครที่ติดตามง่าย มีระดับอารมณ์และความคิดที่ค่อนข้างผิวเผินและมีความสนุกในการรับชม สื่อการแสดงที่เผยแพร่ต่อประชาชนจำนวนมาก เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

๒.๕ ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama)

๒.๕.๑ ประวัติความเป็นมาของละครสร้างสรรค์

โดยพื้นฐานแล้ว คำว่าละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) หมายถึงละครที่ไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นจากการสมมุติบทบาทของผู้เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้สถานการณ์สมมุติที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ ละครสร้างสรรค์สามารถจัดแสดงในสถานที่เปิด เช่น ห้องเรียน หรือสถานที่ๆ ปราศจากผู้ชมอย่างเป็นทางการ จุดเน้นของละครสร้างสรรค์คือ “กระบวนการ” แต่ไม่ได้หมายความว่าผลลัพธ์สุดท้ายไม่มีความสำคัญ เพียงแต่ละครสร้างสรรค์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความสำคัญกับความสมบูรณ์แบบของละคร เช่น การมีฉาก เครื่องแต่งกาย ฯลฯ การพัฒนาผู้เข้าร่วมกิจกรรมมักเกิดขึ้นในระหว่างขั้นตอนหรือกระบวนการที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำเป็นต้องตั้งศักยภาพในการใช้ความคิด การแสดงออกทางภาษาและทางร่างกาย การใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในการร่วมกิจกรรมทั้งปวง อย่างไรก็ตามละครสร้างสรรค์สามารถนำมาพัฒนาต่อให้เป็นละครเพื่อการศึกษาหรือละครเวทีแบบเต็มรูปแบบได้ หากผู้ร่วมกิจกรรมอยู่ในวัยที่พร้อมและมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการแสดงละครเวที

ละครสร้างสรรค์เป็นลักษณะของการใช้บทบาทสมมุติเพื่อพัฒนาทักษะการใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงออก พัฒนาการของละครสร้างสรรค์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายๆ ประเทศ จนกระทั่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาเรียนในระบบการศึกษาของบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น สำหรับในประเทศไทยนั้นก็ได้เริ่มมีการสอน “ละครสร้างสรรค์” ในลักษณะของกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กตามสถาบันเอกชนบ้าง หรือเปิดสอนเป็นรายวิชาหนึ่งในระดับอุดมศึกษาบ้าง แต่ยังไม่มีการพัฒนาการใช้ “ละครสร้างสรรค์” ให้สามารถบูรณาการต่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

ละครสร้างสรรค์ได้ก่อตัวขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา พร้อมกับละครในการศึกษาที่ก่อตัวขึ้นในประเทศอังกฤษ ละครทั้ง ๒ ประเภทใช้กระบวนการต้นสด (Improvisational Drama) เหมือนกัน แต่มีจุดเน้นที่ต่างกันคือ ละครสร้างสรรค์ของอเมริกันเน้นกระบวนการทำแบบฝึกหัดเพื่อนำไปสู่การแสดงละครต้นสดตามเรื่องที่กำหนดให้ (Story Dramatization) เพื่อวัตถุประสงค์ที่เน้นทักษะและความรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม สร้างสำนึกทางสังคม พัฒนาทักษะการใช้ภาษา และการปูพื้นฐานไปสู่สุนทรียศาสตร์ด้านละครเวทีต่อไป ส่วนละครในการศึกษาในประเทศอังกฤษมักใช้ละครในห้องเรียนเพื่อนำเป้าหมายเชิงปรัชญาหรือเชิงจิตพิสัยมากกว่าการเรียนรู้ในเชิงความรู้และทักษะแบบอเมริกัน กล่าวคือละครในการศึกษานั้นการใช้ละครในห้องเรียนในการเปลี่ยนทัศนคติ หรือขยายมุมมองในเชิงลึกเรื่องคุณค่าของสิ่งต่างๆ ให้กับผู้เรียน

๒.๕.๒ ประโยชน์ของละครสร้างสรรค์

ปัจจุบัน โทรทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม การชมโทรทัศน์นั้นเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ชมเป็นฝ่าย “รับ” มากกว่าที่จะเป็น “ผู้มีส่วนร่วม” กับการนำเสนออื่นๆ การใช้หน้าโทรทัศน์มากขึ้นในปัจจุบันทำให้เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อยลง มีการเคลื่อนไหวร่างกายน้อยลง การเป็นเพียง “ฝ่ายรับ” แต่ฝ่ายเดียวนั้น ย่อมทำให้เด็กขาดโอกาสเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมรู้สึก สร้างจินตนาการ การสร้างสรรค์ ที่น้อยลง ซึ่งสิ่งที่เด็กขาดโอกาสเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญของการดำรงชีวิตในสังคม ละครสร้างสรรค์มีองค์ประกอบของการพัฒนามนุษย์อย่างครบถ้วน และหากมีการนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ก็จะยิ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น คุณูปการของละครสร้างสรรค์มีมากมาย ซึ่งอาจแบ่งเป็นหมวดหมู่แบบกว้างๆ ได้ดังนี้

- ๑) ละครสร้างสรรค์พัฒนาจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ในระยะแรกเริ่มของการฝึกใช้จินตนาการนั้น เด็กๆ หรือผู้ร่วมกิจกรรมควรเริ่มต้นจินตนาการในสิ่งที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน โดยเฉพาะประสบการณ์จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ จะช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการซึ่งเป็นบ่อเกิดของการขยายจินตนาการให้กว้างไกลและลึกซึ้งในลำดับต่อไป การเล่นเกมและการเล่นละครสร้างสรรค์ เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกพัฒนาจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- ๒) ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการคิด กระบวนการละครสร้างสรรค์ต้องอาศัยทักษะในการถามอย่างสร้างสรรค์จากผู้นำกิจกรรม กระบวนการคิดมักเกิดขึ้นเมื่อเด็กๆ ถูกตั้งคำถามให้เกิดการ “ชวนคิด” ซึ่งเป็นคำถามที่ทำให้เด็กหรือผู้ร่วมกิจกรรมต้องการแสวงหาคำตอบ กระบวนการคิดในละครสร้างสรรค์เกิดขึ้นอยู่แทบตลอดเวลา ความซับซ้อน หรือระดับของการคิดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมและลักษณะของคำถาม ตัวอย่างเช่น หลังจากที่เด็กๆ ฟังนิทานเรียบร้อยแล้ว ลองให้เด็กๆ คิดหาวิธีการนำนิทานมาจัดแสดงเป็นละครภายในห้องเรียน เด็กๆ ต้องคิดวางแผนต่างๆ นานาๆ และในตอนท้ายชั่วโมง ครูยังมีคำถามที่ “ชวนคิด” ที่เกี่ยวกับละครที่แสดงจบไป ซึ่งทักษะในการคิดนั้นมีหลายทักษะ เช่น คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดอย่างมีเหตุผล คิดถูกทาง คิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดไกล ฯลฯ กระบวนการที่ใช้ละครสร้างสรรค์นั้น ทำให้เด็กได้ฝึกคิดหลายๆ แบบ
- ๓) ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะของการสื่อสารกับผู้อื่น กิจกรรมของละครสร้างสรรค์ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่อาศัยทักษะของการเคลื่อนไหว การพูด การอ่าน ทุกๆ ขั้นตอนในการวางแผนกลุ่ม เด็กๆ ทุกคนต้องระดมความคิด ระดมสมอง หัดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หัดเสนอความคิดเห็น สร้างข้อตกลงร่วมกัน ฝึกฝนร่วมกัน จนกระทั่งนำเสนอผลงานละครออกมาเพื่อสื่อสารกับเพื่อนคนอื่นๆ ในห้อง และระหว่างการแสดง

ละครสร้างสรรค์นั้น ผู้สวมบทบาทสมมติต้องตั้งใจฟังตัวละครอื่นๆ เพื่อที่จะสามารถตอบโต้ด้วยการ “ด้นสด” ได้ กระบวนการละครสร้างสรรค์เป็นการใช้ทักษะการสื่อสารทุกขั้นตอน

- ๔) **ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะทางสังคม** การทำงานเป็นกลุ่มทำให้เด็กๆ หรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับสมาชิกในกลุ่ม เด็กๆ เริ่มเรียนรู้ที่จะต้องเปิดใจให้กว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรู้จักเสียสละ หรือเป็นผู้ให้แก่กลุ่มเพื่อผลของงานที่ดี กระบวนการกลุ่มทำให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจความหมายของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็น การพึ่งพาที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกที่เท่าเทียมกันและเป็นไปเพื่อผลของงาน ไม่ใช่ การพึ่งพาเพื่อประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้นำกิจกรรมควรหมั่นดูแลเอาใจใส่ว่า สมาชิกในแต่ละกลุ่มนั้นให้การช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อกันเป็นอย่างไรดี เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภายในกลุ่ม
- ๕) **ละครสร้างสรรค์พัฒนาการมองคุณค่าเชิงบวกในตนเอง** กระบวนการของละคร สรรค์สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคน นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การมีปฏิสัมพันธ์ และการได้แสดงออกอย่างเป็นตัวของตัวเอง ภายใต้บรรยากาศที่ปลอดภัยและเป็นกันเอง ปฏิกริยาในเชิงบวกจากผู้นำกิจกรรม คำชื่นชม การให้กำลังใจ ซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคนเกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง พัฒนาการที่ เกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่าของตนเองนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญต่อความมั่นคงทางจิตใจและ ต่อบุคลิกภาพของเด็กทุกคน
- ๖) **ละครสร้างสรรค์พัฒนาการรับรู้และสร้างความเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงในสังคม และช่วยให้ตระหนักถึงปัญหาที่มีอยู่ในสังคม** การได้ลองสวมบทบาทเป็นตัวละครต่างๆ รวมถึงการได้ชมละครที่มีตัวละครปรากฏอย่างมีชีวิตชีวา ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้มีโอกาส เข้าไปอยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวละคร บ่อยครั้งที่ผู้ร่วมกิจกรรมต้องคำนึงถึงเหตุผลที่ ตัวละครตัดสินใจทำบางสิ่งบางอย่าง หรือเหตุผลที่ตัวละครแสดงท่าทางต่างๆ ที่ทำให้ผู้ ร่วมกิจกรรมเข้าใจตัวละครด้วยตัวเองอย่างลึกซึ้ง การที่เด็กๆ ได้มีโอกาสเข้าไปอยู่ใน ประสบการณ์ของตัวละครต่างๆ นั้น เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้เด็กๆ มีความเข้าใจเพิ่มขึ้น เกี่ยวกับผู้คน ชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งละครสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพที่ดีนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือมุมมองของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้
- ๗) **ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะในการใช้ร่างกายและการใช้ภาษา** เกมและกิจกรรมของ ละครสร้างสรรค์มักเป็นแรงจูงใจที่ดีที่ช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความต้องการที่จะ แสดงออกด้วยร่างกายและด้วยภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน ภายใต้การเล่นสมมุติที่สนุกสนาน และปลอดภัยนั้น เด็กที่เสียงเบาที่สุดในชั้นเรียน จะได้เปล่งเสียงดังขึ้น ภายใต้การเล่น

บทบาทสมมุติเป็นตัวละครต่างๆ นั้น เป็นโอกาสที่ดีที่ทำให้ครูและเพื่อนร่วมชั้นได้มีโอกาสเห็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวเด็กทุกคน

๘) **ละครสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการอ่าน** กิจกรรมส่วนใหญ่ของละครสร้างสรรค์มักมาจากนิทาน คำกลอน บทกวี เรื่องสั้น หรือสารคดี ฯลฯ เมื่อผู้ร่วมกิจกรรมมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านที่ดี ประสบการณ์นั้นก็น่าจะเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้อีกทางหนึ่ง

๙) **ละครสร้างสรรค์เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่ความเข้าใจในศิลปะที่แท้ของการละคร** ละครสร้างสรรค์มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมของผู้ร่วมกิจกรรม แต่ก็ยังมีลักษณะที่เหมือนกับละครเวทีอยู่บ้าง ซึ่งก็คือ การนำเสนอ “โลกสมมุติ” ที่จริงใจกับผู้ชม เด็กที่นั่งชมละครสร้างสรรค์ในชั้นเรียน นอกจากจะได้รับความสนุกสนานจากการชมละครในรูปแบบที่เรียบง่ายแล้ว พวกเขายังได้เรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้ชมที่ดี บทบาทของการเป็นนักแสดงที่ดีและเรียนรู้ถึงลักษณะของบทละครที่ดีด้วย การเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครโดยมีประสบการณ์เบื้องต้นจากการเล่นสมมุติแบบนี้ตั้งแต่เยาว์วัยนั้น จะทำให้เด็กคนนั้นสามารถพัฒนาด้านประสบการณ์และมีรสนิยมในการเลือกชมการแสดงอย่างมีคุณภาพได้ในวาระต่อมา เขาจะแยกได้ว่า อะไรคือการแสดงที่ฉาบฉวยและอะไรคืองานศิลปะ

๑๐) **ละครสร้างสรรค์พัฒนาจิตใจให้ละเอียดอ่อน สร้างเสริมจริยธรรมในจิตใจ** ผู้ร่วมกิจกรรมละครสร้างสรรค์มีโอกาสเข้าถึงประสบการณ์ต่างๆ จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ การใช้จินตนาการ การทดแทนความรู้สึกของตนเองด้วยความรู้สึกของคนอื่น การทำสมาธิเพื่อการเคลื่อนไหวอันละเอียดอ่อนเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นการสร้างความละเอียดอ่อนให้กับจิตใจที่ละน้อยและสิ่งนี้นำไปสู่วุฒิภาวะทางอารมณ์และทางความคิดที่ดีในที่สุด

๑๑) **ละครสร้างสรรค์เป็นเทคนิคการสอนในวิชาอื่นได้** การเรียนจากกระบวนการละครสร้างสรรค์เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ซึ่งนับว่าเป็นการเรียนรู้ที่ดีเลิศ เพราะทำให้ผู้เรียน เรียนแบบมีส่วนร่วม โดยมีจินตนาการ ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกของตนเป็นศูนย์กลาง วิธีการเรียนรู้แบบนี้จึงเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ครูสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปขยายต่อในวิชาอื่นๆ ได้อีกมากมาย

๒.๗ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและการศึกษาในชุมชน

๒.๗.๑ ความหมายและความสำคัญของชุมชน

๑) ความหมายของชุมชน

คำว่าชุมชนหมายถึง หมู่บ้าน กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖, หน้า ๔๐) ส่วนปาริชาติ วลัยเสถียร

และคณะ (๒๕๔๘, หน้า ๓๕-๔๐) อธิบายว่า การนำคำว่า “ชุมชน” มาใช้ในสังคมไทยเป็นอิทธิพลทางความคิดการพัฒนาประเทศตะวันตกที่ทำกับประเทศอาณานิคม ซึ่งพบว่าความผูกพัน ความจงรักภักดี และความเป็นประชาธิปไตย เกิดขึ้นได้ในชุมชนในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งมีการตีความหมายของชุมชนว่าเป็นพื้นที่ในการปกครองและการควบคุมของรัฐ โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับรัฐ ทำให้ชุมชนอ่อนแอและมีปัญหามากขึ้น การให้ความหมายของชุมชน ได้ถูกมองในลักษณะของการรวมกลุ่ม การเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน ภายในชุมชนมีความสัมพันธ์เหมือนเป็นพวกเดียวกัน มีการติดต่อสื่อสารกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนร่วมกัน

คำว่า ชุมชนในภาษาไทย บัญญัติมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า community และถูกใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยยกรมการพัฒนาท้องถิ่นขึ้นเป็นกรมการพัฒนาชุมชน คำว่าชุมชนถูกใช้ให้มีความหมายที่ทับซ้อนกับคำว่า บ้าน หมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยปกครองพื้นฐานในสังคมไทยตั้งแต่ดั้งเดิม (สายันต์ ไพเราะจูจิตร, ๒๕๔๗, หน้า ๙๒-๙๓) สำหรับคนไทยส่วนใหญ่มักให้ความหมายของชุมชนในขอบเขตของพื้นที่ทางกายภาพ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในพื้นที่

โอเซน (Olsen, 1968, p. 91) อธิบายว่า ชุมชนหมายถึงองค์กรทางสังคมที่ตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ร่วมกันได้ ชุมชนประกอบด้วยครอบครัวหลายครอบครัวมารวมกันเพื่อพึ่งพาอาศัยกันในการทำมาหากิน การดูแลสุขภาพโรค สันหนาการ พิธีกรรมและความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งชุมชนเป็นเสมือนเครื่องมือที่ทำให้สมาชิกบรรลุเป้าหมายหลายๆ ประการ ฉะนั้นลักษณะที่สำคัญของชุมชนคือ วัตถุประสงค์รับรู้ ต่อความต้องการของสมาชิก สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้

๒) ความสำคัญของชุมชน

ชุมชนนับว่ามีความสำคัญเพราะสามารถทำให้เกิดพลังอันยิ่งใหญ่ได้ เนื่องจากเป็นแหล่งพลังการรวมความคิด พลังการทำงาน พลังการจัดกิจกรรม และพลังการประเมินผลของการจัดกิจกรรมร่วมกันของประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน หากมีการนำพลังที่เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนไปใช้ในทางสร้างสรรค์ อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ หากกลายเป็นให้ชุมชนที่น่าอยู่ได้

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร (อบอุ้น) (๒๕๔๘, หน้า ๖๒-๖๓) อธิบายว่า ชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งด้วยเหตุผล ๔ ประการ ดังนี้

๑. ชุมชนเป็นรากฐานของชีวิตและเป็นความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชน ซึ่งชุมชนเป็นสถานที่ตั้งขององค์กรหลัก ได้แก่ บ้านพักอาศัยของประชาชน โรงเรียน วัด สถานีอนามัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์กรการบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ผู้คนทั้งในและนอกชุมชนมีโอกาสเข้ามาสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และมีความผูกพันระหว่างกัน ชุมชนที่สมาชิกของชุมชน หรือคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน

อยู่ในชุมชนมีความเข้มแข็ง ผู้คนในชุมชนมีความรักใคร่ สามัคคีปรองดองพร้อมใจกันทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในชุมชนจะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างกว้างขวาง

๒. ชุมชนเป็นผู้รับวัฒนธรรมต่างๆ อย่างหลากหลาย ซึ่งวัฒนธรรมและนวัตกรรมในที่นี่ประกอบด้วยวิถีคิด กระบวนการและวัตถุประสงค์ของที่จับต้อง มองเห็นได้ การที่คนในชุมชนจะสร้างนวัตกรรมของตนเองขึ้นมาได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยฐานความคิดดั้งเดิมของตนเองที่มีอยู่แล้ว และการปรับวิถีคิดที่เกิดขึ้นมาจากกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการทำงานให้มีความเหมาะสมกับตัวเอง
๓. ชุมชนเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ จำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้คนในชุมชนเป็นผู้ที่มีคุณภาพและมีคุณธรรมไปพร้อมๆ กันด้วยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้ที่ถูกต้อง รู้เท่าทันโลก รู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีทักษะในการดำรงชีวิตให้ประสานกลมกลืนไปกับสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการคิด การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป
๔. ชุมชนต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลาย เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม มาอาศัยอยู่ร่วมกัน ประเด็นหลักของชุมชนในความหมายนี้ก็คือ สมาชิกของชุมชนแต่ละคน จำเป็นต้องเป็นคนที่มีคุณภาพและมีคุณธรรมประจำตัว สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่สร้างภาระให้แก่สมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชน มีความมุ่งมั่นหวังและปรารถนาที่จะใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในพื้นที่แห่งนี้ด้วยความสงบสุข เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ในขณะที่เดียวกันก็มีความรู้สึกห่วงใย เอื้ออาทร ผูกพันช่วยเหลือสมาชิกผู้อื่นในชุมชน เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในภาพรวมของชุมชนอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง

๒.๗.๒ การศึกษาและการพัฒนาชุมชน

ประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติช่วงแรกๆ ยังคงเป็นการพัฒนาเฉพาะด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ทางด้านสังคมยังคงมีปัญหามากมาย เช่น ด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีการปรับปรุงแผนให้มีการพัฒนาด้านสังคมมากขึ้นในช่วงระยะเวลาต่อมา โดยมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาแรงงาน การพัฒนาสังคม จิตใจ และวัฒนธรรม การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้ผลในระดับหนึ่ง แต่ก็เกินไปในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ ดังนั้นจึงมีการกำหนดแผนพัฒนาระยะที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) รัฐเน้นพัฒนาโดยมีคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาทางวัตถุจะไม่สำเร็จหากไม่พัฒนาคน เพราะคนเป็นผู้สร้างวัตถุ การพัฒนาคนจึงมี ๓ ประการ คือ ๑) การพัฒนาทางด้านสังคมวัฒนธรรม ๒) การพัฒนาทางการเมือง ๓) การพัฒนาทางด้านศีลธรรม จริยธรรม การพัฒนาคนทั้งสามด้านต้องอาศัยเทคโนโลยีทางสังคมทั้งสิ้น โดยเฉพาะทางการศึกษา ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๘ ได้กำหนดการศึกษาให้มุ่งพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพซึ่งเป็นการพัฒนาที่พัฒนาทั้งจิตใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ดังนั้นการศึกษากับการพัฒนาชุมชนจึงสัมพันธ์กัน

การศึกษากับการพัฒนาชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ต้องพัฒนาไปด้วยกัน โดยมีผู้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการศึกษากับการพัฒนาชุมชนได้อย่างหลากหลาย ดังนี้ ดร.สุพจน์ ประเสริฐศรี (๒๕๓๑ : ๔๐-๔๑) กล่าวว่า การพัฒนาจำเป็นที่จะต้องอาศัยเครื่องมือ การศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้ทรัพยากรมนุษย์สามารถยกระดับขีดความสามารถที่จะแปรสภาพทรัพยากรอื่นๆ ได้แก่ ทุน วัสดุ ที่ดิน และอุปกรณ์อื่นๆ ให้มีคุณค่าขึ้นมา การศึกษาเป็นเครื่องมือของการพัฒนา ดังนั้นการศึกษาต้องเอื้อต่อเป้าหมายการพัฒนา บุญเลิศ นาคแก้ว (๒๕๒๓ : ๓๙) กล่าวว่าการศึกษาเปรียบเสมือนน้ำมันหล่อลื่นที่ช่วยให้เครื่องจักรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ติดขัด เป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ให้ได้รับประโยชน์ ดังนี้

๑. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชั้นความรู้ ทักษะ และทักษะเพื่อเพิ่มความสามารถให้แก่ประชาชนได้แก้ปัญหาในชีวิต และมีความพร้อมที่จะสนับสนุนการพัฒนาด้านต่างๆ ควบคู่กันไปด้วย

๒. เตรียมประชาชนทั้งในชนบทและในเมืองให้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน เช่น บทบาทในการผลิตทรัพยากร แพทย์ ครู และพยาบาล

๓. ช่วยเหลือฝึกให้ประชาชนมีความรู้ สามารถร่วมกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนายิ่งขึ้น

๔. ให้การศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นประโยชน์ในการพัฒนาความคิดของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนา

วิธีการพัฒนาชุมชนด้วยการให้การศึกษาเพื่อการพัฒนา มีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ทั้งนี้เนื่องจากในชุมชนมีประชาชนเป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุมาก พันจากรวัยเด็กและมีอาชีพเป็นหลักเป็นฐานแล้ว การให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงจำเป็นต้องเริ่มที่การให้การศึกษาชุมชน (Community

Education) เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้สภาพปัญหาของชุมชนร่วมกัน ทำการศึกษาข้อจำกัดและความต้องการที่แท้จริง จนสามารถค้นหาและกำหนดวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง (จิตติ มงคลชัยอรัญญา, ๒๕๔๐, หน้า ๔) โดยผ่านขั้นตอนของการมีส่วนร่วมครบถ้วนในทุกขั้นตอน ซึ่งวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (๒๕๓๑, หน้า ๗๙) อธิบายว่ากระบวนการให้การศึกษาแก่ชุมชนนั้นสามารถดึงพลังความสามารถของประชาชนในชุมชนซึ่งซ่อนเร้นอยู่ในตนเองให้ออกมาได้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและต่อการพัฒนากิจกรรมในชุมชนได้ การศึกษาชุมชนนับว่าเป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยไม่มีรูปแบบ (Non – Direct Education) แต่ใช้วิธีการร่วมกันปรึกษาหารือ เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เพื่อฝึกให้ประชาชนได้คิด ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมเอง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือนำพอใจขึ้นจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ จึงกล่าวได้ว่าการให้การศึกษาเพื่อการพัฒนาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน ดังที่ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (๒๕๓๒, หน้า ๗๙) ระบุว่าหากไม่มีการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาก็ไม่มีงานพัฒนาชุมชน หรือ no education, no community development.

สรุปบท

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปใจความสำคัญได้ ดังนี้คือ โรคไข้เลือดออกหรือเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue Haemorrhagic Fever หรือ DHF) เป็นเชื้อไวรัสที่มีอยู่หลายเป็นพาหะนำโรค อาการของโรคมีความรุนแรงแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น สายพันธุ์ของเชื้อไวรัส (serotypes) ได้แก่ เดงกี ๑ เดงกี ๒ เดงกี ๓ และ เดงกี ๔ ความแข็งแรงของผู้ติดเชื้อตามช่วงอายุ เด็กมีความเสี่ยงที่จะมีอาการขั้นรุนแรงมากกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากมีภูมิคุ้มกันต่ำกว่า แต่ผู้ใหญ่ที่อยู่ในช่วงที่ร่างกายอ่อนแอก็อาจมีอันตรายจากการติดเชื้อได้ การรักษาโรคไข้เลือดออกยังไม่มียาเฉพาะที่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ยังอยู่ในช่วงของการทดลองยาเพื่อการรักษาโรคนี้อยู่ จึงจำเป็นต้องให้การรักษาดตามอาการของโรคอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการป้องกันไม่ให้เกิดโรคไข้เลือดออกขึ้นจึงจำเป็นมาก เพราะไข้เลือดออกเป็นปัญหาของประเทศเกือบทั่วโลกและยังคงมีจำนวนผู้ติดเชื้อปริมาณมากในช่วงฤดูฝนของพื้นที่นั้นๆ ส่งผลกระทบต่อการเรียนการศึกษาของผู้ติดเชื้อที่อยู่ในวัยเรียน การทำงานสำหรับผู้ติดเชื้อที่เป็นวัยทำงานหรือแม้แต่ผู้ปกครองที่ต้องขาดงานจากการดูแลรักษาบุตรหลาน และผู้ติดเชื้อบางรายอาจมีอาการขั้นรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต ถือเป็นภัยสูญเสียชีวิตที่ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้น การร่วมมือกันของหน่วยงานทางภาครัฐ เอกชน หรือคนในพื้นที่เองจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการดูแล ป้องกัน และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทุกที่ในชุมชนของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น บ้าน โรงเรียน ศาสนสถาน หรือพื้นที่ส่วนรวมทั้งหมด โดยการทำลายวงจรการเกิดของยุงลาย เช่น การเทน้ำในภาชนะที่มีน้ำขังทิ้ง ปิดฝาภาชนะที่ใส่น้ำใช้และน้ำดื่ม ใส

ทรายอะเบตหรือปล่อยปลาหางนกยูงหรือปลาหัวตะกั่วลงในแหล่งน้ำที่มีน้ำขังเพื่อป้องกันและกำจัดลูกน้ำยุงลาย ในการให้ความรู้แก่เด็กกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักทางจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่นและจิตวิทยาการศึกษาสำหรับเด็ก ระดับประถมศึกษาดังนี้คือ พัฒนาการเด็กระดับประถมศึกษาแยกเป็นช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีพัฒนาการหลายด้านควบคู่กันไป ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย สามารถแยกพัฒนาการได้ดังนี้ พัฒนาการทางจิต - สังคม (psychosocial development) พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ (cognitive development) พัฒนาการทางจริยธรรม (moral development) สิ่งที่พึงจดจำเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ไป ลักษณะทางร่างกาย (Physical Characteristics) ลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) ลักษณะทางอารมณ์ (Emotional Characteristics) ลักษณะทางสติปัญญา (Cognitive Characteristics) ในช่วงประถมศึกษาตอนปลาย เด็กจะเริ่มเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงที่โดยเฉลี่ยจะสูงและมีน้ำหนักมากกว่าเด็กผู้ชาย จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วเด็กผู้หญิงจะมีภาษาเหนือกว่าเด็กผู้ชายเรื่องของทักษะทางภาษา ส่วนเด็กผู้ชายจะทำคะแนนได้ดีกว่าเด็กผู้หญิงในเรื่องคณิตศาสตร์และมิติสัมพันธ์ ส่วนความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่างๆ นั้นไม่เกี่ยวกับเพศ การที่เด็กจะทำได้ ประสบผลสำเร็จแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของเด็กแต่ละคน เช่น เด็กบางคนมีลักษณะหุนหันพลันแล่น บางคนมีลักษณะถี้ถ้วน รอบคอบ เด็กบางคนมีลักษณะการคิดวิเคราะห์ ส่วนบางคนคิดแบบสังเคราะห์ บางคนมีลักษณะชอบโต้แย้ง บางคนมีความจำดี ส่วนบางคนมีลักษณะชอบประเมิน เด็กที่กำลังเจริญเติบโตจะมีพัฒนาการไม่เหมือนผู้ใหญ่ ถึงแม้จะเป็นวัยรุ่นก็มีหลายอย่างที่ไม่เหมือนผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องเข้าใจเด็กและวัยรุ่นตามที่เขาเป็นจริงๆ

เกมและกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้เพราะเด็กยังเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยการเล่นสามารถพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ได้ดังนี้คือ เพื่อพัฒนาด้านสุขภาพ (Health Development) เพื่อพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) เพื่อการพัฒนาการเป็นพลเมืองดี (Civic Development) เพื่อพัฒนาตนเอง (Self - Development) ในการเล่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีกระบวนการที่ผู้ออกแบบกระบวนการเป็นผู้จัดสรรในด้านต่างๆ ให้มีความเหมาะสมในทุกๆ ด้าน ซึ่งจะประสบผลสำเร็จได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ด้านกายภาพ การจัดสภาพแวดล้อมของพื้นที่ให้เหมาะสม มีส่วนช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ด้านจิตวิญญาณ การออกแบบพื้นที่ในกระบวนการเรียนรู้สามารถสร้างจิตวิญญาณในการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมได้ ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่ได้เรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของผู้อื่นและตนเอง จนเกิดพันธะร่วมของการสร้างความเปลี่ยนแปลงหลังจบกระบวนการ นอกจากนี้บรรยากาศและพื้นที่ที่เหมาะสมยังช่วยให้เกิดการไตร่ตรอง ทบทวนตนเอง ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างลึก

๓) ด้านสังคมหรือความสัมพันธ์ กิจกรรมนันทนาการเป็นตัวช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของผู้เข้าร่วมเรียนรู้ร่วมกันได้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ จึงไม่ใช่แค่การออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องสัมพันธ์กับการออกแบบเพื่อสร้างพื้นที่ให้สอดคล้องและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างพื้นที่ด้านสังคมหรือความสัมพันธ์

การจัดการกระบวนการ เกม ควบคู่กับละคร จึงเป็นการใช้เครื่องมือทางด้านศิลปการละครที่เน้นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็ก นั่นก็คือ ละครสร้างสรรค์ ซึ่งละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) เป็นละครที่ไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นจากการสมมุติบทบาทของผู้เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้สถานการณ์สมมุติที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ ละครสร้างสรรค์สามารถจัดแสดงในสถานที่เปิด เช่น ห้องเรียน หรือสถานที่ๆ ปราศจากผู้ชมอย่างเป็นทางการก็ได้ เพราะจุดเน้นของละครสร้างสรรค์คือ “กระบวนการ” ไม่ใช่ผลงานด้านการละคร ดังนั้นผู้ชมจึงไม่สำคัญ แต่ละครสร้างสรรค์สามารถพัฒนาไปสู่ละครเวทีเพื่อใช้จัดแสดงตามรูปแบบและองค์ประกอบของละครเวทีได้ ละครสร้างสรรค์ก่อตัวขึ้นในประเทศอเมริกาพร้อมๆ กับละครในการศึกษาที่ก่อตัวขึ้นในประเทศอังกฤษ ละครทั้ง ๒ ประเภทใช้กระบวนการต้นสด (Improvisational Drama) เหมือนกัน แต่มีจุดเน้นที่ต่างกันคือ ละครสร้างสรรค์ของอเมริกาเน้นกระบวนการทำแบบฝึกหัดเพื่อนำไปสู่การแสดงละครต้นสดตามเรื่องที่กำหนดให้ (Story Dramatization) ส่วนละครในการศึกษาในประเทศอังกฤษมักใช้ละครในห้องเรียนเพื่อนำเป้าหมายเชิงปรัชญาหรือเชิงจิตพิสัยมากกว่าการเรียนรู้ในเชิงความรู้และทักษะแบบอเมริกัน กล่าวคือละครในการศึกษาเน้นการใช้ละครในห้องเรียนในการเปลี่ยนทัศนคติ หรือขยายมุมมองในเชิงลึกเรื่องคุณค่าของสิ่งต่างๆ ให้กับผู้เรียน

การให้การศึกษากับการพัฒนาชุมชนมีความสัมพันธ์กัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับปัจเจกบุคคลหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับของชุมชน โดยการเปลี่ยนแปลงอาจเป็นทางด้านทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ หรือแม้กระทั่งด้าน

พฤติกรรม การให้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคน โดยการพัฒนาคนมี ๓ ประการคือ ๑) การพัฒนาทางด้านสังคมวัฒนธรรม ๒) การพัฒนาทางการเมือง ๓) การพัฒนาทางด้านศีลธรรม จริยธรรม กระบวนการในการพัฒนาต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนในชุมชน ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันค้นหาปัญหาในชุมชน เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์และเพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

๓.๑ แผนการดำเนินการวิจัย

๓.๒ แหล่งข้อมูลในการศึกษา

๓.๓ กระบวนการศึกษา

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

๓.๕ การเสนอผลการศึกษา

๓.๑ แผนการดำเนินการวิจัย

การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ของนางสาวตฤตา สมพงศ์ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัยเป็นเวลา ๑ ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ มีแผนการดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ ตารางการดำเนินงานตลอดโครงการ

กิจกรรมการดำเนินงาน	เดือนที่ ๑	เดือนที่ ๒	เดือนที่ ๓	เดือนที่ ๔	เดือนที่ ๕	เดือนที่ ๖	เดือนที่ ๗	เดือนที่ ๘	เดือนที่ ๙	เดือนที่ ๑๐	เดือนที่ ๑๑	เดือนที่ ๑๒
นำเสนอเค้าโครงการวิจัย	→											
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง / ออกแบบระเบียบวิธีวิจัย		→										
เก็บรวบรวมข้อมูล							→					
วิเคราะห์ข้อมูล								→				
สรุปผลการวิจัย								→				
เขียนรายงานการวิจัย/ปรับตามข้อเสนอแนะ										→		
ส่งงานวิจัยฉบับสมบูรณ์											→	

๓.๒ แหล่งข้อมูลในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลโดยรวบรวมจากหนังสือ บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารอื่นๆ และเว็บไซต์ ผู้วิจัยได้สืบค้นจากแหล่งข้อมูลทางการศึกษาได้แก่

๓.๒.๑ ห้องสมุด ได้แก่

๓.๒.๑.๑ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

๓.๒.๑.๒ หอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

๓.๒.๒ สื่อสาธารณะ ได้แก่

๓.๒.๒.๑ สื่อสารสนเทศ

๓.๓ กระบวนการศึกษา

การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์มีรายละเอียดในกระบวนการศึกษา คือ การค้นคว้าข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและขั้นตอนการศึกษา

๓.๓.๑ การค้นคว้าข้อมูล

๓.๓.๒ เอกสาร ตำราทางวิชาการ

๑) หนังสือความรู้เรื่องไข้เลือดออกสำหรับชาวบ้าน ของสมศักดิ์ โล่เลขา และคณะ ผู้วิจัยได้ศึกษาโรคไข้เลือดออก อาการและการรักษาและการรณรงค์ควบคุมไข้เลือดออก

๒) หนังสือสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเรื่องไข้เลือดออก ของชิษณุ พันธุ์เจริญ และอุษา ทิสยากร ผู้วิจัยได้ศึกษาทำไมไข้เลือดออกจึงต้องมีการสูญเสีย

๓) หนังสือไข้เลือดออกเด็งกี ของกนกทิพย์ ทิพย์รัตน์ และคณะ ผู้วิจัยได้ศึกษาการดูแลรักษา การป้องกันและควบคุมโรค และวัคซีนเด็งกี

๔) หนังสือวิกฤติไข้เลือดออก วิกฤติสังคม ของชิษณุ พันธุ์เจริญ และคณะ ผู้วิจัยได้ศึกษาวงจรชีวิตยุงลาย

๕) หนังสือจิตวิทยาเด็ก ของสุชา จันทน์เอม ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการด้านต่างๆ ของวัยเด็กตอนต้นและตอนปลาย เรื่องความสนใจของเด็ก การพัฒนาความสามารถด้านการคิด การให้เหตุผลและการแก้ปัญหาของเด็ก สถาบันที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก และสิ่งแวดล้อมกับพัฒนาการของเด็กไทย

๖) หนังสือหลักการพื้นฐานการสอนระดับประถม ของเดนิส เฮส ผู้ศึกษาได้ศึกษาเรื่องบุคคลในโรงเรียนและเรื่องการเรียนรู้

๗) หนังสือจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น ของศิริกัญญา ตระกูลรัมย์ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเรื่องความรู้พื้นฐานของจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น พัฒนาการและพฤติกรรมต่างๆ และการเรียนรู้

๘) หนังสือละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก ของปาริชาติ จึงวิวัฒนาภรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและประเภทของละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก

๙) หนังสือการละครสำหรับเยาวชน ของพรรัตน์ ดำรง ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและประเภทของละครสำหรับเยาวชน

๑๐) หนังสือจิตวิทยาการเรียนการสอน ของพรรณิ ชูทัย เจนจิต ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของจิตวิทยาในการศึกษา การจัดการศึกษาตามแนวคิดของกลุ่มมานุษยนิยม การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

๑๑) หนังสือละครประยุกต์ การใช้ละครเพื่อการพัฒนา ของพรรณิรัตน์ ดำรุง ผู้ศึกษาได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ละครเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง ละครเพื่อการพัฒนาบุคคล ละครเพื่อการพัฒนาชุมชน เครื่องมือและกลวิธีของละครประยุกต์ และการประเมินกิจกรรมละครประยุกต์

๑๒) ชุดตำราาระบบวิชาเรื่องระบบวิชาพื้นฐาน ของสีลม แจ่มอุลิตร์ตัน ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับการระบาดของไข้เลือดออกในประเทศไทย

๓.๓.๓ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง เทคโนโลยีการเฝ้าระวังและควบคุมแมลงพาหะ (พ.ศ.๒๕๓๐-๒๕๔๙)

บทความวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมเฝ้าระวังดัชนีลูกน้ำยุงลาย ในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์: ต้นแบบเฝ้าระวังเชิงรุกในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของพื้นที่สถานศึกษา (วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ มกราคม - เมษายน ๒๕๕๘)

บทความวิชาการเรื่อง เส้นทางสู่การวิจัยในชั้นเรียน: เส้นทางสู่ครูมืออาชีพ (วารสารวิชาการ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖)

ตำราเรื่อง การวิจัยในงานพัฒนาชุมชน (พ.ศ.๒๕๕๓)

๓.๓.๔ การค้นคว้าข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์และการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์

๓.๓.๔.๑ การสังเกตการณ์

๑) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

๒) การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

๓.๓.๔.๒ การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรในการศึกษา ๔ กลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มประชากรที่ ๑ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขาแก้ว) จำนวน ๔ คน

กลุ่มประชากรที่ ๒ ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา จำนวน ๑๐ คน

กลุ่มประชากรที่ ๓ ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓ คน

กลุ่มประชากรที่ ๔ ผู้ชมการแสดงละคร จำนวนประมาณ ๓๒๐ คน

กลุ่มเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาจัดเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

๓.๔.๑ การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในด้านประเด็นเนื้อหาที่กำหนดไว้

๓.๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลภาคสนาม จากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

๓.๔.๓ จัดให้เป็นหมวดหมู่และเรียบเรียงข้อมูลโดยวิเคราะห์ สรุปเรียบเรียงเป็นลายลักษณ์อักษร โดยนำข้อมูลจากเอกสาร บทความ งานวิจัยและการสัมภาษณ์มาอ้างอิง

๓.๕ การเสนอผลการศึกษา

๓.๕.๑ นำเสนอหัวข้อวิจัยพร้อมทั้งนำคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง

๓.๕.๒ จัดทำรูปเล่มมี ๕ บท

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

๑.๔ วิธีการดำเนินงาน

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้เลือดออก

๒.๑.๑ ความหมายและประเภทของโรคไข้เลือดออก (Dengue Haemorrhagic Fever หรือ DHF)

๒.๑.๒ การแพร่กระจายของโรคไข้เลือดออก

๒.๑.๓ อาการและการรักษาโรคไข้เลือดออก

๒.๑.๔ วิธีการกำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลายด้วยตนเอง

๒.๑.๕ การรณรงค์ควบคุมไข้เลือดออก

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนการสอน

๒.๒.๑ ความหมายและความสำคัญของจิตวิทยาการศึกษา

๒.๒.๒ คุณลักษณะของพัฒนาการในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

- ๒.๓ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก
 - ๒.๓.๑ บทบาทของนันทนาการและนันทนาการบันดาลใจ
 - ๒.๓.๒ ตัวอย่างกิจกรรมและกระบวนการ
- ๒.๔ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น
 - ๒.๔.๑ ความหมายของเด็กและวัยรุ่น
 - ๒.๔.๒ พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่น
- ๒.๕ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับละคร
 - ๒.๕.๑ ความหมายของละครเวที
 - ๒.๕.๒ ประวัติความเป็นมาของศิลปะการละครตะวันตก
 - ๒.๕.๓ องค์ประกอบของบทละคร
 - ๒.๕.๔ ประเภทของละคร
- ๒.๖ ละครสร้างสรรค์
 - ๒.๖.๑ ประวัติความเป็นมาของละครสร้างสรรค์
 - ๒.๖.๒ ประโยชน์ของละครสร้างสรรค์
- ๒.๗ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและการศึกษาในชุมชน

สรุปบท

- บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการศึกษา
 - ๓.๑ แผนการดำเนินการศึกษา
 - ๓.๒ แหล่งข้อมูลในการศึกษา
 - ๓.๒ กระบวนการศึกษา
 - ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
 - ๓.๕ การนำเสนอผลงานการศึกษา

สรุปบท

- บทที่ ๔ ผลการศึกษา
 - ๔.๑ สรุปปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วจากการสัมภาษณ์
 - ๔.๒ การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)
 - ๔.๓ ผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) หลังจากเข้าร่วมกระบวนการละครสร้างสรรค์

๔.๔ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของครูผู้สังเกตการณ์กระบวนการ
ละครสร้างสรรค์

๔.๕ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของผู้ชมละครเวทีที่ได้จาก
กระบวนการละครสร้างสรรค์

สรุปบท

บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

๕.๒ อภิปรายผลการศึกษา

๕.๓ ปัญหาและอุปสรรค

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

๓.๕.๓ ส่งรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

สรุปบท

จากการที่ผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินงานการวิจัย โดยได้สืบค้นข้อมูลจากหนังสือ ตำรา
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความทางวิชาการและเอกสารต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถวางแผนให้เป็นไป
ตามที่กำหนดได้ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาเก็บรวบรวม วิเคราะห์และตรวจสอบให้ถูกต้องก่อนการจัดทำ
เป็นรูปเล่ม

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่ นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสังเกตการณ์ สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกของคนในพื้นที่ชุมชนบ้านเขาแก้ว ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา และข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในระยะเวลาย้อนหลัง ๓ ปี จากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขาแก้ว) จำนวน ๔ คน ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง จำนวน ๑๐ คน ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓ คน และนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์ ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ และเพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป ซึ่งผู้วิจัยแบ่งประเด็นต่างๆ ออกเป็นดังนี้

๔.๑ สรุปปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วจากการสัมภาษณ์

๔.๒ การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)

๔.๓ ผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) หลังจากเข้าร่วมกระบวนการละครสร้างสรรค์

๔.๔ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของครูผู้สังเกตการณ์กระบวนการละครสร้างสรรค์

๔.๕ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของผู้ชมละครเวทีที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์

๔.๖ สรุปบท

๔.๑ สรุปปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วจากการสัมภาษณ์

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ชุมชนกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑) เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขาแก้ว) จำนวน ๔ คน กลุ่มที่ ๒) ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง จำนวน ๑๐ คน กลุ่มที่ ๓) ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓ คน และกลุ่มที่ ๔) นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ประชากรเกือบทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากมีจำนวนผู้ติดเชื้อไข้เลือดออกเป็นจำนวนมากในระยะเวลาที่ต่อเนื่อง จากข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปี มีจำนวนผู้ป่วยในชุมชนดังนี้ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีจำนวนผู้ป่วย ๑๙ ราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีจำนวนผู้ป่วย ๖ ราย และในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวนผู้ป่วย ๖ ราย ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่เป็นเด็กและวัยรุ่นที่มีอายุ ระหว่าง ๐-๒๔ ปี ซึ่งตำบลเขารูปช้างเป็นอันดับที่ ๒ รองจากตำบลบ่อทรายของจังหวัดสงขลาที่มีจำนวนผู้ป่วยเยอะที่สุด และจังหวัดสงขลาเป็นอันดับที่ ๒ ที่มีผู้ป่วยไข้เลือดออกมากที่สุดของภาคเขต ๑๒ โดยพื้นที่ที่พบลูกน้ำยุงลายมากที่สุดคือวัดและโรงเรียน รองลงมาคือครัวเรือน ปัญหาไข้เลือดออกในชุมชนอาจไม่มีผลกระทบร้ายแรงต่อคนในชุมชน แต่จะมีผลกระทบก็ต่อเมื่อมีการเสียชีวิตจากการติดเชื้อ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถบรรเทาได้ โดยการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งในครัวเรือนและพื้นที่ส่วนรวมของชุมชน

ภาพการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มประชากรที่ ๑ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒

(เขากว) จำนวน ๕ คน

ภาพที่ ๔.๑ การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒

(เขากว)

ที่มา : สมบัติ แก้วเน้อออน

กลุ่มประชากรที่ ๒ ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง จำนวน ๙ คน

ภาพที่ ๔.๒ การสัมภาษณ์ประชากรในชุมชน

ที่มา : สมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

ภาพที่ ๔.๓ การสัมภาษณ์ประชากรในชุมชน

ที่มา : สมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

กลุ่มประชากรที่ ๓ ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓ คน

ภาพที่ ๔.๔ การสัมภาษณ์ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)

ที่มา : สมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

กลุ่มประชากรที่ ๔ ผู้ชมการแสดงละคร จำนวนประมาณ ๓๒๐ คน

ภาพที่ ๔.๕ การแสดงละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ให้แก่ผู้ปกครองชม

ที่มา : สมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

ภาพที่ ๔.๖ การแสดงละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์

ให้นักเรียนทั้งโรงเรียนได้ชม

ที่มา : ปิ่นลดา สิริภูวดล

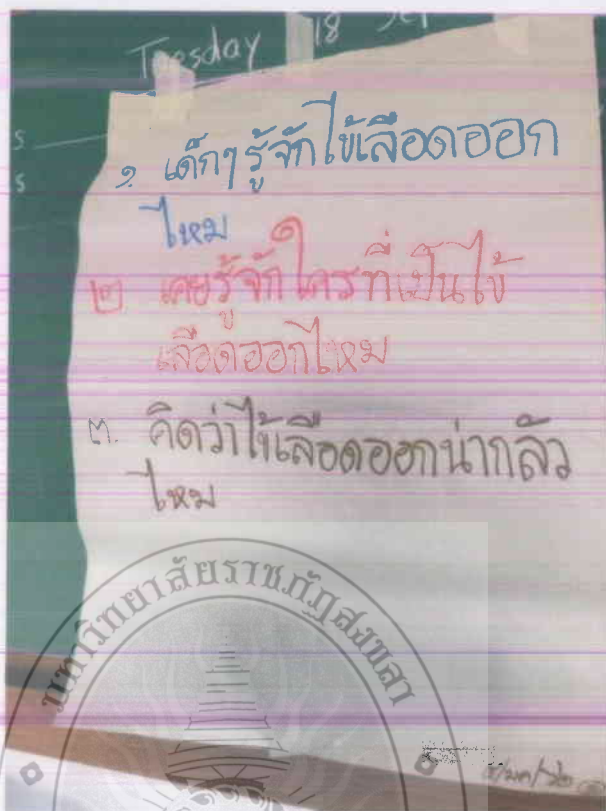
กลุ่มเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน

ภาพที่ ๔.๗ การสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)

ที่มา : ตถาดา สมพงศ์

ภาพที่ ๕.๘ คำถามในการสัมภาษณ์นักเรียน

ที่มา : ตฤตา สมพงศ์

๔.๒ การจัดการกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)

ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้ โดยมีขอบเขตทางด้านระยะเวลาในการลงพื้นที่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ จากการกำหนดระยะเวลา ร่วมกับครูชำนาญการในโรงเรียน ทำให้ได้วันและเวลาในการลงพื้นที่เพื่อจัดการกระบวนการละครสร้างสรรค์ในห้องเรียนทั้งหมดจำนวน ๗ ครั้ง ดังรายละเอียดในตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ ๔.๑ แผนการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
๑. ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคย	เพื่อประเมินความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและอาการของผู้ป่วยให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
๒. วงจรชีวิตยุงลาย	เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจวงจรชีวิตยุงลาย
๓. ความสัมพันธ์ของฉันทับชุมชน	เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับที่มาของปัญหาในชุมชนเรื่องโรคไข้เลือดออกได้
๔-๕. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างละครละคร ครั้งที่ ๑	<p>๑. เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์</p> <p>๒. เพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป</p> <p>๓. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) ฝึกปฏิบัติการละครโดยใช้เทคนิคทางด้านการละคร</p>
๖. ฉันทับและวิธีการแก้ไขปัญหาไข้เลือดออกในชุมชนของฉันทัน	เพื่อประเมินผลความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนเองกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน และเพื่อจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหาโรค

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
	ใช้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป
๗. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรคละคร ครั้งที่ ๒	๑. เพื่อนำเสนอผลงานทางด้านศิลปการละครออกสู่สาธารณชน ๒. เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน ๓. เพื่อประเมินทัศนคติผู้ชมเกี่ยวกับการเชื่อมโยงตนเองกับปัญหาในชุมชนของตน

ในการจัดกระบวนการตามแผนการจัดกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยได้จัดกระบวนการในคาบชุมนุมคือทุกวันอังคาร เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. และมีการจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรคละคร ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีวัตถุประสงค์ย่อยเพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัย เนื้อหาของการจัดกระบวนการที่ผู้วิจัยออกแบบและใช้จัดกระบวนการในห้องเรียนให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผลสรุปของการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์แต่ละครั้ง และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข ดังรายละเอียดด้านล่างนี้

ครั้งที่ ๑ ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคย: เวลา ๑ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของการจัดกระบวนการ :

เพื่อประเมินความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและอาการของผู้ป่วยให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย :

นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๓ คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ และ ๔/๒ จำนวน ๔๘ คน รวมทั้งหมด ๘๑ คน

เนื้อหาในการจัดกระบวนการ :

ผู้นำกิจกรรมแนะนำตัวและบอกนักเรียนเกี่ยวกับที่มาและรายละเอียดของโครงการวิจัย ผู้นำกิจกรรมเปิดสื่อละครที่สร้างสรรค์ขึ้นเอง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกให้นักเรียนได้ดู แล้วตั้งคำถามก่อนดำเนินกิจกรรมจำนวน ๓ ข้อ ดังนี้

- ๑) นักเรียน รู้จักไข้เลือดออกไหม
- ๒) นักเรียนเคยรู้จักใครที่เป็นไข้เลือดออกไหม หากเคย คนๆ นั้น เป็นใคร มีความสัมพันธ์กับเราอย่างไร ตอนที่เขาเป็นผู้ป่วยมีอาการอย่างไร และอาการป่วยของเขาร้ายแรงแค่ไหน
- ๓) นักเรียนคิดว่าโรคไข้เลือดออกน่ากลัวไหม ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

หลังจากนักเรียนได้ช่วยกันตอบคำถามดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนจับกลุ่มๆ ละ ๗-๘ คน หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มวาดและเขียนรูปผู้ป่วยที่เป็นโรคไข้เลือดออกกว่ามีอาการอย่างไรบ้าง โดยให้วาดและเขียนตามความเข้าใจของนักเรียนเอง หลังจากวาดและเขียนอาการของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเสร็จแล้ว จึงให้นักเรียนเดินดูภาพวาดของกลุ่มอื่นๆ ตามพื้นที่ห้อง เมื่อเสร็จแล้วให้กลับมา นั่งที่เดิม ผู้นำกิจกรรมพูดคุยสรุปกิจกรรมในวันนี้

ผลสรุปของการจัดกระบวนการ :

จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยและการสอบถามจากผู้ช่วยจัดกิจกรรมได้ผลดังนี้คือ นักเรียนทั้งหมดให้ความร่วมมือในการจัดกระบวนการเป็นอย่างดี ทุกคนตั้งใจดูสื่อละครและสามารถเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในละครได้ว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไรบ้าง นักเรียนสามารถตอบคำถามทั้ง ๓ ข้อได้หมด โดยคำตอบที่ได้ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลว่าในระยะเวลา ๓ ปีย้อนหลัง ในชุมชนบ้านเขาแก้วมีผู้ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกอยู่พอสมควร มีทั้งนักเรียนที่เคยเป็นผู้ป่วยเองและมีญาติๆ เป็นผู้ป่วย มีทั้งผู้ป่วยที่มีอาการของโรคไม่รุนแรงและผู้ป่วยที่ถึงขั้นเสียชีวิต โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุประมาณ ๗-๙ ปี และนักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้เลือดออกออกมาเป็นผลงานศิลปะได้ดี โดยกระบวนการกลุ่มดังกล่าวทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกัน จากการสังเกตการณ์ผลงานศิลปะ ส่วนใหญ่มีข้อมูลเกี่ยวกับอาการของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกตรงตามที่นักเรียนได้ช่วยกันตอบคำถามมาในช่วงต้นชั่วโมง ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า

นักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจฟังและมีความเข้าใจในเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสารในการจัดกระบวนการครั้งนี้

สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

ผู้วิจัยไม่ได้เตรียมอุปกรณ์เพื่อใช้เป็นสัญญาณในการเรียกรวม และไม่ได้แจ้งนักเรียนเกี่ยวกับกติการ่วมกันทำให้ต้องใช้เสียงดังในการอธิบายกระบวนการต่างๆ เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมาก ทำให้การจัดกระบวนการในห้องที่มีพื้นที่จำกัดเป็นไปได้ยากเพราะธรรมชาติของเด็กคือการได้โต้ตอบพูดคุยกันอย่างเต็มที่เมื่อมีโอกาส ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องสร้างข้อตกลงร่วมกัน เช่น การมีสัญญาณระฆังเพื่อเป็นสัญญาณที่เข้าใจตรงกันว่าเมื่อได้ยินเสียงนี้แล้วต้องเงียบ

ภาพประกอบกระบวนการครั้งที่ ๑

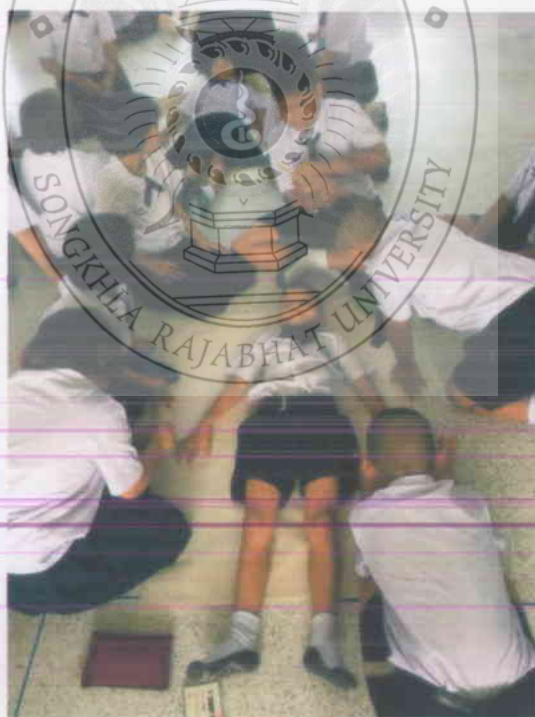
ภาพที่ ๔.๘ นักเรียนดูสื่อละครเกี่ยวกับไข้เลือดออก

ที่มา : ตลิตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๑๐ นักเรียนตอบคำถาม

ที่มา : สมบัติ แก้วเน้ออ่อน

ภาพที่ ๔.๑๑ นักเรียนวาดรูปอาการผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก

ที่มา : ตถาดตา สมพงศ์

ภาพที่ ๕.๑๒ นักเรียนวาดภาพอาการผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก

ที่มา : ตลิตา สมพงศ์

ครั้งที่ ๒ วงจรชีวิตยุงลาย: ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของการจัดกระบวนการ :

เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจวงจรชีวิตยุงลาย

กลุ่มเป้าหมาย :

นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๓ คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ และ ๔/๒ จำนวน ๔๘ คน รวมทั้งหมด ๘๑ คน

เนื้อหาในการจัดกระบวนการ :

ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนเล่นเกม “วิวัฒนาการของยุง” หลังจากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยตามกลุ่มเดิมเมื่อครั้งที่แล้ว ผู้นำกิจกรรมอธิบายเกี่ยวกับวงจรชีวิตของยุงลายในระยะต่างๆ ตามภาพที่ได้ออกแบบมา แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นยุงลายในระยะต่างๆ คือ ๑. ระยะไข่ ๒. ระยะ

ตัวอ่อนหรือลูกน้ำ ๓. ระยะตัวโม่ง ๔. ระยะตัวยุง โดยให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันสวมหัวยุงลายให้เพื่อน เมื่อเสร็จแล้วให้ตัวแทนกลุ่มค้างทำหน้าที่เพื่อนปั้นทำยุงไว้ โดยให้ยุงลายแต่ละตัวคิดว่าจะสื่อสารในฐานะที่ตนเองเป็นยุงลายในระยะนั้นๆ ว่าอะไร แล้วให้กลุ่มอื่นๆ เดินดูยุงลายแต่ละตัวจนครบทุกกลุ่ม หลังจากนั้นให้นักเรียนสะท้อนในวงใหญ่ถึงสิ่งที่ประทับใจจากกระบวนการในวันนี้

ผลสรุปของการจัดการกระบวนการ :

เด็กนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมช่วงแรกที่ทำให้ทำคือเกมวิวัฒนาการของยุงแต่เนื่องจากกิจกรรมหลังจากนั้นซึ่งเป็นกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติที่ต้องใช้สมาธิและความเงียบ ด้วยจำนวนของเด็กนักเรียนที่เยอะมาก ทำให้การสื่อสารของผู้นำกิจกรรมไม่ชัดเจน เด็กนักเรียนบางคนที่ตั้งใจฟังตั้งใจทำกิจกรรม แต่ไม่ได้ยินโจทย์และรายละเอียดที่ผู้นำกิจกรรมต้องการสื่อสาร ทำให้การร่วมทำกิจกรรมมีความล่าช้า ผู้นำกิจกรรมต้องทวนโจทย์หลายรอบ กว่าจะสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ ผู้วิจัยได้ทำเครื่องมือในการแสดงบทบาทสมมุติคือหัวยุงในระยະต่างๆ ๔ ระยະ ซึ่งสามารถช่วยให้เด็กนักเรียนเข้าใจและนิกรภาพยุงลายในระยະต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น ช่วงสุดท้ายคือการสะท้อนการเรียนรู้จากกิจกรรมทั้งหมด ช่วงนี้เด็กนักเรียนไม่สามารถเขียนและวาดสะท้อนตามโจทย์ที่ผู้วิจัยได้วางไว้ให้ได้ เนื่องจากเหลือเวลาในการทำกิจกรรมน้อย เด็กนักเรียนยังเขียนหนังสือไม่คล่องจึงทำให้เขาเขียนตอบโจทย์ที่ผู้วิจัยให้ไม่สำเร็จ การนำสัญญาณระฆังมาใช้ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเนื่องจากเสียงระฆังไม่ค่อยได้ยิน เมื่อเทียบกับเสียงของนักเรียน

สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

การสื่อสารจากผู้วิจัยไปยังกลุ่มเป้าหมายยังมีอุปสรรคเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีจำนวนเยอะและพูดคุยกันเสียงดัง ทำให้การแจ้งโจทย์ในแต่ละกิจกรรมไม่ชัดเจน และเมื่อมีการพูดคุยเสียงดังเกิดขึ้น ครู นักศึกษาฝึกสอนที่อยู่ช่วยภายในห้อง ต้องพูดเสียงดังเพื่อทำให้กลุ่มเป้าหมายเงียบเสียงลง ครูและนักศึกษาฝึกสอนต้องพูดเสียงดังขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้เป็นการชุกกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กิจกรรมที่ผู้วิจัยต้องการจะทำก็เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายกล้าคิด กล้าแสดงออกถึงความคิดเห็น ตัวตนของพวกเขาเอง หากครูและนักศึกษาฝึกสอนเลือกใช้วิธีการในการทำให้เด็กนักเรียนเงียบเป็นวิธีนี้ คงไม่ใช่เรื่องดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่า ในครั้งหน้าผู้วิจัยจะหานักศึกษาช่วยงานมาเพิ่ม เพื่อกระจายตัวลงกลุ่มย่อยในช่วงทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยจะหาเครื่องขยายเสียงมาให้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการ

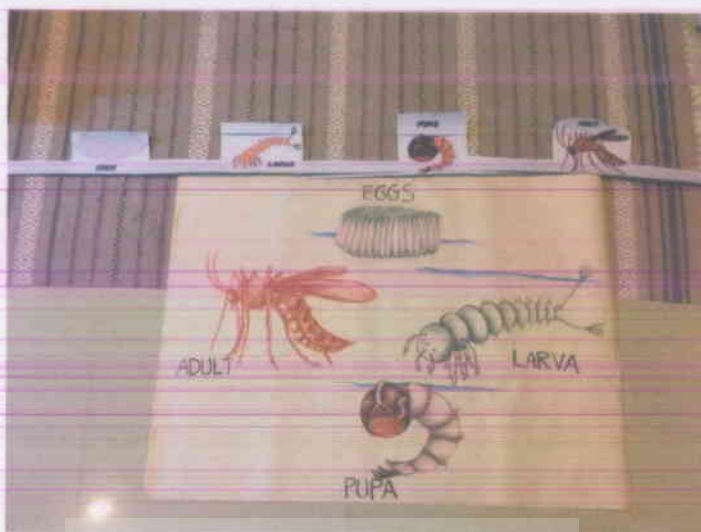
สื่อสารให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจะออกแบบการแบ่งกลุ่มแบบใหม่คือ ตั้งโจทย์ให้การแบ่งกลุ่มแต่แต่ละกลุ่มจะต้องมี
พี่ ป. ๖ และน้อง ป.๔ อยู่ร่วมกัน เพื่อพี่ๆ จะได้เป็นผู้นำน้องๆ ในกลุ่มได้ และผู้วิจัยจะออกแบบการ
สื่อสารในการบอกโจทย์อีกช่องทางหนึ่งคือผู้วิจัยจะทำเป็นใบงานแจกแต่ละกลุ่ม ควบคู่กับการบอก
โจทย์หน้าห้องไปด้วย

ภาพประกอบกระบวนการครั้งที่ ๒ :

ภาพที่ ๔.๑๓ กิจกรรมวิวัฒนาการของขงลาย

ที่มา : ทิพนวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๑๔ วงจรชีวิตของสายในระยยะต่างๆ

ที่มา : ตฤตา สมพงศ

ภาพที่ ๔.๑๕ นักเรียนช่วยกันสวมหัวเป็นยุงลายระยยะต่างๆ

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๑๖ นักเรียนค้างทำนึ่งยุงลายระยะต่างๆ

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๑๗ นักเรียนค้างทำนึ่งยุงลายระยะต่างๆ

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๑๘ เขียนสรุปกิจกรรมวันนี้
ที่มา : ทิววรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๑๙ เขียนสรุปกิจกรรมวันนี้
ที่มา : ทิววรรณ สดศรี

ครั้งที่ ๓ ความสัมพันธ์ของฉันทน์กับชุมชน: ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของการจัดกระบวนการ :

เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับที่มาของปัญหาในชุมชนเรื่องโรคไข้เลือดออกได้

กลุ่มเป้าหมาย :

นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๓ คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ และ ๔/๒ จำนวน ๔๘ คน รวมทั้งหมด ๘๑ คน

เนื้อหาในการจัดกระบวนการ :

ผู้นำกิจกรรมอธิบายกำหนดการกิจกรรมในวันนี้ พร้อมกับแสดงตัวอย่างภาพนิ่งสถานที่ให้ดู ๑ ภาพ แล้วให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๗-๘ คน จำนวน ๑๐ กลุ่ม เพื่อจับฉลากสถานที่ ๆ สามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชนของตนเองได้ ซึ่งในภาพนิ่งดังกล่าวจะต้องมีตัวละครและรายละเอียดดังต่อไปนี้ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ผู้นำกิจกรรมให้เวลาในการทำภาพนิ่งประมาณ ๑๐-๑๕ นาที แล้วให้ออกมานำเสนอหน้าห้อง โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ทายว่าสถานที่นั้นคือที่ไหนและในภาพมีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตรงไหนบ้าง เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่ม ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมในวันนี้ โดยให้พูดสะท้อนที่ละกลุ่มและผู้นำกิจกรรมทำการจดบันทึกไว้

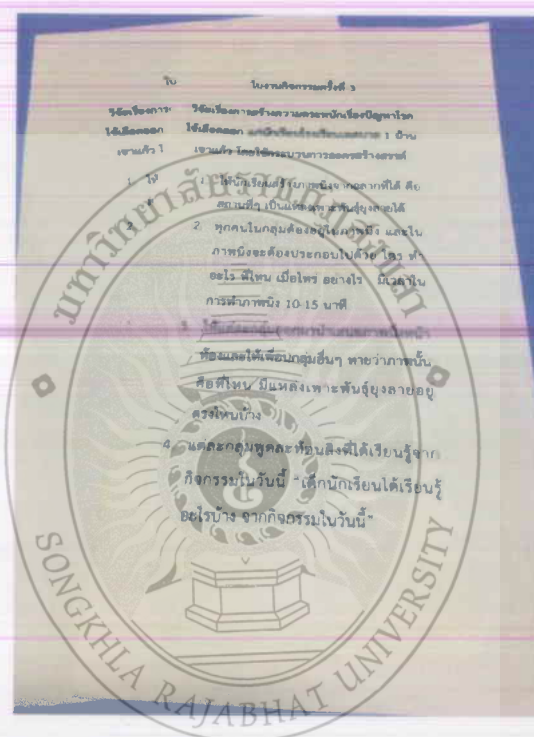
ผลสรุปของการจัดกระบวนการ :

ผู้จัดกิจกรรมสังเกตว่านักเรียนสามารถทำตามโจทย์ได้ดีขึ้น เนื่องจากมีใบงานแจกนักเรียนแต่ละกลุ่ม ทำให้นักเรียนเข้าใจโจทย์อย่างชัดเจน และมีพี่เลี้ยงประจำกลุ่มทุกกลุ่มทำให้นักเรียนสามารถปรึกษาคำถามที่ไม่เข้าใจกับพี่เลี้ยงได้โดยตรง เวลาเป็นไปตามกำหนดการมากขึ้น การทำภาพนิ่งสถานที่ที่เป็นไปด้วยดี นักเรียนสามารถถ่ายทอดภาพนิ่งสถานที่ออกมาทางร่างกายได้เป็นอย่างดีโดยไม่มีการเขินอาย ในการนำเสนอภาพนิ่ง นักเรียนกลุ่มอื่นๆ ที่เป็นผู้ชมทำหน้าที่ทายว่าสถานที่นั้นเป็นที่ใดก็ให้ความร่วมมือดีมาก นักเรียนทุกคนอยากตอบว่าสถานที่นั้นคือที่ใดและมีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอยู่ตรงไหนของภาพดังกล่าว

สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

เนื่องจากนักเรียนที่เป็นผู้หายสถานที่ให้ความร่วมมือในกระบวนมีจำนวนมาก จึงทำให้ใช้เวลาในช่วงการหายสถานที่และแหล่งเพาะพันธุ์ของแต่ละสถานที่ค่อนข้างนาน ผู้นำกิจกรรมที่เป็นผู้คุมเวลาอาจต้องหาวิธีการในการกระชับเวลาช่วงนี้ให้ดีขึ้น

ภาพประกอบกระบวนการครั้งที่ ๓ :

ภาพที่ ๔.๒๐ ใบงานกระบวนการครั้งที่ ๓

ที่มา : ตฤตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๒๑ จับสลากสถานที่

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๒๒ นักเรียนนำเสนอภาพนิ่งสถานที่แหล่งเพาะพันธุ์ยูงลาย

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๒๓ นักเรียนนำเสนอภาพนิ่งสถานที่แหล่งเพาะพันธุ์งูคลาย

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๒๔ นักเรียนนำเสนอภาพนิ่งและเพื่อนทายว่าคือที่ได้

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๒๕ นักเรียนนำเสนอภาพนิ่งและเพื่อนทายว่าคือที่ได้

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ครั้งที่ ๔-๕ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๑:
ระยะเวลา ๒ วัน (๑๒ ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ของโครงการ :

๑. เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์
๒. เพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป
๓. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) ฝึกปฏิบัติการละครโดยใช้เทคนิคทางด้านการละคร

กลุ่มเป้าหมาย :

นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๓๓ คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ และ ๔/๒ จำนวน ๔๘ คน รวมทั้งหมด ๘๑ คน

เนื้อหาในการจัดกระบวนการ:

การจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรค์ละคร ครั้งที่ ๑ มีกำหนดการ ดังนี้

กำหนดการ

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรค์ละคร ครั้งที่ ๑

วันที่ ๒๖-๒๗ มกราคม ๒๕๖๒

ณ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จังหวัดสงขลา

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒

เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน

เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น. อบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อทักษะการสร้างสรค์ละคร โดยวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๐.๐๐-๑๐.๑๕ น. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

เวลา ๑๐.๑๕-๑๒.๐๐ น. อบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อทักษะการสร้างสรค์ละคร (ต่อ) โดยวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น. อบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการฝึกสร้างละครประเด็นปัญหาใช้เลือดออก จากกระบวนการละครสร้างสรค์ โดยวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๑๕ น. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

เวลา ๑๕.๑๕-๑๖.๐๐ น. อบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการฝึกสร้างละครประเด็นปัญหาใช้เลือดออก จากกระบวนการละครสร้างสรค์ (ต่อ) โดยวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๒

เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น. อบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการฝึกสร้างละครประเด็นปัญหาใช้เลือดออก จากกระบวนการละครสร้างสรค์ (ต่อ) โดยวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๐.๐๐-๑๐.๑๕ น. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

เวลา ๑๐.๑๕-๑๒.๐๐ น. อบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการฝึกสร้างละครประเด็นปัญหาใช้เลือดออก จาก กระบวนการละครสร้างสรค์ (ต่อ) โดยวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น. อบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการฝึกสร้างละครประเด็นปัญหาไข้เลือดออก จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ (ต่อ) โดยวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๑๕ น. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

เวลา ๑๕.๑๕-๑๖.๐๐ น. นำเสนอละครประเด็นปัญหาไข้เลือดออกแก่ชุมชนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

รายละเอียดของกระบวนการโครงการฯ ทั้ง ๒ วัน มีดังนี้ ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเดิมที่เคยทำงานร่วมกันในคาบชุมนุม ได้ทั้งหมด ๑๐ กลุ่มๆ ละ ๘-๙ คน ในระหว่างนี้ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มละ ๑ คน ที่จะมาเป็นนักดนตรีเพื่อเล่นดนตรีประกอบ จากนั้นผู้นำกิจกรรมให้โจทย์แต่ละกลุ่มเพื่อคิดโครงเรื่องจากประเด็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน จากการสร้างภาพนิ่งต่อเนื่องจากภาพสถานที่ ซึ่งมีทั้งหมด ๔ ภาพ คือ ภาพปัญหา ภาพสาเหตุของปัญหา ภาพผลกระทบของปัญหา และภาพวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งรายละเอียดของกระบวนการมีดังนี้

๑. ให้นักเรียนไปเพิ่มตัวละครยูงลายในแต่ละภาพสถานที่ๆ คิดไว้แล้วตั้งแต่กระบวนการครั้งที่ ๓ โดยไม่จำกัดจำนวน
๒. ตั้งคำถามกับนักเรียนว่า ถ้ายูงลายกัดคนในภาพจะเกิดอะไรขึ้นและให้นักเรียนทดลองแสดงเหตุการณ์ดังกล่าว
๓. นักเรียนคิดว่าผลกระทบจากอาการป่วยของโรคไข้เลือดออกคืออะไร หรือมีอะไรบ้าง
๔. นักเรียนคิดว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร หรือจะทำอะไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ขึ้นอีก

ในระหว่างที่นักเรียนที่เป็นนักแสดงกำลังคิดโครงเรื่องจากโจทย์นั้น นักเรียนที่เป็นนักดนตรีก็ได้รับโจทย์ให้ออกแบบดนตรีที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบการแสดงละครเช่นกัน และเมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มคิดโครงเรื่องจากโจทย์ทั้งหมดที่ให้ไปได้แล้ว ผู้นำกิจกรรมจึงรวมทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน โดยการร้อยเรียงภาพนิ่งให้เป็นภาพเคลื่อนไหว ใส่เทคนิคทางด้านการแสดงละคร เช่น บทพูด การเคลื่อนไหวแบบสโลว์โมชั่น การเคลื่อนไหวแบบโรงเรียนปลา การทำซ้ำ การพูดซ้ำ การต่อตัว การ

แสดงพื้นถิ่น ภาษาถิ่น บทกวี เพลง เป็นต้น เมื่อได้โครงเรื่องเดียวกันแล้วจึงให้นักดนตรีมาร่วมทดลองเล่นเข้าด้วยกันในแต่ละฉากจนกระทั่งจบเรื่อง ซ้อมการแสดงทั้งหมดร่วมกัน ในวันที่ ๒ ของการจัดโครงการจึงได้เชิญผู้ปกครองที่จะมารับนักเรียนกลับบ้านมาเป็นผู้ชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ดังกล่าว เมื่อละครเสร็จผู้นำกิจกรรมจึงพูดคุยสรุปผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและชี้แจงเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทำการดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนต่อไป ผู้นำกิจกรรมได้แจกแบบฟอร์มให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายไปจัดตั้งกลุ่มและกรอกรายละเอียดของสมาชิกกลุ่ม โดยให้หาหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม และทีมงานฝ่ายต่างๆ ประจำกลุ่ม แล้วนำแบบฟอร์มมาส่งคืนให้ผู้นำกิจกรรมในกระบวนการครั้งต่อไป ระหว่างนั้นผู้นำกิจกรรมได้แจกแบบสอบถามให้กับผู้ชมเพื่อสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น หลังจากได้ชมละครดังกล่าว

ผลสรุปของการจัดกระบวนการ :

จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและทีมผู้ช่วยจัดกิจกรรมในโครงการทุกคนสามารถสรุปได้ว่าผลงานภาพรวมของโครงการเป็นไปด้วยดี นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือกับการจัดกระบวนการดีมาก ทุกคนตั้งใจทำกิจกรรมร่วมกันและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ประถมศึกษาปีที่ ๖ ของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) ได้ฝึกปฏิบัติการละครโดยใช้เทคนิคทางด้านการละครจริง โดยผู้นำกิจกรรมได้ใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) ทำให้นักเรียนรู้สาเหตุของปัญหา รู้ว่าปัญหาคืออะไร รู้ว่าผลกระทบของปัญหามีอะไรบ้าง และรู้ว่ามีวิธีแก้ไขปัญหายังไงบ้าง จากการร่วมกันคิดผ่านกระบวนการละครนักเรียนสามารถเชื่อมโยงตนเองกับชุมชนได้ เล็งเห็นความสัมพันธ์ของตนเองและปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกันของทุกคนและทุกหน่วยงาน ผู้นำกิจกรรมได้ให้มีการสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป โดยการชี้แจงหลักการและวัตถุประสงค์ของกลุ่มแก่นักเรียน นักเรียนมีความตั้งใจจะจัดตั้งกลุ่มขึ้นและสามารถนำกลับไปรวมกลุ่มสมาชิกกันเองได้

สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

กิจกรรมบางช่วงต้องใช้ระยะเวลาานาน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากคือ ๘๑ คน การจัดกระบวนการเชิงปฏิบัติจึงต้องใช้เวลาเยอะ ทำให้นักเรียนบางส่วนต้องรอนาน เสียสมาธิ และเนื่องจากกลุ่มนักเรียนเป็นนักเรียนต่างช่วงชั้นกัน ทำให้การทำงานบางช่วงต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจกัน นานกว่านักเรียนรุ่นเดียวกัน ส่งผลให้มีเวลาในการพักระหว่างกิจกรรมน้อย นักเรียนจึงเหนื่อยจากการคิดและปฏิบัติเป็นเวลานานๆ แต่ผลงานทางด้านการละครก็ยิ่งออกมาค่อนข้างดี

ภาพประกอบกระบวนการครั้งที่ ๔-๕ :

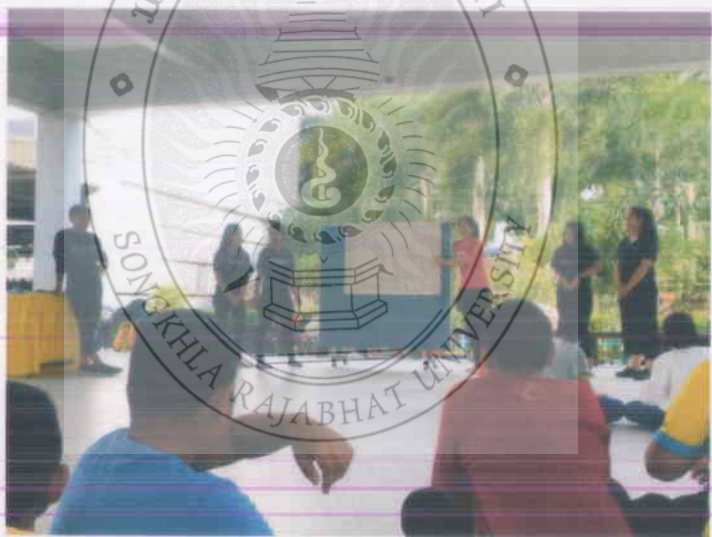
ภาพที่ ๔.๒๖ การลงทะเบียนโครงการฯ

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๒๗ กิจกรรม ๑ ท่า ๑ เสียง

ที่มา : ทิววรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๒๘ ผู้นำกิจกรรมอธิบายเจตย์การทำภาพนิ่งที่ละภาพ

ที่มา : สิทธิเดช ศรีนวล

ภาพที่ ๔.๒๙ ผู้นำกิจกรรมอธิบายโดยการทำภาพนิ่งที่ละภาพ
ที่มา : สิทธิเดช ศรีนวล

ภาพที่ ๔.๓๐ ตัวอย่างภาพนิ่งจากผู้จัดกิจกรรม
ที่มา : สิทธิเดช ศรีนวล

ภาพที่ ๔.๓๑ ตัวอย่างภาพหนึ่งปัญหาจากไขเลือดออก

ที่มา : ศฉาตา สมพงษ์

ภาพที่ ๔.๓๒ ตัวอย่างภาพหนึ่งสาเหตุของปัญหา

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๓๓ ตัวอย่างภาพนิ่งผลกระทบของปัญหา

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๓๔ ตัวอย่างภาพนิ่งวิธีการแก้ไขปัญหา

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

ภาพที่ ๔.๓๕ การใส่เทคนิคโรงเรียนปลงให้ตัวละครยุ่งสาย

ที่มา : ศาตาตา สมพงษ์

ภาพที่ ๔.๓๖ การใส่เทคนิคต่างๆ ในเรื่อง

ที่มา : ศาตาตา สมพงษ์

ภาพที่ ๔.๓๗ การออกแบบดนตรีและการซ้อมดนตรีที่ใช้ในเรื่อง
ที่มา : ตาตา สมพงษ์

ภาพที่ ๔.๓๘ การออกแบบดนตรีและการซ้อมดนตรีที่ใช้ในเรื่อง
ที่มา : ตาตา สมพงษ์

ภาพที่ ๔.๓๙ การออกแบบร่วมกันระหว่างการเล่นไหวของยูงลายและดนตรี

ที่มา : ตลิตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๔๐ ร้อยเรียงภาพนิ่งให้เป็นภาพเคลื่อนไหวและใส่ดนตรีประกอบ

ที่มา : ตลิตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๔๑ ร้อยเรียงภาพนิ่งให้เป็นภาพเคลื่อนไหวและใส่ดนตรีประกอบ

ที่มา : ตถาดดา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๔๒ ซ้อมการแสดงละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์

ที่มา : สมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

ภาพที่ ๔.๔๓ จัดแสดงละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ให้ผู้ปกครองชม

ที่มา : ตาตา สมพงษ์

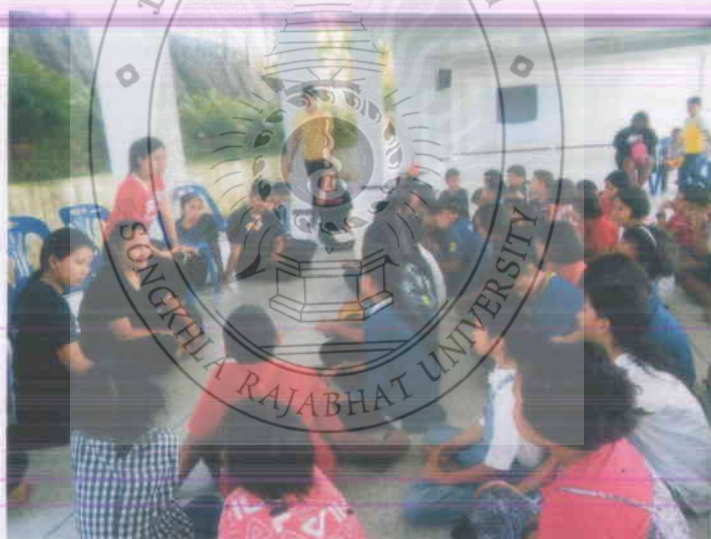
ภาพที่ ๔.๔๔ จัดแสดงละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ให้ผู้ปกครองชม

ที่มา : ตาตา สมพงษ์

ภาพที่ ๔.๔๕ จัดแสดงละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ให้ผู้ปกครองชม

ที่มา : ตฤตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๔๖ คุยสรุปการเรียนรู้และผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับละครที่ได้ชม

ที่มา : สมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

ครั้งที่ ๒ ฉันทน์และวิธีการแก้ไขปัญหาไข้เลือดออกในชุมชนของฉันทน์: ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของการจัดกระบวนการ :

เพื่อประเมินผลความเข้าใจ ทักษะคติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนเองกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน และเพื่อจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป

กลุ่มเป้าหมาย :

นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๓ คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ และ ๔/๒ จำนวน ๔๘ คน รวมทั้งหมด ๘๑ คน

เนื้อหาในการจัดกระบวนการ :

ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามกลุ่มเดิมจากเมื่อรอบที่แล้ว แจกใบงานเพื่อให้โจทย์ พร้อมทั้งอธิบายโจทย์เพิ่มเติมดังนี้ ให้แต่ละกลุ่มเลือกตัวละครที่ประทับใจจากละครที่นำเสนอในโครงการฯ ให้อาจารย์ตัวละครดังกล่าวลงบนกระดาษบลุฟ และเขียนบอกการกระทำของตัวละครดังกล่าวที่เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาว่าส่งผลอย่างไรต่อชุมชน ผู้นำกิจกรรมสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์และส่วนเกี่ยวข้องของนักเรียนที่มีต่อชุมชนของตนเอง แล้วตัวนักเรียนเองมีส่วนร่วมที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนเองอย่างไรบ้าง ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนพูดสะท้อนสิ่งที่ตนเองได้รับหรือเรียนรู้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ทั้งหมด ตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งนี้ ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนกรอกเอกสารการจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้ว

ผลสรุปของการจัดกระบวนการ :

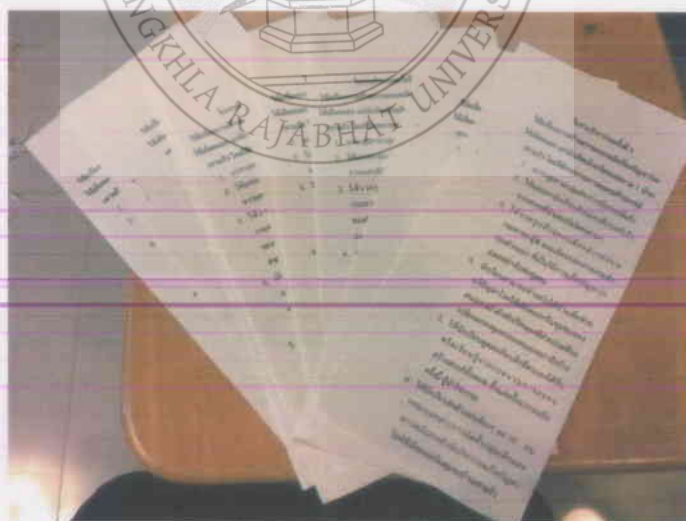
จากการพูดคุยผลสรุปของการจัดกระบวนการกับผู้ช่วยจัดกิจกรรมทุกคน ได้ผลออกมาดังนี้คือ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถตอบคำถามตามโจทย์ที่ได้รับและสื่อสารผ่านการจดบันทึกลงในกระดาษบลุฟและการนำเสนอหน้าห้องได้เป็นอย่างดี นักเรียนทุกกลุ่มมีตัวละครที่ประทับใจและบอกได้ว่าการกระทำของตัวละครใดที่เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตน นักเรียนสามารถตอบได้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเพราะเป็นสมาชิกคนหนึ่งชุมชน ชุมชนก็

คือบ้านของตนที่ต้องช่วยกันดูแล เพื่อลดปัญหาของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกลง ผู้ช่วยกิจกรรมสังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายว่าแตกต่างจากครั้งแรก ๆ คือ นักเรียนกล้าตั้งคำถามและกล้าตอบคำถามมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อทุกคนมากขึ้น นักเรียนมีความตั้งใจทำกิจกรรมทั้งสองชั้นปี ร่วมมือกันเป็นอย่างดี ซึ่งบางที่น้องชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีความตั้งใจโดยไม่ต้องให้พี่ประถมศึกษาปีที่ ๖ ต้องคอยกระตุ้นเหมือนเช่นครั้งแรกๆ ของการจัดกิจกรรม นักเรียนสามารถเข้าใจกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น คือการช่วยกันระดมความคิดและช่วยกันนำเสนอหน้าห้อง

สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

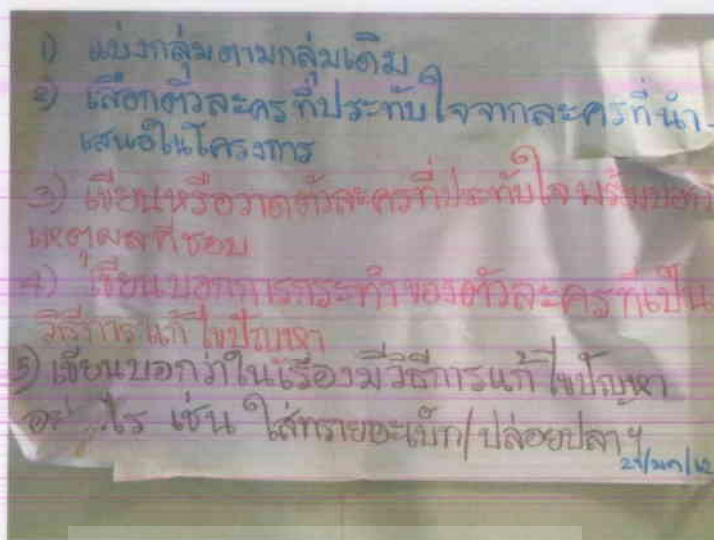
การจัดกระบวนการในครั้งนี้ใช้พื้นที่ด้านล่างอาคาร ซึ่งเป็นพื้นที่เปิดทำให้นักเรียนเสียสมาธิบ้าง เพราะมีผู้ปกครองที่มารับนักเรียนชั้นอนุบาลเดินผ่านไปผ่านมา และมีนักเรียนชั้นอื่นๆ วิ่งเล่นไปมาตรงบริเวณดังกล่าว แต่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเองก็ยังมีสมาธิมากพอที่จะอยู่ร่วมกิจกรรมจนจบ หากใช้พื้นที่ในห้องพระพุทธรูปด้านบนอาคารคงทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีสมาธิในการนำเสนอผลงานดีขึ้น

ภาพประกอบกระบวนการครั้งที่ ๖ :

ภาพที่ ๔.๔๗ ใบงานครั้งที่ ๖

ที่มา : ตถาตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๔๘ โจทย์ที่ใช้ในกระบวนการ

ที่มา : ตาตา สมพงษ์

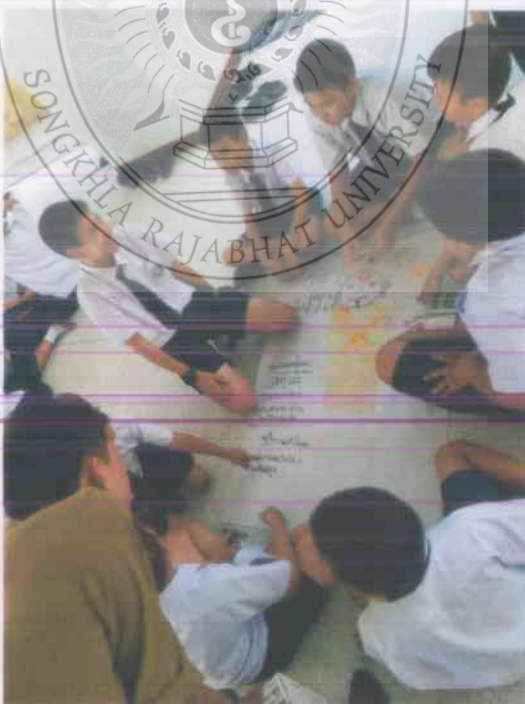
ภาพที่ ๔.๔๙ ผู้นำกิจกรรมอธิบายโจทย์

ที่มา : ทิพวรรณ สดศรี

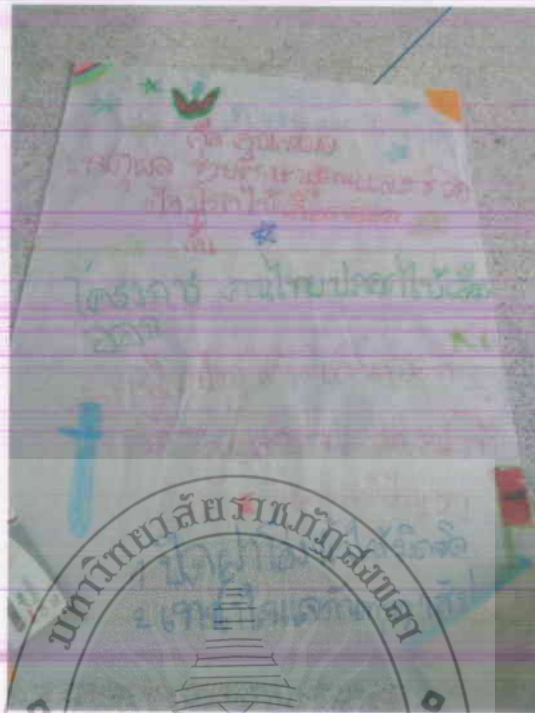
ภาพที่ ๔.๕๐ กิจกรรมกลุ่ม

ที่มา : ตถาตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๕๑ กิจกรรมกลุ่ม

ที่มา : ตถาตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๕๓ การนำเสนอผลการเรียนรู้หน้าห้องของนักเรียน

ที่มา : ตตาตา สมพงศ์

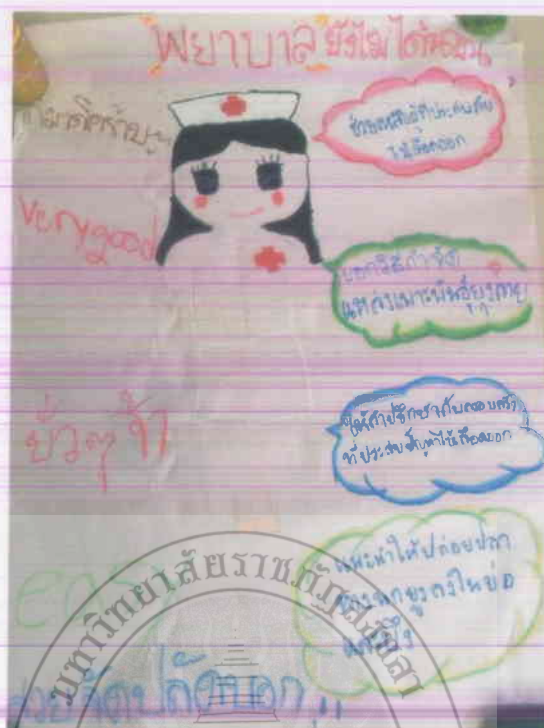
ภาพที่ ๔.๕๔ การนำเสนอผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ที่มา : ตลตา สมพงศ์

ภาพที่ ๔.๕๕ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ที่มา : ตลตา สมพงศ์

ภาพที่ ๕๕๖ ผลงานการเรียนรู้ของนักเรียน

ที่มา : ตลิตา สมพงษ์

ครั้งที่ ๗ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๒:
ระยะเวลา ๑ วัน (๗ ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ของการจัดกระบวนการ :

๑. เพื่อนำเสนอผลงานทางด้านศิลปการละครออกสู่สาธารณชน
๒. เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน
๓. เพื่อประเมินทัศนคติผู้ชมเกี่ยวกับการเชื่อมโยงตนเองกับปัญหาในชุมชนของตน

กลุ่มเป้าหมาย :

นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓๐๐ คน

เนื้อหาในการจัดกระบวนการ :

การจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๒ มีกำหนดการ ดังนี้

กำหนดการ

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๒

วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒

ณ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จังหวัดสงขลา

วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒

เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน

เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น. ฝึกปฏิบัติการในหัวข้อการนำเสนอผลงานทางด้านศิลปะการละครออกสู่ชุมชนหรือพื้นที่ สาธารณะ

โดย วิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๐.๐๐-๑๐.๑๕ น. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

เวลา ๑๐.๑๕-๑๒.๐๐ น. ฝึกปฏิบัติการในหัวข้อการนำเสนอผลงานทางด้านศิลปะการละครออกสู่ชุมชนหรือพื้นที่ สาธารณะ (ต่อ)

โดย วิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น. ฝึกปฏิบัติการในหัวข้อ การนำเสนอผลงานทางด้านศิลปะการละครออกสู่ชุมชนหรือพื้นที่สาธารณะ (ต่อ)

โดย วิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

เวลา ๑๕.๐๐-๑๕.๑๕ น. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

เวลา ๑๕.๑๕-๑๖.๐๐ น. ฝึกปฏิบัติการในหัวข้อการนำเสนอผลงานทางด้านศิลปะการละครออกสู่ชุมชนหรือพื้นที่ สาธารณะ (ต่อ)

โดย วิทยากร นายสมบัติ แก้วเนื้ออ่อน

รายละเอียดของกระบวนการโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๒ มีดังนี้ ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนซ้อมการแสดงที่ได้จากการจัดโครงการครั้งที่ ๑ เพื่อพัฒนาเรื่องและเทคนิคในการนำเสนอรูปแบบละครเวที โดยมีผู้วิจัย วิทยากร

และทีมผู้ช่วยจัดกิจกรรมเป็นผู้ช่วยดูรายละเอียดของการนำเสนอที่สมจริงมากยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำเสนอเป็นละครเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วให้แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓๐๐ คน ได้ชม ซึ่งหลังจากการแสดงได้จบลง ผู้นำกิจกรรมและครูในโรงเรียนช่วยกันตั้งคำถามกับนักเรียนที่ได้ชมละครถึงความเข้าใจในเรื่อง ตัวละคร ประเด็นที่ละครต้องการนำเสนอและสิ่งที่นักเรียนเห็นจากการแก้ปัญหาของตัวละครในเรื่องเพื่อเชื่อมโยงตนเองกับละคร

ผลสรุปของการจัดกระบวนการ :

จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้ช่วยจัดกิจกรรมและครูผู้สังเกตการณ์พบว่า นักเรียนที่ได้ชมการแสดงละครทุกคนมีความสนใจในเนื้อหาของละคร ซึ่งมีเพื่อนนักเรียนเป็นผู้แสดงและคิดออกแบบเรื่องเอง นักเรียนที่ได้ชมสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในละครที่จัดแสดงได้ทั้งหมด คือ ๑) ละครเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ๒) ในเรื่องเกิดปัญหาอะไรขึ้นบ้าง ๓) มีตัวละครไหนช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ในเรื่องบ้าง/ แก้ปัญหานั้นอย่างไร แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือในการตอบคำถามและความตั้งใจดูละครในช่วงระยะเวลา ๘.๔๘ นาที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน ๓๐๐ คนเป็นอย่างดี

สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข : ไม่มี

ภาพประกอบกระบวนการครั้งที่ ๗ :

ภาพที่ ๔.๕๗ การจัดแสดงละคร

ที่มา : ปิ่นลดา สิริภูวดล

ภาพที่ ๔.๕๘ การจัดแสดงละคร

ที่มา : ปิ่นลดา สิริภูวดล

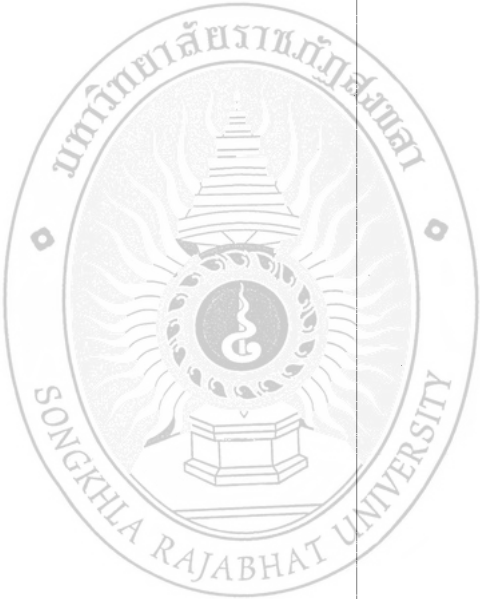

ภาพที่ ๔.๕๙ การพูดคุยเพื่อจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชน

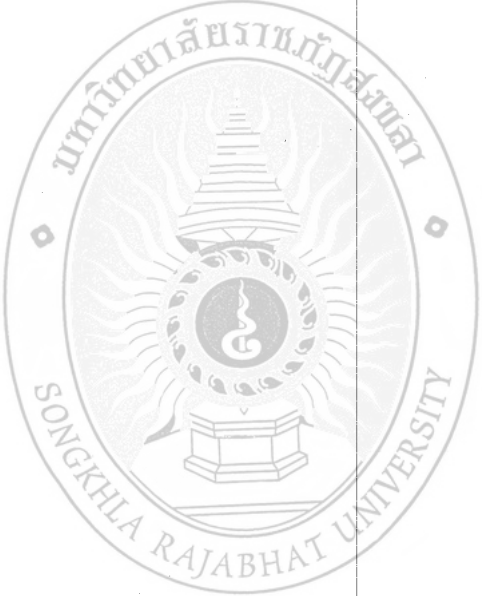
ที่มา : ปิ่นลดา สิริภูวดล

ตารางที่ ๔.๒ ผลการจัดกิจกรรมและการเปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
<p>๑. ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคย/ เพื่อประเมินความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและอาการของผู้ป่วยให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย</p>	<p>นักเรียนทั้งหมดให้ความร่วมมือในการจัดกระบวนการเป็นอย่างดี สามารถตอบคำถามได้ทั้ง ๓ ข้อ ซึ่งได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุประมาณ ๗-๙ ปี นักเรียนส่วนใหญ่ถ่ายทอดข้อมูลเรื่องอาการของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกผ่านงานศิลปะได้ละเอียดดี แสดงให้เห็นว่านักเรียนตั้งใจฟังและเข้าใจในเนื้อหาของการจัดกระบวนการในครั้งนี้ แต่มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียกกรรมการและการไม่มีข้อตกลงร่วมกันทำให้เรียกกรรมการเพื่อฟังโจทย์ในการทำกิจกรรมได้ยากและต้องใช้เวลาานานกว่าจะเข้าใจโจทย์ตรงกัน</p>	<p>๑. การจัดกิจกรรมในรูปแบบที่ไม่มีเครื่องให้สัญญาณทำให้ผู้จัดกิจกรรมเรียกกรรมการนักเรียนได้ยาก ๒. การเริ่มจัดกิจกรรมโดยไม่ได้ทำข้อตกลงร่วมกันก่อน ทำให้นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันตั้งแต่ต้นและไม่มีข้อตกลงที่เข้าใจตรงกันในการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด</p>
<p>๒. วงจรชีวิตยุงลาย/ เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เข้าใจวงจรชีวิตยุงลาย</p>	<p>นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมช่วงแรกดี แต่ในกิจกรรมถัดมานักเรียนไม่ค่อยเข้าใจโจทย์ คือกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนไม่ค่อยเข้าใจโจทย์ที่ผู้นำกิจกรรมให้ทำ เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากและตัวกิจกรรมนี้ต้องใช้สมาธิและความเจ็บในการทำกิจกรรม ทำให้มีความล่าช้าเพราะต้องบอกโจทย์หลายรอบกว่านักเรียนจะปฏิบัติตามได้ ในกิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบหัวขงในระยะต่างๆ มาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจในวงจรชีวิตของยุงลาย ทำให้นักเรียนเข้าใจวงจรชีวิตยุงลายอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น</p>	<p>๑. การนำระฆังมาใช้เป็นเครื่องมือให้สัญญาณยังไม่ค่อยได้ผล เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมาก เสียงระฆังดังไม่พอทำให้นักเรียนเข้าใจโจทย์ได้ไม่ชัดเจน ๒. รูปแบบกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิ ไม่เหมาะที่จะจัดกับกลุ่มเป้าหมายซึ่ง</p>

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
		<p>เป็นนักเรียนวัย ๑๐-๑๒ ปี ที่มีจำนวนมาก</p> <p>๓. รูปแบบกิจกรรมบทบาทสมมุติ ที่สร้างบุคลิกตัวละครให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น การทำหัตถ์ในระยะเวลาต่างๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจและเห็นภาพในเนื้อหาจริงชีวิตยุงลายได้ง่ายขึ้น</p> <p>๔. กิจกรรมช่วงสะท้อนผลการเรียนรู้ควรเป็นรูปแบบอื่นที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนวัยนี้ เช่น การถาม-ตอบ เป็นต้น</p> <p>๕. รูปแบบของการแบ่งกลุ่มนักเรียนควรมีทั้งนักเรียนที่โตกว่าและเล็กกว่าคละกัน จะได้มีพี่ที่ทำหน้าที่ดูแลน้องๆ ในกลุ่มได้</p> <p>๖. ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ควรมีพี่</p>

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
		<p>เลี้ยงประจำกลุ่มทุกกลุ่มเพื่อให้คำปรึกษาโดยตรง จะทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามโจทย์ของแต่ละกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น</p> <p>๗. การอธิบายโจทย์ในแต่ละกิจกรรมควรมีทั้งรูปแบบของการพูดอธิบายและรูปแบบของใบงานที่แจกให้กับกลุ่มนักเรียนทุกกลุ่มเพื่อการสื่อสารที่ชัดเจนและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น</p>
<p>๓. ความสัมพันธ์ของฉันทกับชุมชน/ เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับที่มาของปัญหาในชุมชนเรื่อง</p>	<p>นักเรียนสามารถทำตามโจทย์ได้ดีขึ้นเนื่องจากมีใบงานที่แจกนักเรียนแต่ละกลุ่ม และมีพี่เลี้ยงประจำกลุ่มทุกกลุ่ม การทำกิจกรรมจึงเป็นไปตามกำหนดการมากขึ้น การทำภาพนิ่งสถานที่ที่เป็นไปด้วยดี ในขณะที่เป็นนักแสดงนักเรียนสามารถถ่ายทอดภาพนิ่งที่เป็นสถานที่ในชุมชนผ่านการใช้ร่างกายได้อย่างไม่มีการเขินอาย และในขณะที่เป็นผู้ชม นักเรียนก็ให้ความร่วมมือในการ</p>	<p>๑. รูปแบบในการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติและการสร้างสถานการณ์จำลองซึ่งเป็นสถานที่ในชุมชนของพวกเขาเอง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจ เชื่อมโยงตนเองกับภาพ</p>

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
โรคไข้เลือดออกได้	<p>ช่วยกันทายว่าสถานที่ของกลุ่มอื่นๆ คือสถานที่ใดในชุมชนของเขาและมีลูกน้ำยุงลายอยู่ตรงไหนของภาพสถานที่นั้นๆ</p> 	<p>สถานที่ดังกล่าวได้ง่ายขึ้น จนสามารถเข้าใจถึงปัญหาและที่มาของปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองได้</p> <p>๒. รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการมองเห็นปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยให้ทายว่าสถานที่ของกลุ่มอื่นๆ คือที่ใดและมีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตรงไหน ทำให้นักเรียนมองเห็นปัญหาอย่างมีส่วนร่วมและสนุกที่จะมองหาสาเหตุของปัญหาดังกล่าว</p>
๔-๕. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๑ วัตถุประสงค์โครงการ ดังนี้คือ	<p>นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือกับการจัดกระบวนการอย่างดี นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการสร้างสรรค์ละคร โดยใช้เครื่องมือจากละครเพื่อการเปลี่ยนแปลง คือกระบวนการ ๕ ภาพ ดังนี้ ภาพที่ ๑ สาเหตุของปัญหา ภาพที่ ๒ ปัญหา ภาพที่ ๓ ผลกระทบของปัญหา ภาพที่ ๔ วิธีการแก้ไขปัญหา และภาพที่ ๕ ภาพ</p>	<p>๑. รูปแบบกิจกรรมเชิงปฏิบัติมีความเหมาะสมกับสถานที่ซึ่งเป็นที่เปิดโล่ง เหมาะกับการทำแบบฝึกหัดต่างๆ ทางด้านการแสดง</p>

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
<p>๑. เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์</p> <p>๒. เพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป</p> <p>๓. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔</p>	<p>ฝันที่สามารถเป็นจริงได้ ทำให้นักเรียนรู้ว่าปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองคืออะไร สาเหตุของปัญหามาจากไหน ผลกระทบของปัญหาคืออะไรบ้าง มีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร และสุดท้ายจะมีภาพฝันที่สามารถเป็นจริงได้คืออะไร ทำให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์เพื่อหาทางออกร่วมเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว กิจกรรมบางช่วงใช้เวลานาน เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนมาก</p>	<p>๒. การจัดกระบวนการ ๕ ภาพ โดยให้นักเรียนทำไปทีละขั้นตอนอย่างช้าๆ ก่อน ได้ผลออกมาชัดเจนและดี เช่น การให้ทำเป็นภาพหนึ่งที่ละภาพก่อน เพราะนักเรียนได้เห็นภาพที่ชัดเจนของเรื่องราวก่อนที่จะนำมาร้อยเรียงเป็นภาพเคลื่อนไหวและใส่เทคนิคต่างๆ ในภายหลัง</p> <p>๓. รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบควบคู่กันไป ทั้งการสร้างเรื่องและการสร้างดนตรี โดยมีผู้ประสานงานระหว่างทั้งสองฝ่าย ทำให้งานดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็วและมีข้อเข้าใจตรงกัน</p>

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
และ ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) ฝึกปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้เทคนิคทางด้านการละคร		
๖. ฉันทน์และวิธีการแก้ไขปัญหาใช้เลือดออกในชุมชนของฉันทน์/เพื่อประเมินผลความเข้าใจ ทักษะคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนเองกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนและเพื่อจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหาระยะยาวในชุมชนสืบเนื่องไป	นักเรียนสามารถตอบคำถามตามโจทย์ที่ได้รับและสื่อสารผ่านการจดบันทึกลงในกระดาษใบปลิวได้ และมีการนำเสนอถึงผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นักเรียนทุกคนมีตัวละครที่ประทับใจจากละครที่ร่วมกันสร้างสรรค์ในโครงการ ทุกคนสามารถบอกได้ว่าตัวละครใดมีการกระทำอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหอะไรในเรื่อง และทุกคนสามารถตอบได้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเพราะเป็นสมาชิกคนหนึ่งในชุมชน และชุมชนก็คือบ้านที่ต้องช่วยกันดูแล นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนชั้น ป.๔ ที่ไม่ต้องให้รุ่นพี่ ป.๖ คอยกระตุ้นให้ตอบเหมือนช่วงแรกๆ ที่จัดกิจกรรม นักเรียนเข้าใจการทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น คือการช่วยกันระดมความคิดเห็นและช่วยกันนำเสนอหน้าห้อง	๑. รูปแบบของกิจกรรมในการนำเสนอความคิดเห็นหน้าห้อง ทำให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมมากขึ้น เนื่องจากได้แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองออกมา ไม่ว่าจะเป็นด้านวิธีการนำเสนอ เช่น การร้องเพลงแร็ป หรือการแบ่งกันพูดทีละคน ด้านความคิด ทักษะคิด และด้านการรับฟังผู้อื่น
๗. โครงการอบรมเชิง	นักเรียนที่ได้ชมการแสดงละครทุกคนมีความสนใจในละครที่นำเสนอ ซึ่งเป็น	๑. รูปแบบในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ใช้

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
<p>ปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ และ เทคนิค การสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๒/ มีวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เพื่อนำเสนอผลงานทางด้านศิลปการละคร ออกสู่สาธารณชน ๒. เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน ๓. เพื่อประเมินทัศนคติผู้ชมเกี่ยวกับการ 	<p>ละครที่เกี่ยวกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันเองและมีประเด็นปัญหาในชุมชนของตนเอง พวกเขาสามารถเชื่อมโยงตนเองกับละครได้ สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับละครหลังจากดูละครจบ ว่าละครมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร และมองเห็นวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร</p>	<p>การจัดพื้นที่การแสดงให้เป็นเวทีรูปแบบ ๓๖๐ องศา เพื่อที่ผู้ชมจำนวน ๓๐๐ คน สามารถนั่งชมการแสดงได้รอบๆ แบบไม่บังกัน โดยให้นักเรียนที่เป็นผู้ชมนั่งเป็นวงกลมล้อมรอบพื้นที่ว่างตรงกลาง ซึ่งจัดไว้เป็นพื้นที่สำหรับจัดแสดง และนักแสดงจัดแสดงโดยหันหน้าออกสู่ผู้ชม</p> <ol style="list-style-type: none"> ๒. รูปแบบการตั้งคำถามหลังการจัดแสดงมาจากนักแสดงที่ตั้งคำถามทิ้งไว้ท้ายเรื่อง แล้วผู้นำกิจกรรมได้เข้ามาถามต่อ ทำให้ผู้ชมซึ่งเป็นเด็กนักเรียนได้มีเวลาคิดใคร่ครวญครุ่นหนึ่ง ก่อนตอบคำถามดังกล่าว ๓. การจัดกิจกรรมที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเด็กนักเรียนจำนวน

กิจกรรม/วัตถุประสงค์	ผลจากการจัดกิจกรรม	เปรียบเทียบรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้จัดกิจกรรมกับผลที่ได้รับ
เชื่อมโยงตนเอง กับปัญหาใน ชุมชนของตน		๓๐๐ คน โดยมีครูเป็นผู้นำเด็กแต่ละห้องมานั่งเป็นวงกลมที่ละช่วงของวง ทำให้จัดการได้ง่ายขึ้น

๔.๓ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) หลังจากเข้าร่วมกระบวนการละครสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้สอบถามนักเรียนผู้เข้าร่วมกระบวนการทั้งหมดหลังจากจัดแสดงละครเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก สามารถสรุปได้ว่านักเรียนทุกคนสามารถบอกได้ว่าปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองเป็นอย่างไร มีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด หรือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขปัญหาหรือไม่ ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองเป็นปัญหาที่ต้องทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จึงค้นพบที่มาและสาเหตุของปัญหาว่ามาจากอะไร เช่น การขาดการดูแลของคนในชุมชน ไม่ว่าจะที่บ้านแต่ละหลังหรือพื้นที่ที่เป็นส่วนรวม เช่น โรงเรียน วัด เป็นต้น สืบค้นไปยังผลกระทบของปัญหาว่ามีอะไรบ้าง นักเรียนสามารถตอบได้ว่าหากมีเด็กที่ป่วยเป็นไข้เลือดออกก็ต้องหยุดเรียน ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน พ่อแม่ที่ต้องไปเฝ้าไข้ที่โรงพยาบาลก็จะขาดรายได้ หรือบางรายถ้ารุนแรงจริงๆ ก็อาจถึงขั้นเสียชีวิต เมื่อทราบผลกระทบของปัญหาแล้ว จึงให้นักเรียนหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งนักเรียนสามารถตอบจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในคาบชุมนุมและโครงการเทคนิคฯ ได้ว่า ๑) ควรเทน้ำที่ขังในภาชนะต่างๆ รอบตัวบ้านทิ้งทุกๆ ๗ วันเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายมาไข่ ๒) หากมีแหล่งน้ำที่ไม่มีฝาปิดควรเลี้ยงปลาหางนกยูงหรือปลาหัวแก้วเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย ๓) หาฝาปิดโถ่ง อ่าง ถัง ในตัวบ้านให้มิดชิด เพื่อป้องกันยุงลายไปวางไข่ในแหล่งน้ำ ๔) ใส่ทรายอะเบทลงในแหล่งน้ำเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายมาไข่ ๕) ช่วยกันดูแลทั้งรอบบริเวณบ้านของเราและในที่สาธารณะในชุมชนของเราอย่างต่อเนื่อง คำตอบเหล่านี้ได้มาจากการทำกระบวนการเพื่อให้นักเรียนร่วมกันค้นหาคำตอบเพื่อตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองและปรากฏอยู่ในละครที่นักเรียนจัดแสดง ซึ่งละครดังกล่าวที่นักเรียนได้ร่วมกันคิดและสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาดังกล่าวให้นักเรียนคนอื่นๆ ในโรงเรียน ครู และผู้ปกครองได้ชมกัน

๔.๔ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของครูผู้สังเกตการณ์หลังจากชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้ประเมินความเข้าใจและทัศนคติของครูผู้สังเกตการณ์จากการใช้แบบสอบถามผู้ชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ ว่าละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ สามารถให้ความรู้ที่ถูกต้องและน่าสนใจเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก มองเห็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเอง

และสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันได้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๕ ประเด็นดังนี้

๑. ด้านความคิดเห็นและความรู้หลังจากชมละคร

๑) นักเรียนสามารถนำทักษะการแสดงมาใช้ในการเผยแพร่ และให้ความรู้เรื่องไข้เลือดออก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดึงดูดผู้ชมให้สนใจดูละครและได้รับความรู้ไปพร้อมกับความบันเทิง

๒) นักเรียนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกผ่านการแสดงละคร ทำให้ผู้ชมได้รับความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกได้ถูกต้อง

๓) นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ ละครมีความแปลกและแตกต่างจากที่เคยได้ชม

๔) นักเรียนสามารถสื่อสารและถ่ายทอดการแสดงออกมาได้ดี เข้าใจในสิ่งที่ต้องการจะสื่อกับผู้ชมในเรื่องของปัญหาไข้เลือดออกและวิธีการป้องกัน ซึ่งการแสดงละครนั้นเป็นการสื่อสารที่มีความเข้าใจง่ายและมีความน่าสนใจกับกลุ่มเป้าหมายนักเรียนได้เป็นอย่างดี

๒. ด้านความรู้หรือทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองหลังจากการชมละคร

๑) ได้ความรู้ในเรื่องของสาเหตุที่เกิดเป็นไข้เลือดออกและวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาโรคไข้เลือดออก ทำให้มีการระวังและสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยง่ายจากเรื่องใกล้ตัว ซึ่งชุมชนได้มีการป้องกันเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ละครที่ได้รับชมให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกได้เป็นอย่างมาก

๒) สามารถทำให้เราเข้าใจถึงสาเหตุของไข้เลือดออก ทำให้ชุมชนมีการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

๓) สามารถทำให้เราเข้าใจและรับทราบปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ได้รับความรู้เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อชุมชนได้อย่างถูกต้อง ทำให้ชุมชนมีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี

๔) ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกแน่นอน และคิดว่าเรายังมีกลยุทธ์หรือเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้คนหันมาสนใจหรือภัยที่เกิดจากไข้เลือดออกนั้นมีหลากหลายวิธี ไม่จำเป็นแค่การแจกเอกสารและอบรม ซึ่งบางทีคนอาจไม่ให้ความสนใจที่จะอ่านมากนัก แต่พอมานำวิธีแสดงละครทำให้คนสนใจมากขึ้นและสามารถรับความรู้และเข้าใจได้โดยง่าย

๓. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน

๑) มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนในส่วนของโรงเรียน ซึ่งมีงานอนามัยโรงเรียนที่ต้องทำงานร่วมมือกันกับทาง รพสต. ในเรื่องของสุขภาพอนามัย โรคติดต่อโรคระบาดต่างๆ เพื่อป้องกันและระงับหรือควบคุมการแพร่กระจาย

๒) มีส่วนเกี่ยวข้องเพราะเราเองก็อาศัยในชุมชน หากชุมชนเกิดปัญหาโรคไข้เลือดออกขึ้น เราก็ต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา นั้น อีกทั้งยังต้องร่วมมือกับคนในชุมชนหามาตรการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่ให้กลับมาเป็นปัญหากับชุมชน

๓) มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของโรงเรียน มีงานอนามัยต้องทำร่วมกับ รพสต. เรื่องสุขภาพอนามัยในโรงเรียน

๔) มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว รวมถึงบุคคลรอบข้าง เพื่อวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกไม่ให้แพร่กระจาย

๔. ด้านความเกี่ยวข้องของลูกหลานในชุมชนที่มีต่อการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน

๑) มีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาและป้องกัน เพื่อให้เกิดปัญหาน้อยลง ซึ่งนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยการมีข้อสงสัย มีข้อซักถามขอคำปรึกษาจากผู้ใหญ่และรู้วิธีในการปฏิบัติตนเมื่อเกิดโรคไข้เลือดออก

๒) มีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ปัญหา การแก้ปัญหาที่ดี การมีส่วนร่วมจากผู้นำชุมชน มีการเรียนรู้ที่จะป้องกันโรคไข้เลือดออก

๓) มีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ปัญหา เพราะชุมชนอยู่ร่วมกัน การแก้ปัญหาที่ดี นอกจากการมีส่วนร่วมจากผู้นำในชุมชน คนภายในชุมชนแล้วนั้น ยังต้องมีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่รับทราบถึงปัญหา มีการเรียนรู้ที่จะป้องกันเพื่อสร้างองค์ความรู้อย่าง

ยังยืนกับเด็กในชุมชน ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกได้อย่างถูกต้อง

๔) มีส่วน อย่างน้อยก็นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาพูดคุยให้กับที่บ้านถึงอันตรายที่เกิดขึ้น รวมถึงวิธีการปฏิบัติตนเมื่อเกิดโรค

๕. ด้านอื่นๆ

๑) เป็นเทคนิคและวิธีนำเสนอที่ดีมาก ทำให้คนหันมาสนใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากขึ้น ซึ่งทำให้ลดจำนวนการเกิดโรคได้

๒) เป็นการนำเสนอได้ดีมาก เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง

๓) เป็นละครที่สร้างสรรค์ มีการแทรกองค์ความรู้ต่างๆ เข้าไปในละคร

๔) เป็นสิ่งที่ดีในการนำมาเผยแพร่ ทำให้รู้และเข้าใจได้ง่าย ซึ่งเป็นเทคนิคในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

๔.๕ ผลจากการสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของผู้ชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้ประเมินความเข้าใจและทัศนคติของผู้ชมละครจากการใช้แบบสอบถามผู้ชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ ว่าละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ สามารถให้ความรู้ นักแสดงและผู้ชมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก มองเห็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองและสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันได้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. ด้านความคิดเห็นและความรู้หลังจากชมละคร

๑) เด็กๆ มีความพร้อมและสามารถสื่อความหมายได้ถึงวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออก

๒) เด็กๆ ได้ทำงานร่วมกัน ฝึกความสามัคคีและได้รับประโยชน์จากเรื่องยุ่งลาย

๓) ได้เห็นความเข้าใจของเด็กๆ เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ว่าสาเหตุเกิดจากอะไรและสามารถป้องกันได้อย่างไร

- ๔) ให้ความรู้กับเด็กได้ดี
- ๕) สนุก ได้ข้อคิดดีๆ ค่ะ
- ๖) ดีมากครับ
- ๗) ดีมาก เพราะเด็กจะได้เข้าใจมากกว่าเดิม
- ๘) ตระหนักและเข้าใจในการป้องกันโรคไข้เลือดออก
- ๙) ความรู้สึกในผู้ปกครอง ทำให้เด็กมีความคิดและรู้จักเกี่ยวกับการป้องกัน

ภัย

๑๐) หลังจากดูละครของเด็กๆ แล้ว ทุกคนทำได้ดีมากค่ะ การแสดงของเด็กๆ ให้ความรู้ได้มากค่ะ แสดงให้เห็นถึงโรคที่เกิดจากยุงลายและมีการป้องกันโรคได้อย่างชัดเจน

ค่ะ

๒. ด้านความรู้หรือทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเอง

หลังจากการชมละคร

๑) ได้ ทำให้เข้าใจได้ว่า สามารถป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ การกำจัดแหล่งน้ำที่ก่อให้เกิดยุงลาย

๒) มีประโยชน์ ได้รู้วิธีป้องกันยุง การแพร่เชื้อของยุง

๓) ได้ สามารถรู้ถึงวิธีป้องกันโรคไข้เลือดออก

๔) ให้ความรู้ได้มากค่ะ

๕) “ ” ค่ะ ตั้งแต่ต้นตอสาเหตุของการเกิดโรค

๖) ได้ความรู้มากขึ้น เพราะเข้าใจมากขึ้น

๗) วิธีการกำจัดยุง

๘) ให้ค่ะ

๙) ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกได้ดีขึ้น

๓. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน

๑) ได้ สามารถไปช่วยแนะนำเพื่อนบ้าน

๒) มีส่วนเล็กน้อย เพราะการที่เบ็ดน้ำใส่ถังโดยไม่มีฝาปิด ทำให้เกิด

ยุงลายไปไข่ได้ง่าย

๓) เกี่ยวข้อง คือ สามารถป้องกันไม่ให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงได้ ด้วยการช่วยกันไม่ให้มีน้ำขัง

- ๔) มีส่วนช่วยในการป้องกันยุง
- ๕) มีส่วนค่ะ
- ๖) ได้
- ๗) มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะที่บ้านมีน้ำ
- ๘) ควรร่วมมือและป้องกัน เช่น ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
- ๙) มีส่วนเกี่ยวข้องค่ะ เราต้องช่วยกันดูแลบริเวณบ้านไม่ให้มีน้ำขังค่ะ

๔. ด้านความเกี่ยวข้องของลูกหลานในชุมชนที่มีต่อการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน

๑) มีส่วนร่วม เมื่อเด็กๆ มีความรู้ ก็สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และพวกเขาสามารถเอาความรู้ไปบอกต่อให้คนอื่นๆ ได้รู้และช่วยกันกำจัดแหล่งที่มีน้ำขังต่อไป

๒) ได้ เด็กสามารถนำความรู้จากการแสดงละครไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๓) มี เด็กๆ สามารถอธิบายและช่วยบอกวิธีกำจัดหรือลดจำนวนยุงลายลงได้

- ๔) มีค่ะ ทำความสะอาดถึงน้ำใช้บ่อยๆ ค่ะ
- ๕) ช่วยได้ เป็นกระบอกเสียงและปฏิบัติตนในการป้องกัน
- ๖) มีส่วน เพราะให้เด็กเข้าใจที่มาของยุง
- ๗) ช่วยกำจัดลูกน้ำ
- ๘) มีส่วนค่ะ
- ๙) สามารถช่วยแก้ปัญหาในชุมชนได้ดีขึ้น เพราะมีความรู้ เข้าใจมากขึ้น

๕. ด้านอื่นๆ

๑) ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ให้ความรู้กับเด็กๆ บ่อยๆ เพื่อให้เด็กๆ ได้เข้าใจและมีความรู้เพิ่มขึ้น

๒) การแสดงละครดีมากค่ะ สื่อความหมายได้ดีและคิดว่าเด็กๆ ได้ความรู้และสนุกกับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ

- ๓) ให้มีการอบรมบ่อยๆ
- ๔) ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การทำกิจกรรมในระดับอื่นๆ

ต่อไป

๔.๖ สรุปบท

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้ว โดยได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วจากการให้ข้อมูลของสถานีอนามัยประจำตำบลเขารูปช้าง (สาขา ๒ บ้านเขาแก้ว) ย้อนหลังเป็นระยะเวลา ๓ ปี และได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรในชุมชนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเอง จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ จำนวน ๘๑ คน เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออกและสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ โดยได้นำกระบวนการดังกล่าวมาทดลองใช้จริงในคาบเรียนวิชาชุมนุม ซึ่งตรงกับทุกวันอังคาร เวลา ๑๔.๓๐-๑๕.๓๐ น. จำนวน ๕ ครั้ง และจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างละครละคร ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ จำนวน ๒ ครั้ง กระบวนการละครสร้างสรรค์ในแต่ละครั้งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในแต่ละครั้ง เช่น กระบวนการครั้งที่ ๒ คือวงจรชีวิตยุ่งลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจวงจรชีวิตยุ่งลาย ตัวกิจกรรมคือการให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสวมหัวยุ่งลายในระยะต่างๆ และแสดงบทบาทสมมุติ เป็นต้น ในระหว่างที่ผู้วิจัยลงพื้นที่จัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ ถึงผลที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกระบวนการละครสร้างสรรค์ สอบถามครูผู้สังเกตการณ์ถึงความเข้าใจและทัศนคติหลังจากชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ และสอบถามความเข้าใจและทัศนคติของผู้ชมละครหลังจากชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์

ผลจากการสอบถามนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำให้ทราบว่า ปัญหาโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน และมีสาเหตุมาจากการขาดการดูแลของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในครัวเรือนหรือในสถานที่ๆ เป็นที่ส่วนรวม นักเรียนยังได้สืบค้นไปยังผลกระทบของปัญหา สามารถตอบได้ว่า หากมีเด็กที่ป่วยเป็นไข้เลือดออกก็ต้องหยุดเรียน ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน พ่อแม่ที่ต้องไปเฝ้าไข้ที่โรงพยาบาลก็จะขาดรายได้ หรือบางรายถ้ารุนแรงจริงๆ ก็อาจถึงขั้นเสียชีวิต เมื่อทราบผลกระทบของ

ปัญหา จึงสามารถหาวิธีแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองได้ ซึ่งนักเรียนสามารถบอกวิธีแก้ไขปัญหาคำนี้ได้ดังนี้ ๑) ควรเหน็บที่ขังในพาชนะต่างๆ รอบตัวบ้านทิ้งทุกๆ ๗ วันเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายมาไข่ ๒) หากมีแหล่งน้ำที่ไม่มีฝาปิดควรเลี้ยงปลาหางนกยูงหรือปลาหัวแก้วเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย ๓) หาฝาปิดโถ่ง อ่าง ถัง ในตัวบ้านให้มิดชิด เพื่อป้องกันยุงลายไปวางไข่ในแหล่งน้ำ ๔) ใส่ทรายอะเบทลงในแหล่งน้ำเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายมาไข่ ๕) ช่วยกันดูแลทั้งรอบบริเวณบ้านของเรา และในที่สาธารณะในชุมชนของเราอย่างต่อเนื่อง คำตอบเหล่านี้ได้มาจากการทำกระบวนการละครสร้างสรรค์ ให้นักเรียนร่วมกันค้นหาคำตอบเพื่อตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองและคำตอบเหล่านี้ปรากฏอยู่ในละครที่นักเรียนจัดแสดง ซึ่งละครดังกล่าวนี้นักเรียนได้ร่วมกันคิดและสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาดังกล่าวให้นักเรียนคนอื่นๆ ในโรงเรียน ครู และผู้ปกครองได้ชมกัน

ผลจากการสอบถามครูผู้สังเกตการณ์ถึงความเข้าใจและทัศนคติหลังจากชมละครทำให้ทราบว่า ครูเล็งเห็นว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้เกี่ยวกับไข้เลือดออก มีความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมกันแก้ไขปัญหาไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองผ่านกระบวนการละครสร้างสรรค์ ละครที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้สร้างสรรค์และจัดแสดงขึ้นสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้สาเหตุ ผลกระทบ และวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้อย่างเป็นรูปธรรม มีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สามารถทำงานเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรทำงานแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชนและ รพสต. ประจำชุมชนต่อไป

ผลจากการสอบถามผู้ชมละครถึงความเข้าใจและทัศนคติหลังชมละคร ทำให้ทราบว่าผู้ชมเล็งเห็นว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกได้อย่างดี นักเรียนมีความตระหนักในปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและเข้าใจวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างชัดเจน ผู้ชมละครเองเข้าใจวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพื่อแก้ปัญหาของโรคตั้งแต่ต้นตอของปัญหา ผู้ชมเล็งเห็นความสัมพันธ์ของตนเองกับชุมชน ซึ่งมีส่วนในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออก เช่นการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เป็นต้น และผู้ชมเห็นว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนักเรียนสามารถเป็นกระบอกเสียงเพื่อให้ความรู้แก่คนอื่นๆ ในชุมชนได้อีกด้วย

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ เป็นการศึกษาและออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้ว ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) และเพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในการทำงานทางด้านการแก้ปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไปในภายภาคหน้า โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชนเป็นระยะเวลาย้อนหลัง ๓ ปี ซึ่งได้ข้อมูลทางด้านสถิติของผู้ป่วยและอัตราการป่วยของคนในชุมชนบ้านเขาแก้ว จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในสถานีอนามัยประจำตำบลเขารูปช้าง (สาขา ๒ บ้านเขาแก้ว) และสอบถามประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้วเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องโรคไข้เลือดออก แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์ที่นำมาทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ครั้ง คือ การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ในชั้นเรียนตามวัตถุประสงค์ของกระบวนการในแต่ละครั้ง จำนวน ๕ ครั้ง และการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างสรรค์ละคร ครั้งที่ ๑ และ ๒ จำนวน ๒ ครั้ง ซึ่งมีรายละเอียดในการใช้เครื่องมือการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลและรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละครั้ง ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์และการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วและจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ ตามกลุ่มประชากร จำนวน ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มประชากรที่ ๑ เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขาแก้ว) จำนวน ๔ คน

กลุ่มประชากรที่ ๒ ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา จำนวน ๙ คน

กลุ่มประชากรที่ ๓ ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓ คน

กลุ่มประชากรที่ ๔ ผู้ชมการแสดงละคร จำนวนประมาณ ๓๒๐ คน

กลุ่มเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๘๑ คน

ผลการสอบถามเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขาแก้ว) ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าทำให้ทราบว่าโรคไข้เลือดออกเป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งของอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งติดต่อโดยยุงลายเป็นพาหะนำโรค จากรายงานระบาดวิทยาของเครือข่ายสุขภาพโรงพยาบาลสงขลา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (๑ ม.ค.-๒๙ ม.ค. พ.ศ. ๒๕๕๙) พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน ๗๙๖ ราย อัตราป่วยเท่ากับ ๔๖๑.๙๖ ต่อแสนประชากร พบกระจายอยู่ทุกตำบล ตำบลที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ตำบลพะวง ตำบลเขารูปช้าง ตำบลบ่อยาง ตำบลทุ่งหวัง ตำบลเกาะยอ และตำบลเกาะแก้ว ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ ๔๘๕.๙๙, ๔๓๑.๖๐, ๔๒๒.๘๘, ๒๒๑.๐๖, ๑๕๔.๗๗ และ ๒๐๑.๓๗ ต่อแสนประชากร ตามลำดับ และพบว่าสัดส่วนที่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายมากที่สุด คือ วัดและโรงเรียน ร้อยละ ๔๕ รองลงมาคือน้ำในเรือ ที่อยู่อาศัย ร้อยละ ๔๐ และหน่วยงานราชการ สถานประกอบการและอื่นๆ อีกร้อยละ ๑๕ ประกอบกับโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีอนามัยเขารูปช้าง สาขา ๒ (เขาแก้ว) มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกทุกๆปี ปียามากรณ์ กลิ่นนารี (๒๕๖๒, ๓ มกราคม). ข้าราชการสถานีอนามัยตำบลเขารูปช้าง สาขา ๒ (เขาแก้ว) [บทสัมภาษณ์].

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์เพื่อนำมาใช้จัดกิจกรรมในห้องเรียนเพื่อให้ความรู้ และสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบไป ซึ่งกระบวนการละครสร้างสรรค์ที่นำมาใช้จัดกิจกรรมกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีหลักๆ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคย/ เพื่อประเมินความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและอาการของผู้ป่วยให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

รายละเอียดของกิจกรรมคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก โดยผู้นำกิจกรรมได้เปิดสื่อละครที่สร้างสรรค์ขึ้นเอง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกให้นักเรียนได้ดู แล้วตั้งคำถามก่อนดำเนินกิจกรรมถัดไปจำนวน ๓ ข้อ ดังนี้

๑) นักเรียน รู้จักไข้เลือดออกไหม

- ๒) นักเรียนเคยรู้จักใครที่เป็นไข้เลือดออกไหม หากเคย คนๆ นั้น เป็นใคร มีความสัมพันธ์กับเราอย่างไร ตอนที่เขาเป็นผู้ป่วยมีอายุเท่าไร และอาการป่วยของเขาร้ายแรงแค่ไหน
- ๓) นักเรียนคิดว่าโรคไข้เลือดออกน่ากลัวไหม ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

หลังจากนักเรียนได้ช่วยกันตอบคำถามแล้ว ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนจับกลุ่มๆ ละ ๗-๘ คน หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มวาดและเขียนรูปผู้ป่วยที่เป็นโรคไข้เลือดออกกว่ามีอาการอย่างไรบ้าง โดยให้วาดและเขียนตามความเข้าใจของนักเรียนเอง หลังจากวาดและเขียนอาการของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเสร็จแล้ว จึงให้นักเรียนเดินดูภาพวาดของกลุ่มอื่นๆ ตามพื้นที่ห้อง เมื่อเสร็จแล้วให้กลับมา นั่งที่เดิม ผู้นำกิจกรรมพูดคุยสรุปกิจกรรมในวันนี้

ครั้งที่ ๒ วงจรชีวิตยุงลาย/ เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจวงจรชีวิตยุงลาย

รายละเอียดของกิจกรรมคือ ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนเล่นเกม “วิวัฒนาการของยุง” หลังจากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยตามกลุ่มเดิมเมื่อครั้งที่แล้ว ผู้นำกิจกรรมอธิบายเกี่ยวกับวงจรชีวิตของยุงลายในระยะต่างๆ ตามภาพที่ได้ออกแบบมา แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นยุงลายในระยะต่างๆ คือ ๑. ระยะไข่ ๒. ระยะตัวอ่อนหรือลูกน้ำ ๓. ระยะตัวโม่ง ๔. ระยะตัวยุง โดยให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันสวมหัวยุงลายให้เพื่อน เมื่อเสร็จแล้วให้ตัวแทนกลุ่มค้ำทำนึ่งที่เพื่อนปั้นทำยุงไว้ โดยให้ยุงลายแต่ละตัวคิดว่าจะสื่อสารในฐานะที่ตนเองเป็นยุงลายในระยะนั้นๆ ว่าอะไร แล้วให้กลุ่มอื่นๆ เดินดูยุงลายแต่ละตัวจนครบทุกกลุ่ม หลังจากนั้นให้นักเรียนสะท้อนในวงใหญ่ถึงสิ่งที่ประทับใจจากกระบวนการในวันนี้

ครั้งที่ ๓ ความสัมพันธ์ของฉันทกับชุมชน/ เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับที่มาของปัญหาในชุมชนเรื่องโรคไข้เลือดออกได้

รายละเอียดของการจัดกิจกรรมคือ ผู้นำกิจกรรมใช้ร่างกายแสดงตัวอย่างภาพนิ่งสถานที่ให้ดู ๑ ภาพ แล้วให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๗-๘ คน จำนวน ๑๐ กลุ่ม เพื่อจับฉลากสถานที่ ๆ สามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชนของตนเองได้ ซึ่งในภาพนิ่งดังกล่าวจะต้องมีตัวละครและรายละเอียดดังต่อไปนี้ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ผู้นำกิจกรรมให้เวลานักเรียนกลุ่มเป้าหมายในการทำภาพนิ่งประมาณ ๑๐-๑๕ นาที แล้วให้ออกมานำเสนอหน้าห้อง โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ทายว่าสถานที่นั้นคือที่ไหนและในภาพมีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตรงไหนบ้าง

เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมในวันนี้ โดยให้พูดสะท้อนทีละกลุ่มและผู้นำกิจกรรมทำการจดบันทึกไว้

ครั้งที่ ๔-๕ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างละครละคร ครั้งที่ ๑ วัตถุประสงค์โครงการ ดังนี้คือ

๑. เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์
๒. เพื่อสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนสืบเนื่องไป
๓. เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) ฝึกปฏิบัติการละครโดยใช้เทคนิคทางด้านการละคร

รายละเอียดของกระบวนการโครงการฯ ทั้ง ๒ วัน มีดังนี้ ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเดิม ที่เคยทำงานร่วมกันในคาบชุมนุม ได้ทั้งหมด ๑๐ กลุ่มๆ ละ ๘-๙ คน ในระหว่างนี้ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มละ ๑ คน ที่จะมาเป็นนักดนตรีเพื่อเล่นดนตรีประกอบ จากนั้นผู้นำกิจกรรมให้โจทย์แต่ละกลุ่มเพื่อคิดโครงเรื่องจากประเด็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน จากการสร้างภาพนิ่งต่อเนื่องจากภาพสถานที่ ซึ่งมีทั้งหมด ๔ ภาพ คือ ภาพปัญหา ภาพสาเหตุของปัญหา ภาพผลกระทบของปัญหา และภาพวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งรายละเอียดของกระบวนการมีดังนี้

๑. ให้นักเรียนไปเพิ่มตัวละครยูงลายในแต่ละภาพสถานที่ๆ คิดไว้แล้วตั้งแต่กระบวนการครั้งที่ ๓ โดยไม่จำกัดจำนวน
๒. ตั้งคำถามกับนักเรียนว่า ถ้ายูงลายกัดคนในภาพจะเกิดอะไรขึ้นและให้นักเรียนทดลองแสดงเหตุการณ์ดังกล่าว
๓. นักเรียนคิดว่าผลกระทบจากอาการป่วยของโรคไข้เลือดออกคืออะไร หรือมีอะไรบ้าง
๔. นักเรียนคิดว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร หรือจะอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ขึ้นอีก

ในระหว่างที่นักเรียนที่เป็นนักแสดงกำลังคิดโครงเรื่องจากโจทย์นั้น นักเรียนที่เป็นนักดนตรีก็ได้รับโจทย์ให้ออกแบบดนตรีที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบการแสดงละครเช่นกัน และเมื่อนักเรียน

แต่ละกลุ่มคิดโครงเรื่องจากโจทย์ทั้งหมดที่ให้ไปได้แล้ว ผู้นำกิจกรรมจึงรวมทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน โดยการร้อยเรียงภาพนิ่งให้เป็นภาพเคลื่อนไหว ใส่เทคนิคทางด้าน การแสดงละคร เช่น บทพูด การเคลื่อนไหวแบบสโลว์โมชั่น การเคลื่อนไหวแบบโรงเรียนปลา การทำซ้ำ การพูดซ้ำ การต่อตัว การแสดงพื้นถิ่น ภาษาถิ่น บทกวี เพลง เป็นต้น เมื่อได้โครงเรื่องเดียวกันแล้วจึงให้นักดนตรีมาร่วมทดลองเล่นเข้าด้วยกันในแต่ละฉากจนกระทั่งจบเรื่อง ซ้อมการแสดงทั้งหมดร่วมกัน ในวันที่ ๒ ของการจัดโครงการจึงได้เชิญผู้ปกครองที่จะมารับนักเรียนกลับบ้านมาเป็นผู้ชมละครที่ได้จากกระบวนการละครสร้างสรรค์ดังกล่าว เมื่อคู่ละครเสร็จผู้นำกิจกรรมจึงพูดคุยสรุปผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและชี้แจงเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทำการดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนต่อไป ผู้นำกิจกรรมได้แจกแบบฟอร์มให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายไปจัดตั้งกลุ่มและกรอกรายละเอียดของสมาชิกกลุ่ม โดยให้หาหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม และทีมงานฝ่ายต่างๆ ประจำกลุ่ม แล้วนำแบบฟอร์มมาส่งคืนให้ผู้นำกิจกรรมในกระบวนการครั้งต่อไป ระหว่างนั้นผู้นำกิจกรรมได้แจกแบบสอบถามให้กับผู้ชมเพื่อสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น หลังจากได้ชมละครดังกล่าว

ครั้งที่ ๖ ฉันทวิธี การแก้ไข ปัญหา ไข้เลือดออก ในชุมชน ของฉัน/เพื่อ ประเมินผล ความเข้าใจ ทัศนคติ เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ ของตนเอง กับ ปัญหา โรค ไข้เลือดออก ในชุมชน และ เพื่อ จัดตั้ง กลุ่ม เด็ก และ เยาวชน ใน พื้นที่ ให้ ดำเนิน กิจกรรม แก้ไข ปัญหา โรค ไข้เลือดออก ใน ชุมชน สืบเนื่อง ไป

รายละเอียด ในการ จัด กิจกรรม คือ ผู้นำ กิจกรรม ให้ แต่ละ กลุ่ม เลือก ตัวละคร ที่ ประทับ ใจ จาก ละคร ที่ นำ เสนอ ใน โครงการฯ ให้ วาด รูป ตัวละคร ดัง กล่าว ลง บน กระดาษ ขาว สีฟ้า และ เขียน บอก การกระทำ ของ ตัวละคร ดัง กล่าว ที่ เป็น วิธี การ แก้ไข ปัญหา ว่า ส่ง ผล อย่างไร ต่อ ชุมชน ผู้นำ กิจกรรม สอบถาม นักเรียน เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ และ ส่วน เกี่ยวข้อง ของ นักเรียน ที่มี ต่อ ชุมชน ของ ตนเอง แล้ว ตัว นักเรียน เอง มี ส่วน ร่วม ที่ จะ เปลี่ยน แปลง ชุมชน ของ ตนเอง อย่างไรบ้าง ผู้นำ กิจกรรม ให้ นักเรียน พูด สะท้อน สิ่ง ที่ ตนเอง ได้ รับ หรือ เรียน รู้ จาก กระบวนการ ละคร สร้างสรรค์ ทั้งหมด ตั้งแต่ ครั้ง แรก จนถึง ครั้ง นี้ ผู้นำ กิจกรรม ให้ นักเรียน กรอก เอกสาร การ จัด ตั้ง กลุ่ม เด็ก และ เยาวชน ใน การ ดำเนิน กิจกรรม แก้ไข ปัญหา โรค ไข้เลือดออก ใน ชุมชน บ้าน เขา แก้ว

ครั้งที่ ๗ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างละคร ครั้งที่ ๒/ มีวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

๑. เพื่อนำเสนอผลงานทางด้านศิลปการละครออกสู่สาธารณชน
๒. เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชน
๓. เพื่อประเมินทัศนคติผู้ชมเกี่ยวกับการเชื่อมโยงตนเองกับปัญหาในชุมชนของตน

รายละเอียดในการจัดกิจกรรมคือ ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนซ้อมการแสดงที่ได้จากการจัดโครงการครั้งที่ ๑ เพื่อพัฒนาเรื่องและเทคนิคในการนำเสนอรูปแบบละครเวที โดยมีผู้วิจัย วิทยากร และทีมผู้ช่วยจัดกิจกรรมเป็นผู้ช่วยดูรายละเอียดของการนำเสนอที่สมจริงมากยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำเสนอเป็นละครเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในชุมชนบ้านเขาแก้วให้แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) จำนวน ๓๐๐ คน ได้ชม ซึ่งหลังจากการแสดงได้จบลง ผู้นำกิจกรรมและครูในโรงเรียนช่วยกันตั้งคำถามกับนักเรียนที่ได้ชมละครถึงความเข้าใจในเรื่อง ตัวละคร ประเด็นที่ละครต้องการนำเสนอและสิ่งที่นักเรียนเห็นจากการแก้ปัญหาของตัวละครในเรื่องเพื่อเชื่อมโยงตนเองกับละคร

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ สรุปผลได้ดังนี้คือ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากขึ้น ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเอง ซึ่งนักเรียนสามารถบอกสาเหตุของปัญหา ผลกระทบของปัญหา และวิธีแก้ไขปัญหาได้ นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงตนเองกับชุมชนของตนเองนำไปสู่การร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยมีครู เจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลประจำตำบล และผู้ปกครองเป็นผู้รับรู้ปัญหาในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๕.๒ อภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของตนเองจากการเข้าร่วมกระบวนการละครสร้างสรรค์ โดยกระบวนการทำให้นักเรียนตั้ง

คำถามเกี่ยวกับการเกิดปัญหา การหาสาเหตุของปัญหาจากการสร้างสถานการณ์สมมติในสถานที่ซึ่งยกตัวอย่างมาจากสถานที่จริงในชุมชน และเชื่อมโยงตนเองกับตัวละครในชุมชนที่สามารถคิดแนวทางวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา สุวรรณบำรุง จันทร์จรรย์ ถือทอง และธิดารัตน์ เอกศิรินิมิต เรื่องการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมเฝ้าระวังดัชนีลูกน้ำยุงลายในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์: ต้นแบบเฝ้าระวังเชิงรุกในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของพื้นที่สถานศึกษา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็นช่วงๆ เช่นเดียวกัน ตั้งแต่ช่วงการสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย ช่วงความคิดเห็นต่อการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และช่วงผลการสะท้อนคิดของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผลจากการสะท้อนคิดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมตรงกับงานวิจัยเล่มนี้คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่าหากรู้สาเหตุของปัญหาและมีวิธีจัดการ ป้องกันการแพร่ระบาดของลูกน้ำยุงลายในพื้นที่จะทำให้มีลูกน้ำยุงลายลดน้อยลง ปัญหาเรื่องไข้เลือดออกในพื้นที่ก็จะค่อยๆ หดไปในที่สุด ซึ่งทั้งนี้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเองยังได้อึ้งค์ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกจากการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกันและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

การวิจัยในครั้งนี้พบว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหลายๆ ภาคส่วนทำให้เกิดการร่วมกันตั้งคำถาม หาสาเหตุ ตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตนเองและเห็นความเกี่ยวข้องของตนเองและปัญหาในชุมชนของตน ตั้งแต่การรับทราบปัญหา วิเคราะห์ปัญหา มองหาวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจนำไปสู่การลดการแพร่กระจายของลูกน้ำยุงลายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศณิษา ต้นประเสริฐ เรื่องประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการลดดัชนีลูกน้ำยุงลาย

การให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายแสดงบทบาทสมมุติส่งผลให้นักเรียนเข้าใจสถานการณ์จำลอง การแสดงความคิดเห็นในฐานะตัวละครที่สวมบทบาทในสถานที่และสถานการณ์นั้นๆ ทำให้นักเรียนสนุกกับการค้นหาสาเหตุของปัญหาผ่านตัวละคร มองเห็นปัญหาในฐานะตัวละคร และสามารถสื่อสารในฐานะตัวละครได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของชุตติมา แก้ววิเชียร เรื่องการพัฒนาความสามารถในการฟังและพูดภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยใช้บทสนทนาที่เน้นบริบทท้องถิ่นสงขลาร่วมกับบทบาทสมมุติ ซึ่งเมื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทดลองใช้บทสนทนาในบทสนทนาย่วมกับบทบาทสมมุติทำให้นักเรียนเข้าใจสถานการณ์มากขึ้น และมีความกล้าพูด กล้าสนทนา สื่อสารได้มากขึ้น

๕.๓ ปัญหาและอุปสรรค

๕.๓.๑ เนื่องจากระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เป็นช่วงที่ทางโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) กำลังอยู่ในช่วงเตรียมนักเรียนเพื่อสอบทดสอบความรู้ ทำให้ผู้วิจัยมีเวลาน้อยครั้งในการลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

๕.๓.๒ สถานที่ในการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ในคาบชุมนุมเป็นห้องพระพุทธรูปที่เอาไว้ใช้สอนนักเรียนแค่ห้องเดียวคือประมาณ ๓๐-๔๐ คน แต่ผู้วิจัยใช้จัดกระบวนการซึ่งมีนักเรียนที่เข้าร่วมในแต่ละครั้งทั้งหมดจำนวน ๘๑ คน จึงทำให้พื้นที่แคบในการทำกิจกรรมและเสียงดังเนื่องจากการทำกิจกรรมบางอย่างต้องใช้เสียงในการสื่อสาร ส่งผลให้สื่อสารกันค่อนข้างยาก กว่า จะเข้าใจกัน

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ ดังนี้

๕.๔.๑ ผู้วิจัยควรลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ก่อนที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจะสอบทดสอบความรู้ตามระยะเวลาดังกล่าว

๕.๔.๒ ผู้วิจัยควรใช้พื้นที่ได้อาคารเรียนในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เนื่องจากเป็นที่โล่ง และสามารถจุดคนได้เยอะ และควรหาเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ซึ่งต้องสร้างพื้นที่ๆ จะทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีสมาธิในการทำกิจกรรม โดยไม่ถูกรบกวนจากคนภายนอกที่เดินผ่านไปผ่านมาในบริเวณนั้นด้วย

บรรณานุกรม

- ณกทิพย์ ทิพย์รัตน์ และคณะ. (๒๕๕๙). *ไข้เลือดออกเด็งกี ไวรัสวิทยา พยาธิกำเนิดจากกลไกภูมิคุ้มกัน การวินิจฉัย การดูแลรักษา วัคซีน การป้องกันและควบคุม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- กุลวดี มกราภิรมย์. (๒๕๕๒). *การละครตะวันตก*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สุจจันท์. (๒๕๕๔). *การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จินตนา สุจจันท์. (๒๕๕๖). *การศึกษาและการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จรวาย สุวรรณบำรุง จันทรจรรย์ ถือทอง และธิดารัตน์ เอกศิริมิตร. (๒๕๕๘). *การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมเฝ้าระวังดัชนีลูกน้ำยุงลายในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์: ต้นแบบเฝ้าระวังเชิงรุกในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของพื้นที่สถานศึกษา*. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, ปีที่ ๓(ฉบับที่ ๑), หน้า ๘๑ - ๙๓.
- ชิษณุ พันธุ์เจริญ และอุษา ทิสยากร. (๒๕๕๙). *สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเรื่องไข้เลือดออก*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- ชุดิมา แก้ววิเชียร. (๒๕๕๙). *วิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยใช้บทสนทนาที่เน้นบริบทท้องถิ่นสงขลาร่วมกับบทบาทสมมติ*. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา.
- ณัฐนรี ศรีทอง. (๒๕๕๒). *การเพิ่มศักยภาพภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐนรี ศรีทอง. (๒๕๕๗). *เอกสารประกอบการสอนเรื่องการศึกษาและการพัฒนาชุมชน*. ภาควิชาส่งเสริมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (๒๕๕๘). *กระบวนการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐพล วัชวิญญู วิจักขณ์ พานิช และฉานเดช พ่วงจิ้น. (๒๕๕๒). *การเรียนรู้ด้วยหัวใจที่ใคร่ครวญ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- ดวงจิต แก้วอุบล. (๒๕๕๒). *เอกสารประกอบการสอนเรื่องการศึกษากับการพัฒนาชุมชน*. คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏสงขลา. สงขลา.

- ธนา นิลชัยโกวิทย์ และอดิศร จันทรสข. (๒๕๕๙). *ศิลปะการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง คู่มือกระบวนการ จัดตปัญหา*. นครปฐม: โครงการผู้นำแห่งอนาคต คณะวิทยาการ เรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพมาศ แวทงส์. (บรรณาธิการ). (๒๕๕๐). บรรณาธิการ. *ปริทัศน์ศิลปะการละคร*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเสริม อ่วมอ่อง. (๒๕๖๐). *การดำเนินยุทธศาสตร์การจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานเพื่อ ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย. วารสารควบคุมโรค, ปีที่ ๔๓(ฉบับที่ ๑),* หน้า ๑ - ๑๐.
- ปาริชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์. (๒๕๕๗). ประวัติความเป็นมาของละครสร้างสรรค์. *ละครสร้างสรรค์ สำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ป้อม หลานปู่. *อรุณสวัสดิ์ครูพา เข้าวันใหม่ในโรงเรียนสร้างสุข*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว.
- พรณี ชุทัย เจนจิต. (๒๕๕๐). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. นนทบุรี: บริษัท เกรท เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- พรรัตน์ ดำรุง และคณะ. (๒๕๖๒). *ข้ามศาสตร์ข้ามเวลา วิจัยการแสดงในวิถีวัฒนธรรม*. นนทบุรี: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด.
- พรรัตน์ ดำรุง. (๒๕๕๐). ประวัติและพัฒนาการของละครเยาวชน. *การละครสำหรับเยาวชน กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- พรรัตน์ ดำรุง. (๒๕๕๗). *ละครเพื่อการพัฒนาบุคคล. ละครประยุกต์ การใช้ละครเพื่อการพัฒนา กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- พิริยะ อนุกุล. (๒๕๕๑). *วิทยานิพนธ์เรื่องความร่วมมือของประชากรในการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลวังวิเศษ อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง*. บัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา.
- รสสุคนธ์ กองเกตุ. (๒๕๕๗). *แบ-กบาลการแสดง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ creambooks.
- วัฒนสินธุ์ สุวรรตนานนท์ จริญญาศักดิ์ สายชู เดียร์ นพพัฒน์ และศศิธร ด้วงแสง. (๒๕๕๒). *เมื่อปัญญา แบ่งบานที่บ้านปริก*. กรุงเทพฯ: บริษัท ทีคิวพี จำกัด.
- วรุตม์ นิमितยนต์. (๒๕๕๓). *เมล็ดพันธุ์แห่งปัญญา 2*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (กลุ่มละครมะขามป้อม).
- สมศักดิ์ โล่เลขา สุวรรณมา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ อรพรรณ เมธาติลกกุล คำนวน อึ้งชูศักดิ์ สุรัชย์ กอ ประเสริฐศรี งามอาจ เจริญสุข สมบัติ แทนประเสริฐสุข และศุภมิตร ชุนทสุทธิวัฒน์. (๒๕๓๑). *ความรู้เรื่องไข้เลือดออกสำหรับชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- สุกัญญา สมไพบูลย์ และ ชันปการ แสงจันทร์. (๒๕๕๓). *ละครชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

สุชา จันทน์เอม. (๒๕๔๓). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช กัด.

ศณิษา ตันประเสริฐ. (๒๕๖๑). *ประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการลดดัชนีลูกน้ำยุงลาย. วารสารควบคุมโรค, ปีที่ ๔๔(ฉบับที่ ๒), หน้าที่ ๑๘๕ - ๑๙๔.*

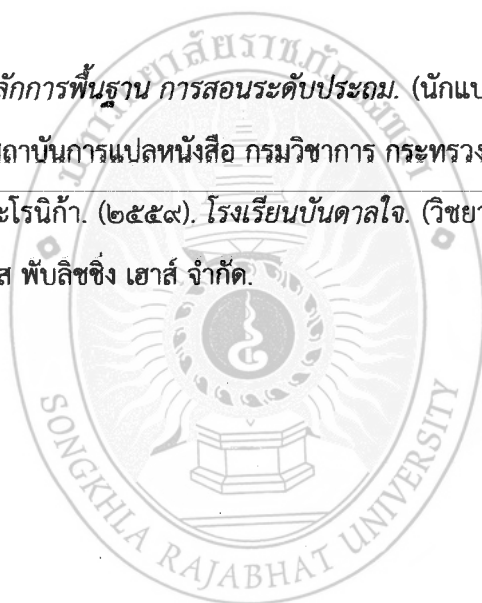
อดิสร จันทรสุข ธนา นิลชัยโกวิทย์ และอัญชลี สติระเศรษฐ์. (๒๕๕๒). *การศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

อุทัยวรรณ ภูเทศ. (๒๕๕๗). *ตำราเรื่องการวิจัยในงานพัฒนาชุมชน. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์.*

อุษาวดี ถาวรระ, จิตติ จันทรแสง, วรรณภา สุวรรณเกิด, จักรวาล ชมภูศรี, อภิวัฏ ธวัชสิน & กสิน ศุภปฐม. (๒๕๔๘). *ชีววิทยา นิเวศวิทยาและการควบคุมยุงในประเทศไทย*. นนทบุรี: บริษัท ดีไซน์ จำกัด.

เดนิส เฮช. (๒๕๔๒). *หลักการพื้นฐาน การสอนระดับประถม*. (นักแปลเครือข่ายของกรมวิชาการ, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สถาบันการแปลหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

เคน โรบินสัน และลัว อะโรนิก้า. (๒๕๕๙). *โรงเรียนบันดาลใจ*. (วิชา ปิตชามุก, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: บริษัท โอเพ่นเวิลด์ส พับลิชชิง เฮาส์ จำกัด.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากร ๔ กลุ่ม

กลุ่มประชากรที่ ๑

เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขาแก้ว)

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ น.ส. ปิยะมาภรณ์ กลิ่นนวล

วัน/เดือน/ปีเกิด ๖ ธันวาคม 2516 อายุ.....ปี

เพศ หญิง สัญชาติ ไทย กลุ่มประชาชาติชาติ ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขารูปช้างสาขา ๒ (เขแก้ว)

ถนน ทัศนวนวนิช ตำบล/แขวง พะวง อำเภอ/เขต ไม้เื้อง

จังหวัด สงขลา รหัสไปรษณีย์ 90100 โทรศัพท์ 081-7484694

อาชีพ วันราชการ สถานที่/สังกัด สภานโยบายตำบลเขารูปช้าง สภท 2 (เขแก้ว)

วุฒิการศึกษา ปริญญาโท

วันที่สัมภาษณ์ 3 มกราคม 2562

สถานที่สัมภาษณ์ สภานโยบายตำบลเขารูปช้าง สภท 2 (เขแก้ว)

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะเจ้าหน้าที่ประจำ รพ.สต. วัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

เป็นเร็วที่สุดแก้ไขเร่งด่วน เพราะเป็นโรคที่ตนเราสามารถควบคุมป้องกันได้
โดยพ. กำจัด แผลงเพาะพันธุ์ลูกน้ำของยุงที่บ้น

๒. ท่านคิดว่าเด็กและเยาวชนในชุมชนควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกอย่างไรยิ่งย็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ใช่ เพราะหากปลูกฝังค่านิยมที่ดีในครอบครัว และตระหนักถึงชีวิตและคนรอบข้างไว้ก่อน หรือมีผู้ใหญ่ในชุมชนที่คอยช่วยเหลือ เตือนสติ หรือแนะนำว่าเพราะหน้าที่ลูกหลานของเราแล้วช่วยกันกำจัด กิ่งขยะ กำกับคนโรยน้ำใส่ตอออกนอกบ้าน เป็นต้น

๓. ชุมชนวัดเขาแก้วมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกประจำแต่ละปีมากน้อยเพียงใด กรุณาระบุจำนวนผู้ป่วยในแต่ละปี โดยนับย้อนหลังไป ๓ ปี

ปี	จำนวนผู้ป่วย	บ	ราช
ปี. ๖๑	๗	๖	๗
ปี. ๖๐	๗	๖	๗
ปี. ๕๙	๗	๑๙	๗

๔. ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกส่วนใหญ่เป็นคนในวัยใดและมีอาการรุนแรงถึงขั้นใด

เด็ก กลุ่ม ๐-๑๔ ปี } เป็นวัยนักเรียน นักศึกษา ตมรุนแรงขั้น ๑
 " ๑๕-๒๔ ปี } กัมกรุดแล และสัปดาห์แรกของผู้ป่วย
 มาจากกรณีแรกถึงขั้น ๑

๕. หากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ชุมชนวัดเขาแก้วนับว่ามีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมากน้อยเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของจังหวัดสงขลา หรือของภูมิภาคและประเทศไทย

จังหวัดสงขลา เป็นอันดับที่ ๒ ของภาค ๒๗.๑๒

ตำบลเทพราช เป็นอันดับที่ ๑ รองจากตำบลบ่อยาง

อำเภอเมืองสงขลา เป็นอันดับที่ ๒ รองจากอำเภอหาดใหญ่

๖. ปัญหาโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนหรือไม่ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพจิตของผู้สูญเสีย ปัญหาสุขภาพร่างกายเมื่อติดเชื้อโรคไข้เลือดออก ฯลฯ หากมี ผลกระทบดังกล่าวส่งผลอย่างไรบ้าง

ปัญหาที่เฝ้าระวังไม่มึผลกระทบต่อชุมชน หากไม่มีคนเสียชีวิต แต่ถ้ามีคนเสียชีวิต ก็จะทำให้กระทบต่อครอบครัวของคนในชุมชน ทำให้จิตใจของผู้สูญเสีย และโรคที่นำโดยยุงลาย

มีโรคติดต่อ ๓ โรค คือ ๑. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ๒. โรคเอดส์ ๓. โรค HIV/AIDS ซึ่งการป้องกันและควบคุมโรค
ที่สามารถป้องกัน การสูญเสียได้

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องโรคใช้เลือดออกให้กับคนในชุมชนวัด
เขาแก้ว เพราะเหตุใด

เห็นด้วยของชาว ชั่ว โดยเฉพาะคนออกตัว แรกๆ ในเรื่อง ของ การรับฟังขอ
ดูแล้ว แต่พอสื่อคนนำของราชในชนแก้วเอา

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ นาย นรเศรษฐ ฟูโร
 วัน/เดือน/ปีเกิด 10 ธันวาคม 2518 อายุ 43 ปี
 เพศ หญิง สัญชาติ ไทย เชื้อชาติ ไทย
 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 186/5 หมู่ที่ 8 ตรอก/ซอย มวก. 5
 ถนน ตำบล/แขวง พะนา อำเภอ/เขต 6207
 จังหวัด สุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 90100 โทรศัพท์ 084-1932062
 อาชีพ วิศวกร สถานที่/สังกัด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี / สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี
 วันที่สัมภาษณ์ 3 มกราคม 2562
 สถานที่สัมภาษณ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี (เขาแก้ว).

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะเจ้าหน้าที่ประจำ รพ.สต. วัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่าง

เร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

เร่งด่วนมาก. เพราะติดโรคนี้ตามธรรมชาติได้.

๒. ท่านคิดว่าเด็กและเยาวชนในชุมชนควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกอย่างไร
หรือไม่ เพราะเหตุใด

ควร ให้นำมาสอนให้เด็กทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก

๓. ชุมชนวัดเขาแก้วมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกประจำแต่ละปีมากน้อยเพียงใด กรุณาระบุจำนวนผู้ป่วยใน
แต่ละปี โดยนับย้อนหลังไป ๓ ปี

๔. ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในวัยใดและมีอาการรุนแรงถึงขั้นใด

เป็นวัยเรียนตอนต้นในฤดูร้อนหน้าร้อน

๕. หากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ชุมชนวัดเขาแก้วนับว่ามีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมากน้อยเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของ
จังหวัดสงขลา หรือของภูมิภาคและประเทศไทย

๖. ปัญหาโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อคนอื่นในชุมชนหรือไม่ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพจิตของผู้
สูญเสีย ปัญหาสุขภาพร่างกายเมื่อติดเชื้อโรคไข้เลือดออก ฯลฯ หากมี ผลกระทบดังกล่าวส่งผล
อย่างไรบ้าง

ทำให้ชุมชนเกิดความกลัว

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกให้กับคนในชุมชนวัด
เขาแก้ว เพราะเหตุใด

ข้อดี. ใช้งบประมาณได้ตรง ไม่เปลืองมาก

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ น.ส. นภทนี วัฒนากุล

วัน/เดือน/ปีเกิด 3 ต.ค. 12 อายุ 50 ปี

เพศ หญิง สัญชาติ ไทย เชื้อชาติ ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 114/37 หมู่ที่ 1 ตรอก/ซอย -

ถนน - ตำบล/แขวง เวียงจันทน์ อำเภอ/เขต เมือง

จังหวัด ม.จ.บ. รหัสไปรษณีย์ 90000 โทรศัพท์ 089-7362013

อาชีพ สอน สถานที่สังกัด ม.จ.บ.บ.

วุฒิการศึกษา ม.ศ.5

วันที่สัมภาษณ์ 1 ต.ค. 62

สถานที่สัมภาษณ์ ๐๓๒๖/๓๓๐

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะเจ้าหน้าที่ประจำ รพ.สต. วัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่าง

เร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ใช่ เพราะเหตุใด

รพ. เวียงจันทน์ ๑๐/๑๐๖๖

๒. ท่านคิดว่าเด็กและเยาวชนในชุมชนควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกอย่างไรยั่งยืนหรือไม่ เพราะเหตุใด /

ส. ฝึกฝนให้เด็ก

๓. ชุมชนวัดเขาแก้วมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกประจำแต่ละปีมากน้อยเพียงใด กรุณาระบุจำนวนผู้ป่วยในแต่ละปี โดยนับย้อนหลังไป ๓ ปี

ส. ๗๖๓คน

๔. ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกส่วนใหญ่เป็นใครในวัยใดและมีอาการรุนแรงถึงขั้นใด

50 ร้อย

๕. หากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ชุมชนวัดเขาแก้วนับว่ามีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมากน้อยเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของจังหวัดสงขลา หรือของภูมิภาคและประเทศไทย

๗๖%

๖. ปัญหาโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อคนอื่นในชุมชนหรือไม่ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพจิตของผู้สูญเสีย ปัญหาสุขภาพร่างกายเมื่อติดเชื้อโรคไข้เลือดออก ฯลฯ หากมี ผลกระทบดังกล่าวส่งผลอย่างไรบ้าง

ส. ๗๖๓คน

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกให้กับคนในชุมชนวัด
เขาแก้ว เพราะเหตุใด

ใช่/ ไม่เหมาะสม

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์..... นาง จรรย์นาถ กังวพันธ์.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... 24 ต.ค. 2544..... อายุ..... 46..... ปี

เพศ..... หญิง..... สัญชาติ..... ไทย..... เชื้อชาติ..... ไทย.....

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... 36/63 หมู่ที่ 1..... ตรอก/ซอย..... รางน้ำ.....

ถนน..... ถนนหน้าวัดเขาแก้ว..... ตำบล/แขวง..... หัววัง..... อำเภอ/เขต..... หัววัง.....

จังหวัด..... อุดรธานี..... รหัสไปรษณีย์..... 90000..... โทรศัพท์..... 087-2902430.....

อาชีพ..... รับราชการ..... สถานที่สังกัด..... สถานีอนามัยชุมชนบ้านหัววัง..... (เทศบาล ๑)

วุฒิการศึกษา..... ปริญญาโท.....

วันที่สัมภาษณ์..... 3 สิงหาคม 2564.....

สถานที่สัมภาษณ์..... สถานีอนามัยชุมชนบ้านหัววัง 2 (เทศบาล ๑)

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะเจ้าหน้าที่ประจำ รพ.สต. วัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่าง

เร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

..... เร่งด่วน..... เป็นแล้ว ทยอยได้.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าเด็กและเยาวชนในชุมชนควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกอย่างไรบ้าง
หรือไม่ เพราะเหตุใด

การมีส่วนร่วม..... ทบทวนในวัย..... ปลูกฝัง..... เด็กนักเรียนสันติสุข เด็กจะมี
ส่วนร่วม ในชุมชนเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น..... ใช้น้ำดื่มสะอาด..... ปลูกต้นไม้เพื่อลดอุณหภูมิ.....

๓. ชุมชนวัดเขาแก้วมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกประจำแต่ละปีมากน้อยเพียงใด กรุณาระบุจำนวนผู้ป่วยใน
แต่ละปี โดยนับย้อนหลังไป ๓ ปี

๔. ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกส่วนใหญ่เป็นใครในวัยใดและมีอาการรุนแรงถึงขั้นใด

วัยเด็ก นักเรียน - 16 ปี → ไข้สูง

๕. หากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ชุมชนวัดเขาแก้วนับว่ามีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมากน้อยเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของ
จังหวัดสงขลา หรือของภูมิภาคและประเทศไทย

๑-สอง % เป็นอันดับที่ 2 ของม
๑. สงขลา และ ทั่วประเทศ

๖. ปัญหาโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนหรือไม่ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพจิตของผู้
สูญเสีย ปัญหาสุขภาพร่างกายเมื่อติดเชื้อโรคไข้เลือดออก ฯลฯ หากมี ผลกระทบดังกล่าวส่งผล
อย่างไรบ้าง

พ่อแม่ที่มีลูกติดเชื้อเลือดออก..... กระทบสุขภาพจิต..... กลัวลูกป่วย.....

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกให้กับคนในชุมชนวัด
เขาแก้ว เพราะเหตุใด

ดีค่ะ การสื่อละคร ผู้ชม ให้ความสนใจ มีบทบาทเห็น ใจหนอ

กลุ่มประชากรที่ ๒

ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๒ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับประชากรในชุมชนวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์..... อธิชาพร อุดมสวัสดิ์ ^L

วัน/เดือน/ปีเกิด..... 15 กันยายน 2523..... อายุ..... 39..... ปี

เพศ..... หญิง..... สัญชาติ..... ไทย..... เชื้อชาติ..... ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... 54..... หมู่ที่..... 2..... ตรอก/ซอย..... ถนนยาววัด 12

ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....

จังหวัด..... ระยอง..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

อาชีพ..... พนักงาน..... สถานที่/สังกัด.....

วุฒิการศึกษา..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่สัมภาษณ์..... 2 มกราคม 2562

สถานที่สัมภาษณ์..... บ้าน 54 หมู่ 2

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะลูกบ้านประจำชุมชนวัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

.....
.....
.....
.....

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

๔. ท่านเคยเป็นผู้ป่วยไข้เลือดออกหรือไม่ **ผู้ตอบคำถามนี้** ท่านคิดว่าอาการของโรคมีความรุนแรงหรือไม่ ระดับใด

ประชากรในชุมชนบ้านเขาแก้ว ม.๒ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา

.....
.....
.....

๕. ในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่ หากมี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มีอายุช่วงใด และมีอาการอย่างไร รุนแรงหรือไม่

.....
.....
.....
.....

๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านมีความร้ายแรงในระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

.....
.....
.....

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

- รัฐบาลได้เพิ่ม จะช่วยคนยากไปอยู่ใน รังไข่ในป่า/คอก
 ในป่า ดึงดูด

- สื่อละครช่วย
 รณรงค์ คือ
 ไข่สีน้ำเงิน

ทำไปจนหมด

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๒ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับประชากรในชุมชนวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์..... นวรัตน์ น. นวรัตน์

วัน/เดือน/ปีเกิด..... 16 กุมภาพันธ์..... อายุ..... 76..... ปี

เพศ..... หญิง..... สัญชาติ..... ไทย..... เชื้อชาติ..... ไทย.....

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... 19/1..... หมู่ที่..... 2..... ตรอก/ซอย..... 24..... ทาง.....

ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... 9000..... โทรศัพท์.....

อาชีพ..... 11.2.2..... สถานที่/สังกัด.....

วุฒิการศึกษา..... 21.4.....

วันที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะลูกบ้านประจำชุมชนวัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

..... คงแล้ว 11.2.2..... 11.2.2.....

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

หมอ ครัว ลูก
ครอบครัว ญาติๆ ใกล้เคียง

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

สุขภาพ

๔. ท่านเคยเป็นผู้ป่วยไข้เลือดออกหรือไม่ หากเคยเป็น ท่านคิดว่าอาการของโรครมีความรุนแรงหรือไม่ ระดับใด

ไม่เจอ ไข้ รุนแรง ings เป็น ๑๐๐

๕. ในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่ หากมี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มีอายุช่วงใด และมีอาการอย่างไร รุนแรงหรือไม่

ไม่เจอ

๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านมีความร้ายแรงในระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

ไม่ทราบ หนัก ๑๒๓ ครั้ง

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

ดีครับ

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๒ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับประชากรในชุมชนวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ นางสมใจ ภิระพาพงศ์

วัน/เดือน/ปีเกิด 27 สิงหาคม 2502 อายุ 50 ปี

เพศ หญิง สัญชาติ ไทย เชื้อชาติ ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 36/3 หมู่ที่ 3 ตรอก/ซอย 24 บางหว้า

ถนน ตำบล/แขวง บางหว้า อำเภอ/เขต วัง

จังหวัด ฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 9000 โทรศัพท์

อาชีพ เกษิก สถานที่/สังกัด

วุฒิการศึกษา ป.4

วันที่สัมภาษณ์ 2 มี.ค. 2562

สถานที่สัมภาษณ์ บ้านเลขที่ 37 ถนนวัดเขาแก้ว

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะลูกบ้านประจำชุมชนวัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข

อย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ออกเฝ้าระวัง เพราะไม่ออกเฝ้าระวัง

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นายวิเศษ อยู่โพธิ์เงิน นายพิเชษฐ์
อรหันต์ ปิ่นวัฒน์ ๑/๓

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ไข้ (ไข้ ๕ (ระยอง, ระยอง) ๑/๓

๔. ท่านเคยเป็นผู้ป่วยไข้เลือดออกหรือไม่ หากเคยเป็น ท่านคิดว่าอาการของโรครมีความรุนแรงหรือไม่ ระดับใด

ไม่เลย

๕. ในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่ หากมี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มีอายุช่วงใด และมีอาการอย่างไร รุนแรงหรือไม่

ไม่มี

๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านมีความร้ายแรงในระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

(๕๐/๕๐๐๐๐) ๑๔ (ไข้ ๕๐๐๐๐)
ไม่เลย ค.ศ. ๑๕/๓

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

(ไม่ทราบ)

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๒ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับประชากรในชุมชนวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์..... รณชัชวาลย์..... อรรณพ.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... 1 มกราคม 2485..... อายุ..... 77..... ปี

เพศ..... หญิง..... สัญชาติ..... ไทย..... เชื้อชาติ..... ไทย.....

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... 40/2..... หมู่ที่..... 2..... ตรอก/ซอย..... 24..... ราษฎร์วารี.....

ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... 5000..... โทรศัพท์.....

อาชีพ..... 11210..... สถานที่/สังกัด.....

วุฒิการศึกษา..... ป. 4.....

วันที่สัมภาษณ์..... 2 ม.ค. 2562.....

สถานที่สัมภาษณ์..... บ้านเลขที่ 40/2 ตรอก 24 ราษฎร์วารี.....

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะลูกบ้านประจำชุมชนวัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข

อย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

..... ไม่เร่งด่วน..... โรคนี้เกิดจากยุงกัด.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

องค์กร
มูลนิธิ มูลนิธิเด็กตาบอด มูลนิธิ ได้รวม

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ทุกตัวมันมีเลือด สิ้น ไข้ ๓๐ องศา ไข้

๔. ท่านเคยเป็นผู้ป่วยไข้เลือดออกหรือไม่ หากเคยเป็น ท่านคิดว่าอาการของโรครมีความรุนแรงหรือไม่ ระดับใด

ไม่

๕. ในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่ หากมี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มีอายุช่วงใด และมีอาการอย่างไร รุนแรงหรือไม่

ไม่

๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านมีความร้ายแรงในระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

ปกติแล้ว ไม่

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

(ไปรู้จักละคร)

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๒ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับประชากรในชุมชนวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ นาง เบ็ญจมา วัฒนินดา

วัน/เดือน/ปีเกิด 27 พฤศจิกายน อายุ 90 ปี

เพศ หญิง สัญชาติ ไทย เชื้อชาติ ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 2A หมู่ที่ 2 ตรอก/ซอย ถนนนาวิศ

ถนน - ตำบล/แขวง เจริญราษฎร์ อำเภอ/เขต เมือง

จังหวัด สงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000 โทรศัพท์ -

อาชีพ - สถานที่/สังกัด -

วุฒิการศึกษา ๑) A

วันที่สัมภาษณ์ 2 ธ.ค. 2562

สถานที่สัมภาษณ์ ๑-2 ๑- เจริญราษฎร์

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะลูกบ้านประจำชุมชนวัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข

อย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะถ้าไม่แก้ไขจะอันตราย

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

โรงเรียน ครูทุกคน รวมถึงเด็ก และ ผู้ปกครอง

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

โรงเรียน ปิดการเรียนการสอน

๔. ท่านเคยเป็นผู้ป่วยไข้เลือดออกหรือไม่ หากเคยเป็น ท่านคิดว่าอาการของโรคมีความรุนแรงหรือไม่ ระดับใด

ไม่เลย

๕. ในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่ หากมี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มีอายุช่วงใด และมีอาการอย่างไร รุนแรงหรือไม่

ไม่เลย

๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านมีความร้ายแรงในระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

ไม่เลย

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

ต้องเน้นให้เห็น คนในชุมชนได้
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๒ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับประชากรในชุมชนวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ นาง สีนะ วัดโตนด

วัน/เดือน/ปีเกิด 1 มกราคม 2497 อายุ 64 ปี

เพศ หญิง สัญชาติ ไทย เชื้อชาติ ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 24/1 หมู่ที่ 2 ตรอก/ซอย 24 ถนนฉางโง

ถนน ตำบล/แขวง เขารูปช้าง อำเภอ/เขต เวียง

จังหวัด เวียงจันทน์ รหัสไปรษณีย์ 40000 โทรศัพท์ 091 - 7675567

อาชีพ เกษตร/อาชีพ สถานที่/สังกัด บ้าน

วุฒิการศึกษา ป.4

วันที่สัมภาษณ์ 2/25/2562

สถานที่สัมภาษณ์ ม.2 ม. เขารูปช้าง

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะลูกบ้านประจำชุมชนวัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ใช่แล้วครับ แต่ในชุมชน 0 คน ก็จะมีคนรอด ๗๕ คนในชุมชน ๑๐๐ คน แลกเรา ๑๐ คน คำถามนะที่ว่าจะให้คนรอดไหม

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

คนในชุมชน สโมสรชุมชน สโมสรนักเรียน ร่วมกัน

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

กระทบต่อโรคอื่นอีก ทั้งโรงเรียน เยาวชน

๔. ท่านเคยเป็นผู้ป่วยไข้เลือดออกหรือไม่ หากเคยเป็น ท่านคิดว่าอาการของโรครุนแรงหรือไม่ ระดับใด

ไม่เลย

๕. ในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่ หากมี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มีอายุช่วงใด และมีอาการอย่างไร รุนแรงหรือไม่

ไม่มี

๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านมีความร้ายแรงในระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

เคย ๒ ปีที่แล้ว มีคนตาย ๑ คน และเคยแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด และเคยเสียชีวิต ๑ คน และเคยระบาดมากน้อยเพียงใด

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

๑. ควรจะมีสื่อละครที่ช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออก

.....

.....

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๒ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับประชากรในชุมชนวัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ นพ. วิไลธรรม เดชะแก้ว

วัน/เดือน/ปีเกิด 2 ธค 2501 อายุ 60 ปี

เพศ หญิง สัญชาติ ไทย เชื้อชาติ ไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 46/4 หมู่ที่ 2 ตระก/ซอย -

ถนนกาญจนาภิเษก ตำบล/แขวง บางพลี อำเภอ/เขต เมือง

จังหวัด สงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000 โทรศัพท์ 049-462 2420

อาชีพ ศึกษานิเทศก์ สถานะ/สังกัด -

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

วันที่สัมภาษณ์ 2 ธค 2562

สถานที่สัมภาษณ์ วัด

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะลูกบ้านประจำชุมชนวัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ใช่ เพราะ อันตราย มาก เป็นแล้ว หายแล้ว อันตราย อีกซ้ำอีก
 ถ้าไม่รีบ ปล่อยไป - ๓ - ๔ - ๕ ปี จะป่วย ออ อีกต่อไป

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

อสม. รพ. รพ. และคนที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่เพื่อ
แบ่งเบาภาระโรงพยาบาลแต่เพื่อ คนที่เป็นผู้ป่วยหรือญาติ

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ใช่ เช่น หากคนไข้ได้เลือดออกก็เลยต้องนอนรักษา
เสียค่าใช้จ่ายสูง รักษายากก็เลยต้องไปนอนที่โรงพยาบาล

๔. ท่านเคยเป็นผู้ป่วยไข้เลือดออกหรือไม่ หากเคยเป็น ท่านคิดว่าอาการของโรคมีความรุนแรงหรือไม่
ระดับใด

ไม่เคย

๕. ในครอบครัวของท่าน เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่ หากมี ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มีอายุช่วงใด
และมีอาการอย่างไร รุนแรงหรือไม่

เคย ลูกสาว 3 ขวบ ช่วงเวลา - 3 เดือน ช่วงวัยประถมตอนต้น
ไม่รุนแรง แค่ถึงนอนไม่หลับ

๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านมีความร้ายแรงในระดับ
ใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

ใช่ เป็นโรค 2-3 ช่วงปีที่ผ่านมา มีไข้ 1-2 วัน รพ.
ไม่เจาะเลือด ตรวจเลือดก็เห็นว่าไข้ก็หาย

๗. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีสื่อละครเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

.....
.....
.....
.....
.....

๘. ในฐานะคุณครู คุณมีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และวิธีการป้องกันโรคนี้

กลุ่มประชากรที่ ๓
ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขานกั้ว)

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ 46 ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ๒. ปริญญาตรี
 ๓. สูงกว่าปริญญาตรี
 ๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

นักเรียนสามารถนำทักษะการแสดงมาใช้ในครอบครัว และให้ครอบครัวระวังไม่ให้เลือดออก
 ซึ่งบ่งบอกอาการ ทำให้ถึงจุด ที่ผู้ชมสนใจที่จะดู ละครและได้ไปชมที่ไปพร้อม
 กับชม ชนที่

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

โทรทัศน์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกแน่นอน และดิฉันทำเรื่องมีกสวช หรือ เคนนิส
ในมท ถ้าเขตบด ตมมรૂ ที่ห้องโถงหน้าผาสนใจ หรือสภ ที่เกิดจากไฟ เกิดออกนั้น
มีหลายหลายวิธี ไม่จำเป็น แต่คนแก่คนชรา และอบรมซึ่งบางทีคนอายุ ไม่โทรทัศน์
สนใจที่จะอ่านมากนัก ถ้าหมอกใช้วิธี การแสดงละครทำให้คนสนใจ มากขึ้น และสามารถรับชมมรૂ
และทำไม่ได้ได้

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างชัดเจน ในส่วนของ โรงเรียน ซึ่งมีงานอนามัยโรงเรียน ที่ต้อง
ทำงานร่วมกับ ทบ รพสต. ในเรื่องของสุขภาพอนามัย โรคติดต่อ โรคระบาดต่าง,
เมื่อช่วงก่อน เหวะจับ หรือควบคุมคนแพร่กระจาย

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

มีส่วนอย่างน้อย ก็นำชมมรૂที่ได้จากกรณีอบรม มาพูดคุยให้กับ ที่บ้านซึ่ง
อันตรายที่เกิดขึ้น ความเสี่ยงช่วงก่อนเกิดโรค หรือ วิธีที่ปฏิบัติสถาน ที่เกิดโรค

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

เป็นเทคนิดแสดงวิธีทำเสนอที่ดีมาก ทำให้คนหันมาสนใจ และโทรทัศน์
สำคัญ เกี่ยวกับโรคนี้ สื่อออกมากขึ้น จึงทำให้ลดจำนวนคนเกิดโรคได้

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรคใช้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

สามารถทำให้เราเข้าใจ และรับทราบปัญหาเกี่ยวกับโรคใช้เลือดออก
ได้มีความรู้เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อชุมชนได้อย่างถูกต้อง ทำให้ชุมชนมีการ
แก้ปัญหานี้ได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคใช้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีส่วนเกี่ยวข้องเพราะ เราเองอาศัยอยู่ในชุมชน หากในชุมชนเกิด
ปัญหาโรคใช้เลือดออกขึ้น เราก็ต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหานี้
 อีกทั้งยังต้องร่วมมือกับคนในชุมชนหาสาเหตุการป้องกันโรคใช้เลือดออก
ไม่ให้เกิดขึ้นมาเป็นปัญหากับชุมชน

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคใช้เลือดออกในชุมชนของเขาหรือไม่ อย่างไร

มีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ปัญหา เพราะชุมชนอยู่ร่วมกัน หากแก้
ปัญหาที่ใด นอกจากการมีส่วนร่วมจากผู้นำชุมชน คนภายในชุมชนแล้วนั้น
ยังต้องกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่รับทราบถึงปัญหา มีการเรียนรู้ที่ดูแลป้องกัน
เพื่อสร้างองค์ความรู้ ได้อย่างยั่งยืนกับเด็กในชุมชนใช้ความรู้เพื่อป้องกัน
และแก้ปัญหาโรคใช้เลือดออกได้อย่างถูกต้อง

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

เพิ่มการนำเสนอได้หลากหลาย เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรคในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ 24 ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด

๒. สมรส

๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

หลังจากดูละครเรื่องไข้เลือดออกแล้ว รู้สึกดีใจที่ได้รู้เกี่ยวกับโรคนี้ และอยาก
 ไปบอกกับเพื่อนๆ และครอบครัวด้วย

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

สามารถทำเช่นเขาเข้าใจถึงสาเหตุของไข้
เลือดออก ทำเช่นชุมชนมีการแก้ปัญหาได้อย่างถูก
ต้อง

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วน ของโรงเรียน มีงาน
อนามัย ต้องทำ ล้าง ถังขยะ เก็บขยะ เรียงส้วม นอก
หม้อ ใน โรงเรียน

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

มีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ปัญหา
การแก้ปัญหาที่ดี การมีส่วนร่วมจากผู้นำชุมชน มีการ
เรียนรู้ ทั้งโรงเรียน โรค ไข้เลือดออก

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

เห็น ละครที่สร้าง สาระ มี การแทรก องค์ ความ
รู้ ทาง สุข ใจ ไป ใน ละคร

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ...๕๗...ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

ฉันรู้สึกดีที่ได้ดูละครเรื่องละครสร้างสรรค์เรื่องไข้เลือดออกได้ดี ที่ได้รู้ใน
สิ่งที่ต้องทำคือ สวมเสื้อใน เรื่องของมีลูกได้เลือดออก และวิธีทำอย่างอื่น
วิธีทำของละครนั้น ฉันทำต่อสารที่ใส่ดาวหัวใจของละครได้ดาวนำฉันไป
กับกัตุผ่านพานักเรียนได้เป็นอย่างดี

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรคใช้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ได้ความรู้ในเรื่องของสาเหตุที่โรคนี้เกิดได้อย่างไร มีวิธีการป้องกัน
โรคนี้ในบริเวณพื้นที่โรคได้เลือดออก ทำให้มีวิธีการที่จะสามารถนำเอาโรคนี้
สู่โรงพยาบาลได้โดยง่ายทางเรือใกล้ตัว ส่วนคนไข้ได้มีวิธีการป้องกันในเรือ
มีเห็นอย่างชัดชัด มาตรการที่ได้ไปชมในละครเรื่องโรคนี้ได้เลือดออกได้เป็นอย่างดี

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคใช้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรือของสหภาพของชาวประมงและชาวสวน
ทางบริเวณคลองน้ำ เพื่อชีวิตที่ดีในทางป้องกันและแก้ไขปัญหาระบบ
โรคนี้ได้เลือดออกในน้ำแม่น้ำสาย

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคใช้เลือดออกในชุมชนของเขาหรือไม่ อย่างไร

มีส่วนช่วยในการที่จะแก้ไขปัญหาระบบป้องกัน เมื่อในที่เกิดปัญหา
นี้แล้ว ส่วนความรู้ที่ได้ไปจากละครที่ได้เป็นชีวิตที่ดี โดยทาง
ชีวิตที่ดี มีส่วนสำคัญ ของการที่จะมาช่วยในเรือ และชีวิตที่ดีในทางปฏิบัติ
กันเรื่องโรคนี้ได้เลือดออก

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

เช่นสิ่งที่ได้ในการมาชมละครนี้ ทำให้รู้และเข้าใจชีวิตที่ดี ซึ่ง
เห็นคุณค่าดีในการเรียนรู้การป้องกันโรคนี้ได้อย่างดี

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๓ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว
 เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว
 (สำหรับครูในโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ นางสิริทิมา แสงจันทร์
 วัน/เดือน/ปีเกิด 22 ก.ค. 16 อายุ 46 ปี
 เพศ หญิง สัญชาติ ไทย เชื้อชาติ ไทย
 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 41/11 หมู่ที่ 2 ตรอก/ซอย บ้านเขาแก้ว
 ถนน กาญจนาภิเษก ตำบล/แขวง เขาแก้ว อำเภอ/เขต เมือง
 จังหวัด สงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000 โทรศัพท์ 089-6671722
 อาชีพ รับราชการ ตำแหน่ง ครู คศ.2
 สถานที่/สังกัด ร.ร.เทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเขาแก้ว
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท
 วันที่สัมภาษณ์ 8 ม.ค. 62
 สถานที่สัมภาษณ์ ร.ร.เทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะครูโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข
 อย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ต้องการแก้ไขเร่งด่วน เน้นนักเรียนมากหลากหลายพื้นที่ทำไฟทิกดกทะเลียว
 ในกาเดินเขื่องมาก

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๓. ผู้ปกครอง จอมชน อนามัย จังหวัด เทศบาล

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

- ส่งผลต่อสภาพทางกาย
- หากเกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการศึกษา

๔. ในฐานะครูประจำชั้น นักเรียนในห้องของท่านเคยป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างหรือไม่ หากเคย ท่านพอจะประมาณจำนวนของนักเรียนที่ป่วยในแต่ละปีได้หรือไม่ และนักเรียนที่ป่วยมีอาการรุนแรงในระดับใด

- เคยมี นิสิต 2 คน อาการไม่มีพื้นฐานแถมมากจนไม่สามารถควบคุมได้ระดับหนึ่ง

๕. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนของท่านมีความร้ายแรงในระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมานาน้อยเพียงใด

- จากที่ทราบข้อมูล นิสิต มีการระบาดลดลง

๖. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์

ให้กับนักเรียนในโรงเรียนของท่าน เพื่อช่วยแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว

เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะคิดว่า ละครสร้างสรรค์สามารถสร้างเสริมสติปัญญาเป็น
คุณธรรมสอน หรือ ถ่ายทอดความรู้ ให้กับนักเรียน แนวใหม่ เพื่อนำไปใช้ป้องกัน
โรคไข้เลือดออกได้ในเชิงป้องกัน

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๓ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับครูในโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....นางสาว อาทิตยา.....เมฆปัสดี.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... 17 ตุลาคม 2536.....อายุ..... 25.....ปี

เพศ.....หญิง.....สัญชาติ.....ไทย.....เชื้อชาติ.....ไทย.....

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... 85/11.....หมู่ที่..... 10.....ตรอก/ซอย..... 19.....

ถนน.....ถนนพหลโยธิน.....ตำบล/แขวง.....เทศบาลเมือง.....อำเภอ/เขต.....เมือง.....

จังหวัด.....สงขลา.....รหัสไปรษณีย์..... 90000.....โทรศัพท์..... 083-3411836.....

อาชีพ.....ครู.....ตำแหน่ง.....อัตราจ้าง.....

สถานที่สังกัด.....เทศบาลเมือง.....

วุฒิการศึกษา.....ปริญญาตรี.....

วันที่สัมภาษณ์..... 8 มกราคม 2019.....

สถานที่สัมภาษณ์..... ร.ว. เทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว).....

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะครูโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....ไม่..... เพราะ ทางโรงเรียน มีการรณรงค์ให้ป้องกันแล้ว

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ครู, นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ส่งผลกระทบต่อหลายๆเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อกาเรียน การทำงาน
ทำให้ห้องนชดเรียน และทำงานนชดวัน เรียงนไม่ทันเพื่อน

๔. ในฐานะครูประจำชั้น นักเรียนในห้องของท่านเคยป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างหรือไม่ หากเคย ท่าน
พอจะประมาณจำนวนของนักเรียนที่ป่วยในแต่ละปีได้หรือไม่ และนักเรียนที่ป่วยมีอาการรุนแรงใน
ระดับใด

นักเรียนมีเคยป่วยเป็นไข้เลือดออกประมาณ ๕ คน มีอาการระดับปานกลาง

๕. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนของท่านมีความร้ายแรงใน
ระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด

มีการแพร่ระบาดน้อยมาก

๖. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์

ให้กับนักเรียนในโรงเรียนของท่าน เพื่อช่วยแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว
เห็นด้วย นักเรียนจะได้มี ความรู้เพิ่มเติม และ รู้วิธีที่เจาะลึก เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก

แบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ ๓ เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

(สำหรับครูในโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว)

๑. ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์..... พงกิติภักดิ์ พุกมณี.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... ๑๑ พ.ค. ๒๕๑๘..... อายุ..... ๔๔..... ปี

เพศ..... หญิง..... สัญชาติ..... ไทย..... เชื้อชาติ..... ไทย.....

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... ๔๐/๓..... หมู่ที่..... ๑..... ตรอก/ซอย.....

ถนน..... ตำบล/แขวง..... ๗๗๐๒..... อำเภอ/เขต..... ๗๗๑๐๑.....

จังหวัด..... สงขลา..... รหัสไปรษณีย์..... ๙๐๑๘๐..... โทรศัพท์..... ๐๙๑-๐๖๖๖๔๔๙.....

อาชีพ..... ธุรการ..... ตำแหน่ง..... ๓๗๑๓.๒.....

สถานที่/สังกัด..... รร. เกตุภาค ๑ (บ้านเขาแก้ว).....

วุฒิการศึกษา..... ป.โท.....

วันที่สัมภาษณ์..... ๘ มกราคม ๒๕๖๒.....

สถานที่สัมภาษณ์..... รร. เกตุภาค ๑ (บ้านเขาแก้ว).....

๒. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโรคไข้เลือดออกในชุมชนวัดเขาแก้ว

เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการละครสร้างสรรค์แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว

๑. ในฐานะครูโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดเขาแก้ว ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือไม่ เพราะเหตุใด

เร่งด่วน เพราะ มีโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัส โดยมียุงลายเป็นตัวพาหะนำเชื้อไป
ให้สัตว์อื่น มดก้นใต้ ด้วงกมรมาน ผูกน้ำยุงลาย

๒. ท่านคิดว่าผู้ใดบ้างที่มีส่วนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

หากพบ มีเชื้อส่วรในศพของดิฉัน ไม่จำเป็น เด็ด ยู่โทก' เมื่อผู้ส่งตาย
ดิฉันคนแรกจริงตัวเอง และเมื่อมีเชื้อมีอาครตถึงกล่าวคือดิฉัน มีงานเขียนที่ภาควิชา
ไฟฟ้าที่ กำจัดหนังสือมาใหม่ทุกๆ ปี และทุกห้าปีจะรวบรวมรายชื่อคนที่มีงานของดิฉัน

๓. ท่านคิดว่าโรคไข้เลือดออกส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรบ้าง
ส่งผลกระทบต่อ ไม่เกิดความเสี่ยงต่อการไปร่วมงาน หรือ มีอาการเจ็บป่วยที่ ทดงานได้
ไม่ทราบสาเหตุของอาการนี้

๔. ในฐานะครูประจำชั้น นักเรียนในห้องของท่านเคยป่วยเป็นไข้เลือดออกบ้างหรือไม่ หากเคย ท่าน
พอจะประมาณจำนวนของนักเรียนที่ป่วยในแต่ละปีได้หรือไม่ และนักเรียนที่ป่วยมีอาการรุนแรงใน
ระดับใด
ไม่มี

๕. ท่านรู้หรือไม่ว่าในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนของท่านมีความร้ายแรงใน
ระดับใด หรือมีการแพร่ระบาดมากน้อยเพียงใด
ไม่ทราบมากนัก และมีการแพร่ระบาดใหม่ระดับหนึ่ง

๖. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีการจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์
ให้กับนักเรียนในโรงเรียนของท่าน เพื่อช่วยแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออกดังกล่าว
เป็นกรณีที่มีนักเรียนที่ป่วยด้วยสาเหตุของโรคไข้เลือดออก มีปัจจัยเสี่ยงของโรคไข้เลือดออก
อาการของโรคไข้เลือดออก การรักษาโรคไข้เลือดออก ตามข้อเสนองานวิจัย

กลุ่มประชากรที่ ๔

ผู้ชมการแสดงละคร

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ...๑.2...ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี
๒. ปริญญาตรี
๓. สูงกว่าปริญญาตรี
๔. อื่น ๆ โปรดระบุ... ๒/๖

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

ความรู้สึกรู้สึกพอใจที่ได้ดูละคร
ความรู้สึกรู้สึกพอใจที่ได้ดูละคร
ความรู้สึกรู้สึกพอใจที่ได้ดูละคร
ความรู้สึกรู้สึกพอใจที่ได้ดูละคร
ความรู้สึกรู้สึกพอใจที่ได้ดูละคร

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไข้ปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ 51 ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามที่ตนคิดส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีสิ่งที่ยังข้องเกี่ยวกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง
- ผู้ชมและนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว)**

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ 39 ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ๒. ปริญญาตรี
- ๓. สูงกว่าปริญญาตรี
- ๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

หลังดูละครเรื่องวอดึก ๆ แล้วทุกคนทำได้ดี ดู การแสดงวอดึก ๆ ให้ความรู้ได้มากนะ แสดงให้เห็นถึงโรคร้ายที่เกิดจากยุงนะ และเมื่อการป้องกันโรคได้มองเห็นชัดเจนนะ

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ได้รับความรู้ได้มากค่ะ

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีค่ะ ภายหลังช่วงที่ดูละครบริเวณบ้านฉันไม่ไปที่มีน้ำจืดค่ะ

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

มีค่ะ ทำความสะอาดที่น้ำใสสะอาดค่ะ

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ.....ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

ตระหนัก และเข้าใจในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค

ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ควรป้องกัน ภาวเกิด โรค ตั้งแต่ ต้นตอ ส่วเขต ภาวเกิด

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ควรรวม มือ ภาวป้องกัน เช่น ทำลาย แหล่งเพาะ ฝืนใจ

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขาหรือไม่ อย่างไร

ช่วย ได้ เป็นกรรขอกเสียง และ ปฏิบัติตน ในการ ป้องกัน.

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

ควรจัดการ ประชาสัมพันธ์ และ เผยแพร่ การทำกิจกรรม
ในระดัณ อื่นๆ ต่อไป

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรคในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรค

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ...๕๕...ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี
๒. ปริญญาตรี
๓. สูงกว่าปริญญาตรี
๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....ว.ว.ว.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

ดีมาก เพราะ ได้รู้ จะ เกรใจ มาก กว่า เดิม

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ได้ความรู้ ู้ มาก จึ้น เพาะ เื่อ ใ ชุม ชน

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ค ึ้น เพาะ ทั น ใ ชุม ชน

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

ค ึ้น เพาะ ใ ชุม ชน เื่อ ใ ชุม ชน

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ ๕๙ ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

ดีใจมาก

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

วิธีทางจิตสังคม

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ใช่

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

สภ. กิ่งเขต ๑๓

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

เพิ่มการอบรมพ่อๆ

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรค์ในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่ นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ 36 ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

.....

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

๑. ใช่

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

ไม่เกี่ยวข้อง

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

ไม่เกี่ยวข้อง

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรคืในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรคื

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ.....³⁷ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

รู้สึกประทับใจกับตัวละคร

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

9. ผู้คนหาข้อมูลโรคไข้เลือดออก ได้ดีขึ้น

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีส่วนช่วยใน การป้องกัน

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

สามารถช่วยแก้ไขในชุมชนได้ ดีขึ้น เพราะมีกิจกรรม สวมผ้าใบมิดชิด

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรคในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรค

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ 40 ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

ได้เห็นความเข้าใจของเด็กๆ เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก
สาเหตุเกิดจากอะไร และตามงอกข้อสงสัยได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรค
ไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ใช่ ที่บ้านเราไข้เลือดออกตามชนิดของถิ่นที่อยู่ที่เกิดออกโรค
การกำจัดแหล่งน้ำที่สกปรกได้ถูกล้าง.

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่าน
หรือไม่ อย่างไรบ้าง

เกี่ยวข้องกับ สามารถป้องกัน ~~โรค~~ ไข้ได้ เกิดแนวร่วมเพื่อป้องกันของไข้
สัปดาห์ละครั้ง ไข้ได้รู้แล้ว

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขา
หรือไม่ อย่างไร

มีส่วนร่วม ไม้เด็ด ๆ มีความรู้ ก็สามารถป้องกันไข้ได้ ใช้ชีวิตปกติในไข้
และทุกคนสามารถให้ความรู้ ไปบอกเพื่อนคนอื่น ๆ ไข้รู้ การช่วยกัน
กำจัดแหล่งที่มีน้ำขังได้

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

ควรจัดทำมีกิจกรรม คือ ไข้ได้ทราบดีเกี่ยวกับโรค ๆ หน่อย ๆ
เพื่อไข้ได้รู้ ไข้ได้รู้ การมีคตตามรู้เพิ่มขึ้น .

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรคืในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่ักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ เข้มเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรคื

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ ๒๑ ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

เด็ก ๆ ได้ทำงานร่วมกัน ฝึกฝน ทักษะ สำนึกดี
และ ได้มีบทบาทจากเรื่องจริง

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีประโยชน์ ได้รู้วิธีป้องกันของ การแพร่เชื้อของของ

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

มีส่วนเล็กน้อย จนกว่า การที่ขโมยน้ำใส่ถังโดยไม่ได้มีดฝา
ทำเกิดหวางใจได้ร้าย

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขาหรือไม่ อย่างไร

มี เด็กๆ สามารถ อธิบาย เวลาว่างมองวีซีดี การกำจัด นก
สดจากราน ขวสวได้

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

แบบสอบถามผู้ชมละครจากกระบวนการละครสร้างสรรคในหัวข้อวิจัยเรื่อง การสร้างความ
ตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านเขาแก้ว โดยใช้
กระบวนการละครสร้างสรรค

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ 39 ปี

๓. สถานภาพสมรส

๑. โสด ๒. สมรส ๓. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรี

๓. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๒ โปรดเขียนตอบคำถามด้านล่างตามทัศนคติส่วนตัว

๑. ท่านมีความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างไร หลังจากได้ดูละคร

ได้ศึกษาผลกระทบของละคร และ สามารถนำเอาสิ่งที่ได้ดูมาปรับใช้
กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

๒. ท่านคิดว่าละครที่ท่านได้ดูสามารถให้ความรู้หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติของท่านที่มีต่อปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ได้ ละครได้สอนให้รู้โรคไข้เลือดออก

๓. หลังจากได้ดูละคร ท่านคิดว่าตัวท่านเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ได้ ละครไม่สอนให้เข้าห้องน้ำ

๔. ท่านคิดว่า ลูก หลาน ของท่านมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในชุมชนของเขาหรือไม่ อย่างไร

ได้ เด็กๆ มาดูกันด้วยความสนใจและดูละครไปให้ในชื่อพี่หรือพี่

๕. ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

ควรให้ละครสอนให้รู้โรคไข้เลือดออก และให้เด็กๆ ได้ดูด้วย และให้เด็กดูด้วย

ภาคผนวก ข

บทละครที่ใช้เป็นสื่อในการให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก

ละครสร้างสรรค์กลุ่มเด็กประถมศึกษา พิชิตภัยไข้เลือดออก

(ณ โรงพยาบาลเมืองเขาแก้ว หมอและพยาบาลกำลังจัดเตรียมอุปกรณ์ในการตรวจรักษารายวัน มีผู้ป่วยโรค
ไข้เลือดออกค่อยๆ หายยเข้ามารักษาตัวด้วยอาการของโรคในระยะต่างๆ กัน)

(ผู้ป่วยคนที่ ๑ อาเจียน)

ผู้ป่วยคนที่ ๑ : หมอเทอ ช่วยกันลูกฉันไม่รู้เป็นอะไร อ้วกไม่ยอมกินข้าวตั้งแต่แรกๆ ตัวกระรอนเป็นไฟเลย

หมอ : ได้วัดไข้มาไหมครับว่ากี่องศา แล้วอาเจียนเป็นสีอะไรครับ

(ผู้ป่วยคนที่ ๒ ออกมา)

ผู้ป่วยคนที่ ๒ : โอ๊ย มีนหัว ปวดหัวอืดตายแล้วเด๊ กินยาลดไข้มาสามวันแล้ว ไข้กะไม่ลดเลย ท้องกะเสีย ไม่มีแรง

อีเดินแล้วนิหมอ ตรวจให้ฉันท่อนตะ

พยาบาล : คนไข้คนนีมาถึงก่อนนะคะ ต้องรอคิวก่อนนะคะ

(น้องชายพุงผู้ป่วยคนที่ ๓ ออกมา)

ผู้ป่วยคนที่ ๓ : หมอๆ ช่วยแลที่ผมหิด ไข้สูงมาสามวันแล้ว วันนี้เป็นลมผมเลยแสบพามาเนีย

(ทุกคนแย่งกันเพื่อให้ได้รับการรักษาก่อน)

หมอ : โอ๊ย หยุตก่อนได้ไหม หมอกำลังวินิจฉัยโรคอยู่

(ทุกคนหยุตนิ่งแล้วเดินไปยืนหันหลัง)

(หมอเดินออกมาเล่นกับคนดู)

หมอ : มีใครพอจะรู้บ้างไหมคะ ว่าอาการต่างๆ เหล่านี้ เป็นอาการของโรคอะไร ขึ้นเดี๋ยวลองไปดูกันนะคะ

ว่าอาการต่างๆ เหล่านี้เกิดจากโรคอะไร

(หมอเดินเข้าไป)

(ภาพกำเนิตยุงลาย โองเดินออกมา)

โอง : เป้งๆๆ นี่กะได้เวลาประชุมแล้ว แล้วไหนสองคนนั้น ยังไม่มาที่เลย

(อ่ากับแก้วแย่งกันวิ่งออกมา)

แก้ว : ฉันท่อนๆๆ

อ่า : ฉันท่อนอ่า อยู่ในวัด

โอง : ฉันท่อนโอง อยู่ในบ้าน

แก้ว : ฉันทึเป็นแก้ว อยู่ในโรงเรียน

อ่าง : แล้วยนี้ เด็กๆ หายไปไหนกันเหม็ด

แก้ว : เห็นเด็กในโรงเรียนแหลงกันว่า เป็นใช้เลื้อดออกกันมากเลย

อ่าง : หา ใช้เลื้อดออกหะอะ

โอ่ง : เออ กะเรื่องนึ้ที่เรียกประชุม ยุงลายมันมาไซในโอ่งของฉันทึ ตอนนึ้คันทึไปหมดแล้

อ่าง : เนีย ในอ่างของฉันทึกะมีตัวมิ่งเต็มไปเหม็ดเลยนึ

(ยุงสองตัวบินออกมารอบๆ โอ่ง อ่าง แก้ว)

ยุง ๑, ยุง ๒ : หวี

(โอ่ง อ่าง แก้ว ไล่ตบยุงทั้งสองตัว แล้เข้า)

ยุงลาย ๑ : เย้ ไป เราไปหาอาหารกินกัน

ยุงลาย ๒ : ไปๆ ไซของฉันทึกะต้องการสารอาหารที่มากกว่านึ

ยุง ๑, ยุง ๒ : ไปๆๆ หวี

(ยุงทั้งสองตัวบินไปหาของกิน จนไปเจอหมาตัวหนึ่ง)

ยุง ๑ : ของฉันทึ

ยุง ๒ : ไม ของฉันทึ

ยุง ๑ : ใครบอก นึมันของฉันทึ ฉันทึมาถึงก่อน

ยุง ๒ : ของฉันทึต่างหาก ฉันทึเห็นมันก่อน

(ยุงทั้งสองตัวแย่งอาหารกัน)

(ยุงตัวผู้บินออกมา)

ยุงตัวผู้ : หวี เฮีย สาวๆ หยุดก่อน เพื่อความยุติธรรมสำหรับทุกคน ผมขอเสนอให้พวกคุณแข่งกันไปหาของกิน

ใครกลับกลับมาวางไซที่นึ้ได้ก่อน จะถือว่าเป็นผู้ชนะ เออมาย

ยุง ๑ : แล้เรามีเวลากึ้นละ

ยุง ๒ : หลังจากทีพวกเราผสมพันธุ์แล้ เราจะมีไซในท้อง ยุงตัวเมียอย่างพวกเราจะมีเวลาในการไปหาอาหาร

เลี้ยงไซภายในสามสิบวัน

ยุง ๑ : สามสิบวัน

ยุง ๒ : ไซ หากไม่มีอาหาร ไซกึ้จะอดตาย

ยุง ๑ : ไปกะได้

(ยุงทั้งหมดบินเข้าไป)

ยุงทุกตัว : หวี

(ผู้ป่วยคนที่ ๒ เดินออกมานอนกลางวันที่บ้าน ผู้ป่วย ๑ เดินออกมานั่งเล่นโทรศัพท์ที่โรงเรียน ผู้ป่วย ๓ เดิน
ออกมานั่งสมาธิที่วัด)

(ยุง ๓ บินออกมาดูเลือด ผู้ป่วยคนที่ ๒ ค้างทำนึ่ง)

ยุง ๓ : หวี จิก

(ยุง ๑ บินออกมาดูเลือด ผู้ป่วยคนที่ ๑ ค้างทำนึ่ง)

ยุง ๑ : หวี จิก

(ยุง ๒ บินออกมาดูเลือด ผู้ป่วยคนที่ ๓ ตบยุง)

ผู้ป่วยคนที่ ๓ : โอ้ย

(ทุกคนกลับไปยืนหันหลัง)

ทุกคน : ตัง ตัง ตัง

(หม้อออกมาบอกกับทุกคน)

หม้อ : ตอนนี้ผลวินิจฉัยออกมาแล้วนะคะ ทุกคนเป็นไข้เลือดออกคะ

(ทุกคนพูดขึ้นพร้อมกัน)

ทุกคน : หา ไข้เลือดออก

(แม่เดินออกมา)

แม่ : หมอๆ ก็ให้ลูกฉันกินยาพาราซี จะได้หาย

หม้อ : ยาพาราโรคนี้นี้ไม่ได้ทรอกคะ

ผู้ป่วย ๒ : หมอๆ แล้วอีทำพรีอะ อีมียาอะไรตัวไหนรักษาได้บ้าง

หม้อ : ตอนนี้ยังไม่มียาฆ่าเชื้อไวรัสตัวนั้นนะคะ

ผู้ป่วย ๓ : หม้อ แล้วหม้อจะรักษาพรี้อ แล้วเราจะหายมั้ย

หม้อ : ใจเย็นๆ กันก่อนนะคะ หม้อจะช่วยทุกคนอย่างเต็มที่ โดยการรักษาตามอาการอย่างดีที่สุดคะ แต่สิ่งที่
ทุกคนทำได้ตอนนี้ก็คือ ต้องรีบกลับไปกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่บ้าน เพื่อไม่ให้ติดต่อกับคนอื่นๆ ได้อีกคะ

ทุกคน : ไป

(สองคนต่อตัวกันเป็นหลังคาบ้าน)

(ยุงตัวผู้ออกมา)

ยุงตัวผู้ : หวี สาวๆ สาวๆ

(ยุงตัวเมียสองตัวท้องโย้ออกมา แข่งกันบินมาวางไข่ที่แหล่งน้ำ)

ยุงตัวผู้ : บ้านหลังนี้มีโอ่งน้ำ เปิดฝาดังไว้อยู่ มาไข่ในโอ่งเร็ว ใครมาคนแรกเป็นผู้ชนะนะ

ยุงตัวเมียทั้งสองตัว : หวี

ยุงตัวผู้ : มาเร็วๆ เร็วๆ

(แม่เดินออกมาหน้าในโถงห้อง)

(คนสองคนเดินไปอีกฝั่งของเวที ต่อดัวกันเป็นโรงเรียน มีเสาธงและโต๊ะนักเรียน)

ยุง ๑ : เหยีย ยังไม่ได้ไข่เลยอะ

(ยุงตัวผู้บินไปคุที่แหล่งน้ำในโรงเรียน)

ยุงตัวผู้ : หวี สาวๆ ที่โรงเรียนแห่งนี้ มีน้ำขังอยู่ในแก้ว น่าว่าเด็กลืมนเทแน่เลย มาไข่ในที่เร็ว เร็วๆๆๆๆๆๆ

ยุงตัวเมียทั้งสอง : หวี

(ผู้ป่วยคนที่ ๑ คนเดินออกมาฉีกซองทรายอะเบทแล้วเทใส่ลงในแหล่งน้ำที่สอง)

ผู้ป่วยคนที่ ๑ : นี่คือทรายอะเบท ถ้าไม่มีทรายอะเบทจะใส่ปูนแดงกะได้นะคะ

(คนที่เป็นสถานที่และผู้ป่วยเดินไปต่อดัวเป็นวัด)

ยุง ๑ : โอ๊ย ไม่ไหวแล้วเนี่ย

ยุงตัวผู้ : หวี เหยีย ที่วัดแห่งนี้มีอ่างน้ำอยู่ด้วย น้ำสะอาดด้วย มาไข่เร็ว แค่ว่า ใครมาถึงก่อนคนนั้นชนะนะ เร็ว

เร็วๆๆๆๆๆๆ อีถึงแล้ว

(คนเดินออกมาเปิดเทปลาหางนกยูงลงในแหล่งน้ำ)

คนปล่อยปลา : นอกจากปลาหางนกยูงแล้ว มีปลาอะไรเหลยมั้งคะ ที่กินลูกน้ำยุงลาย

ยุง ๑ : โอ๊ย ไม่ไหวแล้วนะ

ยุง ๒ : ไม่ไหวแล้ว ท้องของฉันจะแตกอยู่แล้ว

ยุงตัวผู้ : อ้อ รู้แล้วว่าเราจะไปไข่ที่ไหนกันดี

ยุง ๑ : ที่ไหนอะ

ยุงตัวผู้ : ในล้อยางรถยนต์ เห็นตั้งอยู่ไม่มีใครสนใจเลย หรือไม่ก็เป็นภาชนะที่มีน้ำขังอยู่ ที่ได้ก็ๆ ลืมทุ่มถึงขยะ

นั่น หรือไม่ก็เป็นภาชนะที่คนลืมนเทน้ำท่วมทๆ ๗ วัน ไปม้าย

ยุงตัวเมียทั้งสอง : ไปๆ

(ยุงตัวผู้ใช้แรงช่วยดันยุงตัวเมียทั้งสองเข้าไป)

ยุงทั้งหมด : หวี

(หมออออกมา เตรียมตัวทำงาน)

แม่ : หมอ ฉันได้เทน้ำขังรอบๆ บ้านแล้วนะ

ผู้ป่วย ๑ : หมอ ฉันกะได้อาทรายอะเบทใส่ลงไปใต้น้ำแล้วนะ

ผู้ป่วย ๒ : หมอ ผมกะได้อาปลาหางนกยูงไปปล่อยในโถงหน้าบ้านผมแล้วกัน

หมอ : ทุกคนทำถูกต้องแล้วนะค่ะ แต่ แล้วมีใครได้ไปกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตามสถานที่สาธารณะบ้าง

หรือยังคะ เช่น ที่โรงเรียน วัด มัสยิด อะคะ

ผู้ป่วย ๒ : ถ้าผมทำคนเดียว ผมกะทำไมไหวหรอกหมอ

แม่ : ใช่ ถ้าให้ฉันทำคนเดียว ฉันกะไม่ทำ

หมอ : ทุกคนคิดว่าเราจะช่วยกันดูแลชุมชน ไม่ให้มียุงลายได้อย่างไรบ้างคะ

(ยุงตัวเมียทั้งสองตัวบินออกมาวนรอบๆ ทุกคน)

ยุงทั้งสองตัว : หวี

(ทุกคนหนียุง ตบยุง และวิ่งกระจายกันเข้าไป)

จบ.

สามารถรับชมสื่อละครดังกล่าวได้ที่ลิงค์นี้ <http://gg.gg/DengueDrama>

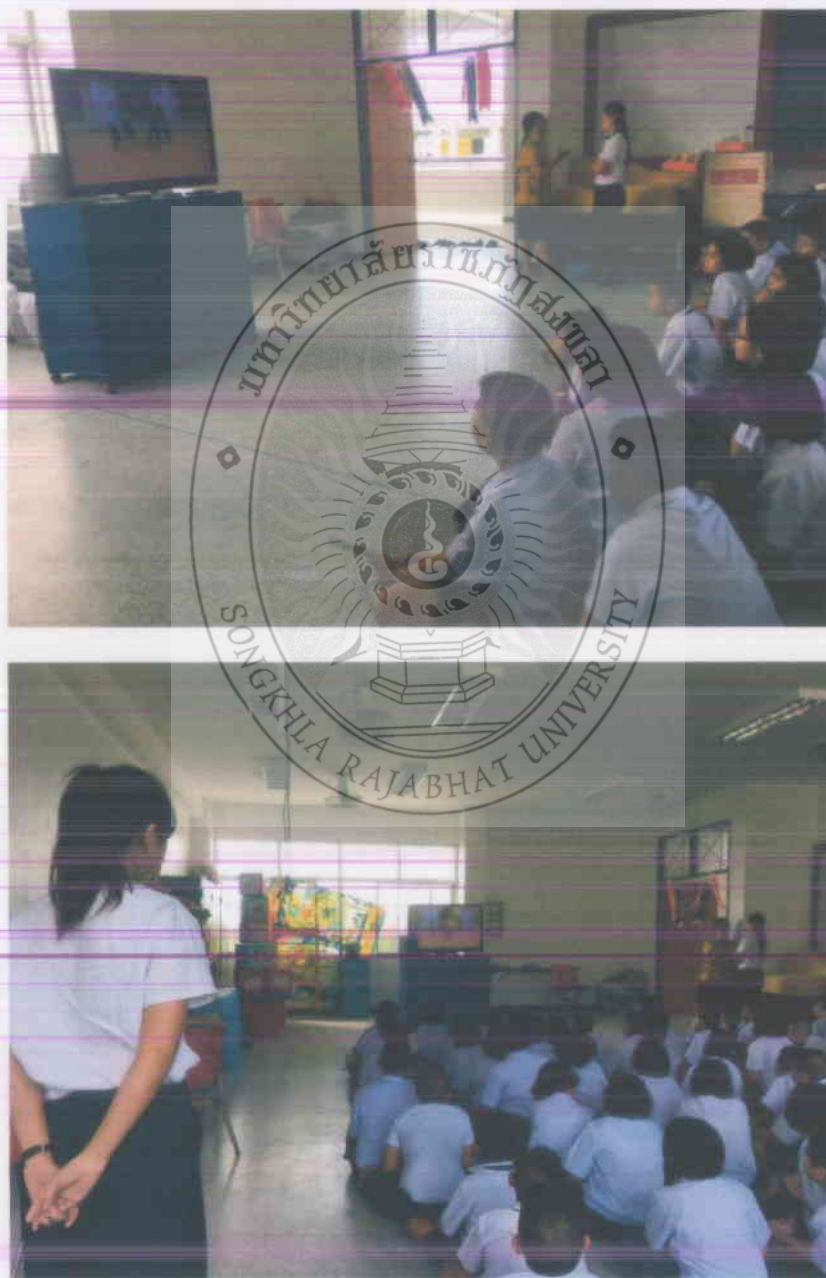

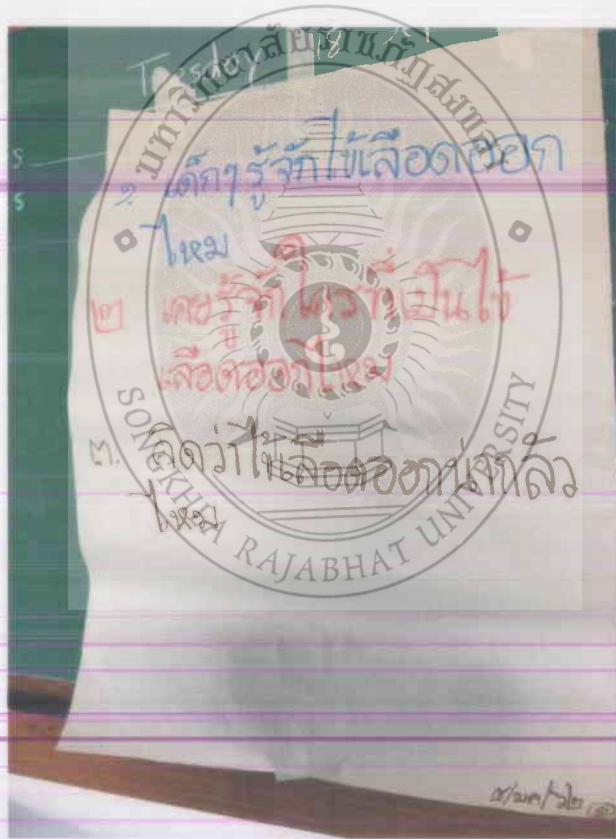
ภาคผนวก ค

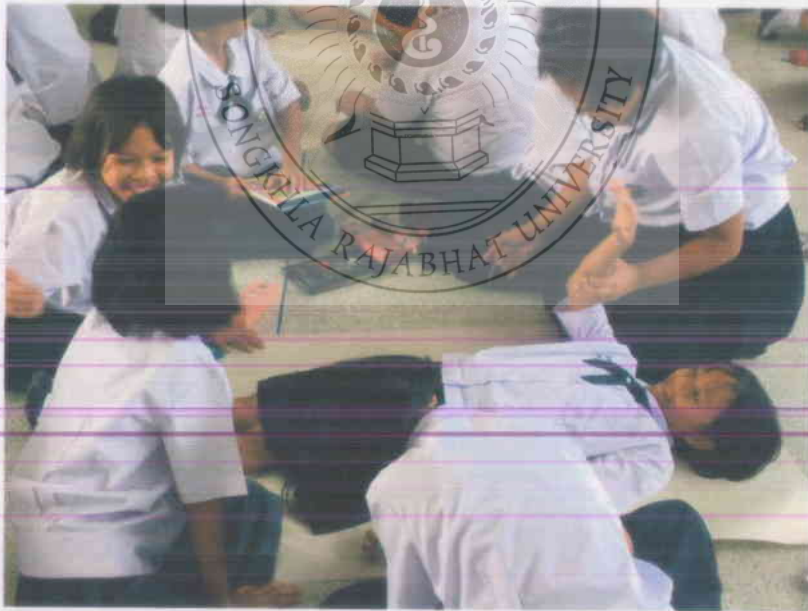
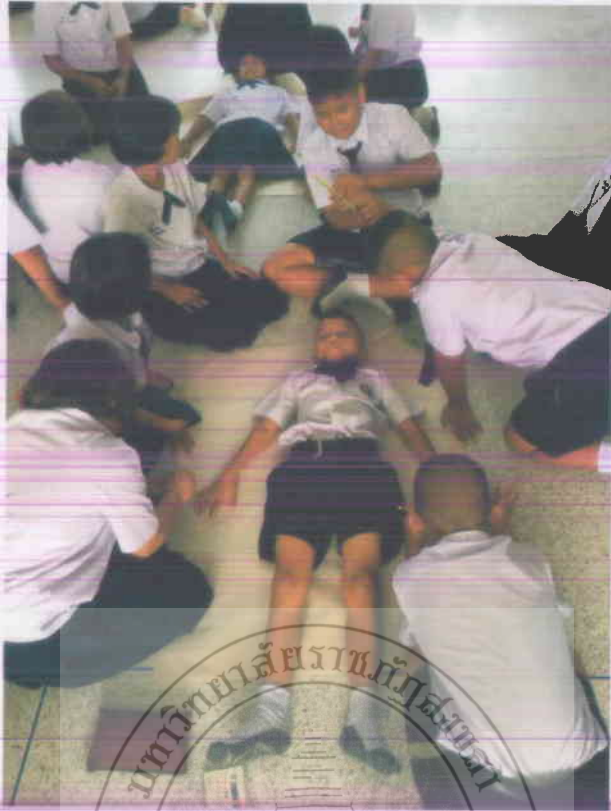
ภาพประกอบการทำวิจัยเรื่องการสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาโรคไข้เลือดออก แก่นักเรียนโรงเรียน
เทศบาล ๑ (บ้านเขาแก้ว) โดยใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์

การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ครั้งที่ ๑

ทำความเข้าใจและสร้างความคุ้นเคย

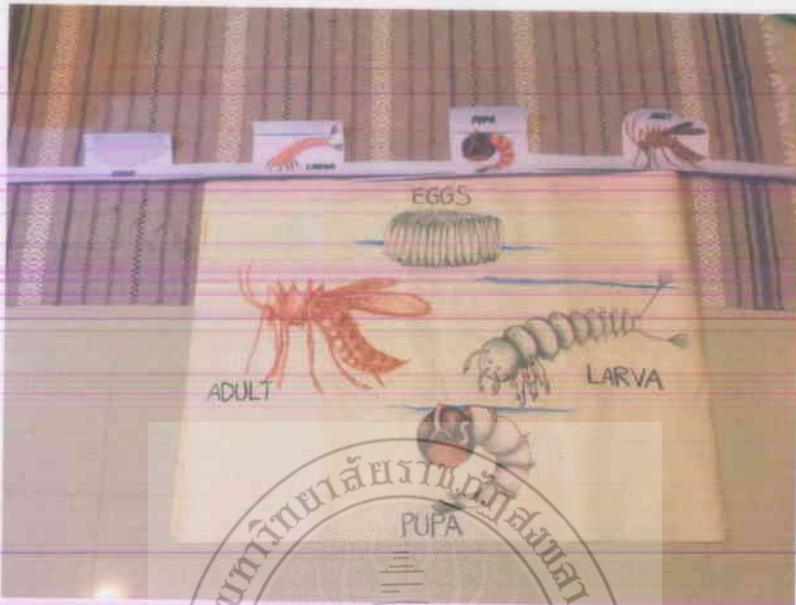

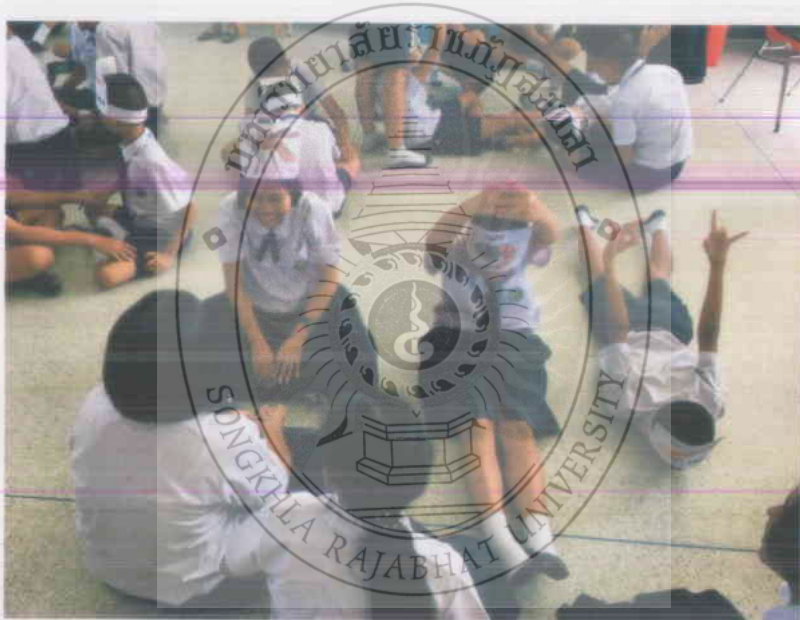

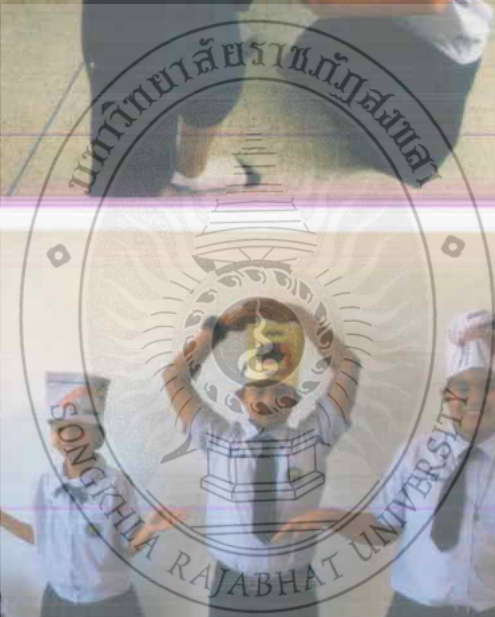

การจัดกิจกรรมวันการละครสร้างสรรค์ครั้งที่ ๒

วงจรชีวิตยุงลาย

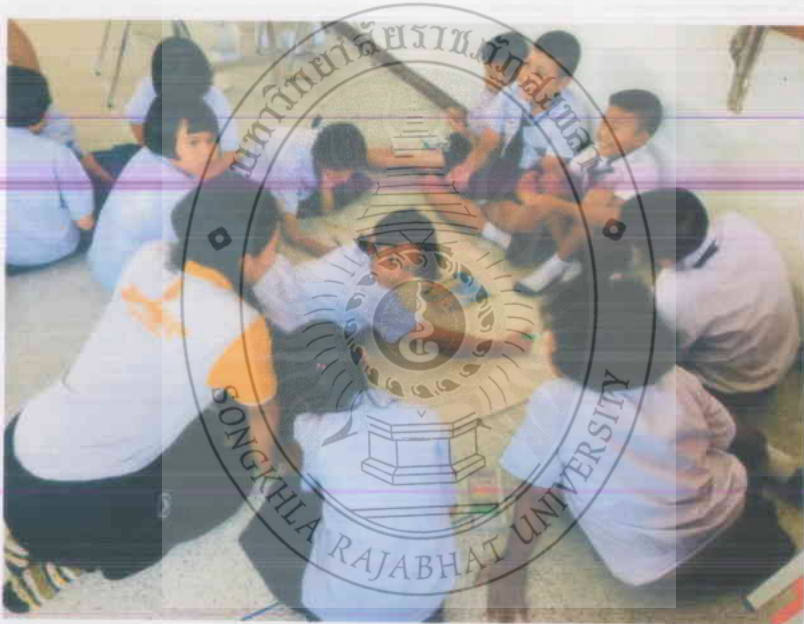

การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ครั้งที่ ๓

ความสัมพันธ์ของฉันทน์กับชุมชน

ใน วิชาศิลปะระดับชั้น ๖

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

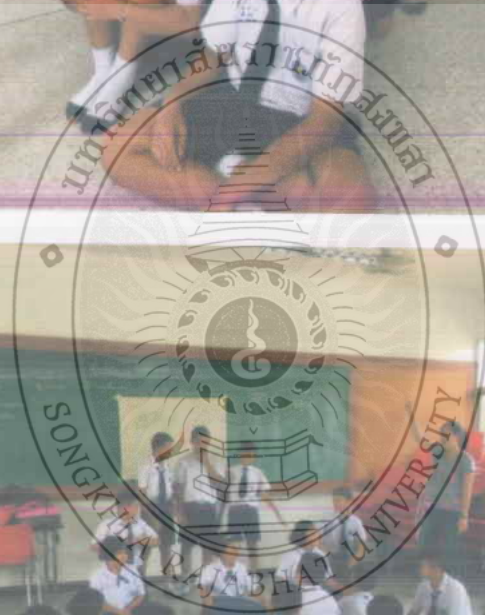
1. ให้

2.

3. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอภาพนิ่งหน้าห้องและให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ทายว่าภาพนั้นคืออะไร มีแหล่งที่มาที่มาจากไหน

4. แต่ละกลุ่มพูดสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมในวันนี้ - เด็กนักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง จากกิจกรรมในวันนี้

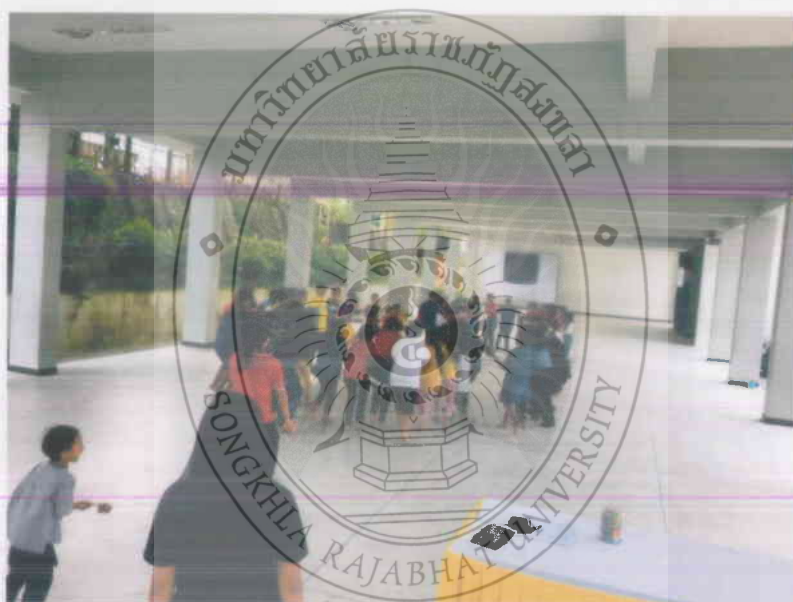

การจัดกิจกรรมวันการละครสร้างสรรค์ครั้งที่ ๕-๕

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างละคร ครั้งที่ ๑

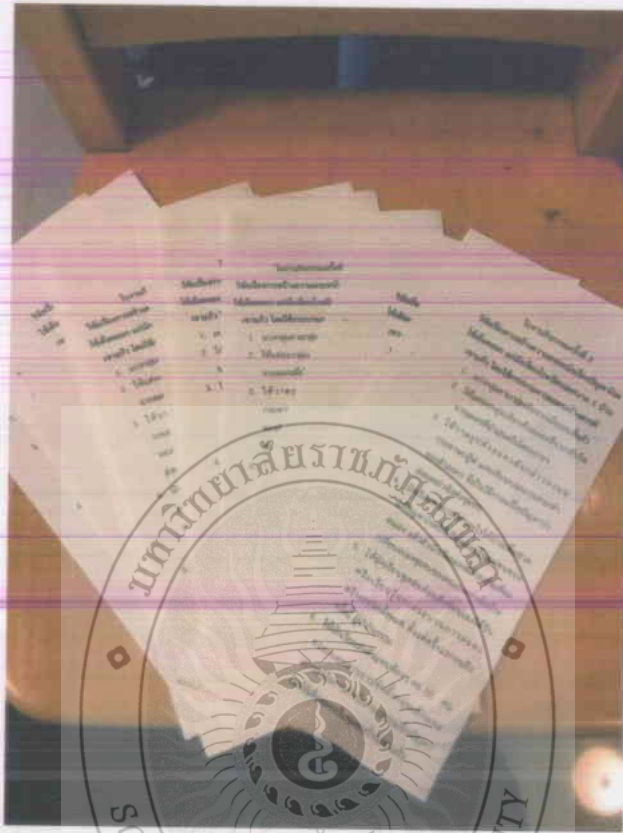

การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ครั้งที่ ๒

ฉันทและวิธีการแก้ไขปัญหาใช้เลือดออกในชุมชนของฉัน

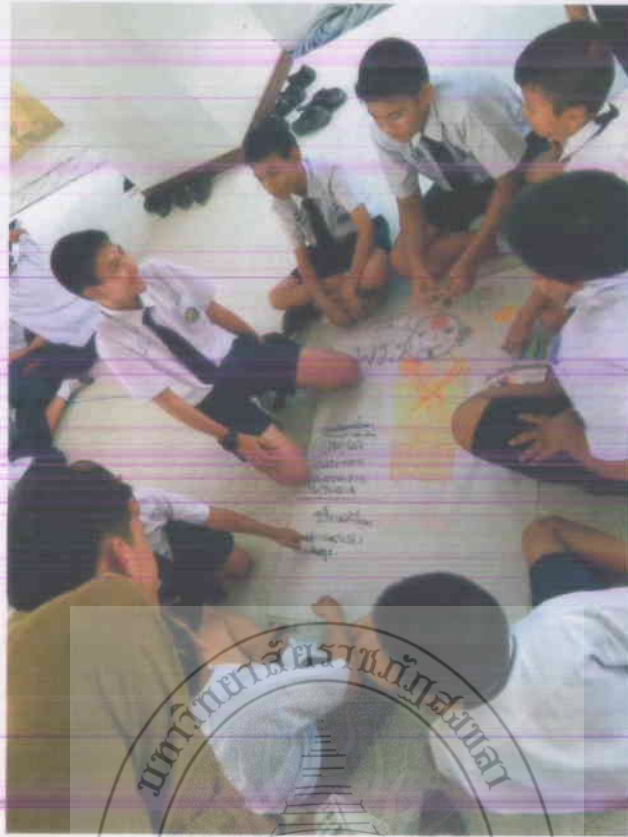

1) แบ่งกลุ่ม
 2) เลือกตัวละคร
 3) เขียนหรือวาดตัวละครที่ประทับใจพร้อมฉาก
 4) เขียนบทการกระทำของตัวละครที่เป็น
 5) เขียนบอกไว้ในเรื่องมีวิธีการแก้ไขปัญหา
 อะไร เช่น ใส่ทรายอะเนก/ปล่อยปลา

21/3/62

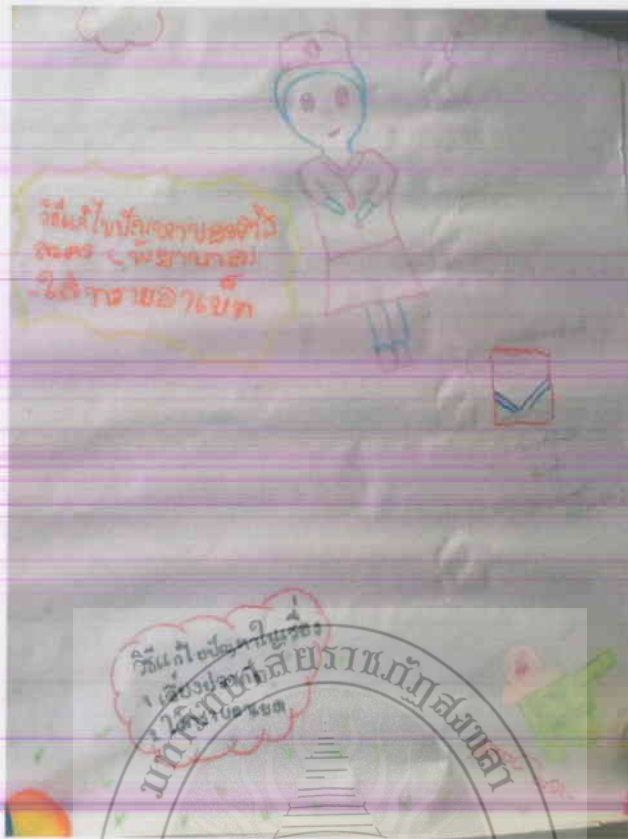

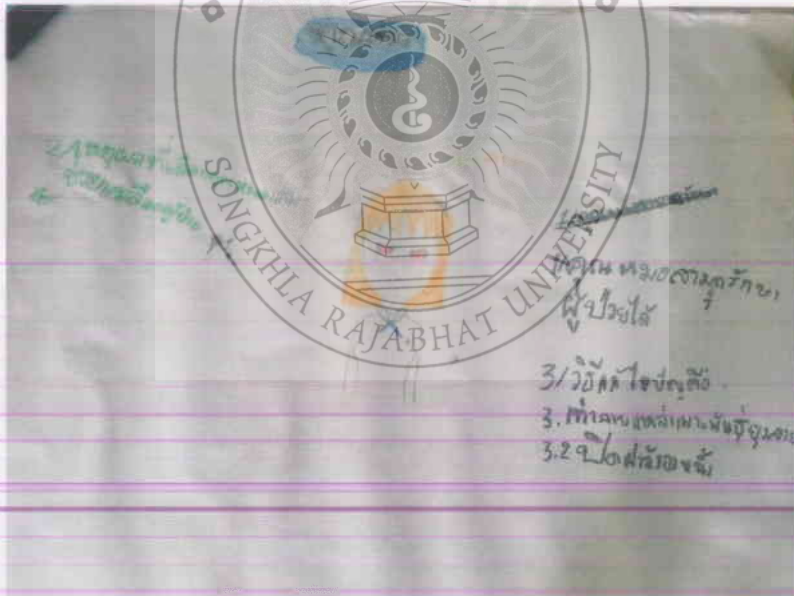

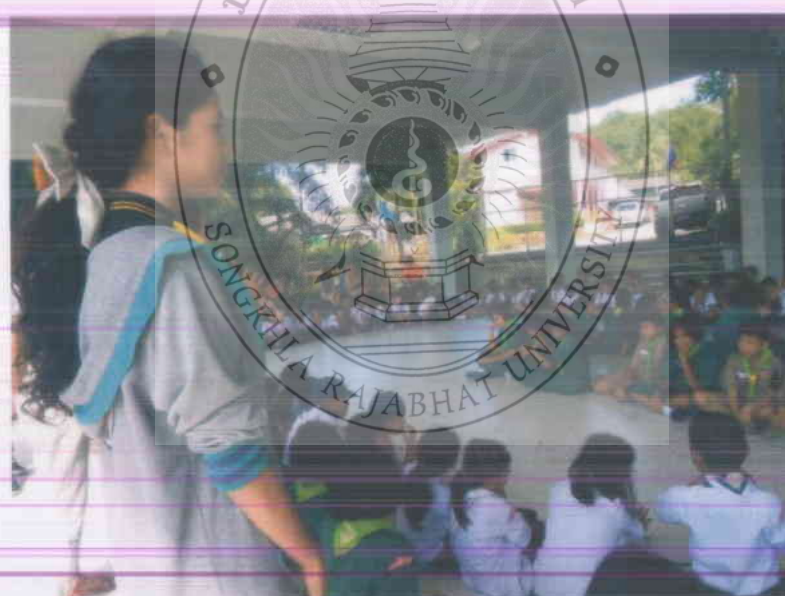

๑. ปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
 ๒. เกษณีในแดนเกษม งามล้ำขลุ่ย

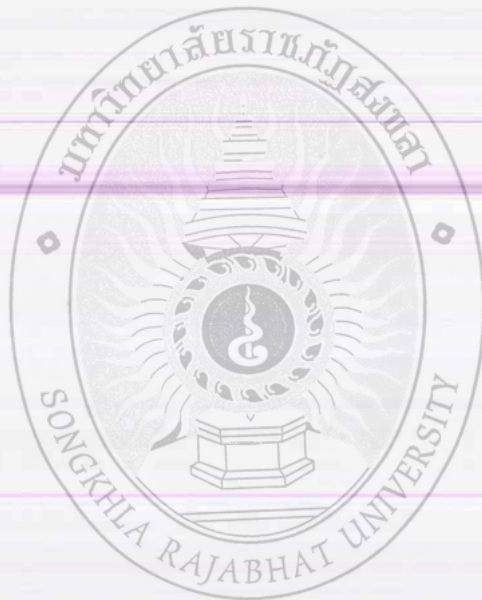

การจัดกระบวนการละครสร้างสรรค์ครั้งที่ ๗

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการสร้างละครละคร ครั้งที่ ๒

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	ตถาตา สมพงศ์.
วัน เดือน ปี เกิด	๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘
ที่อยู่ปัจจุบัน	๓๕/๓๕ หมู่บ้านศิริดา แกรนด์วิลล์ ม.๓ ต.เขารูปช้าง อ. เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐
ที่ทำงานปัจจุบัน	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ๑๖๐ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	พนักงานมหาวิทยาลัย (อาจารย์)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๕๕	อ.ม. (ศิลปะการละคร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๓	กศ.บ. (ศิลปะการแสดง) มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา

